Číslo Nr 8-9 SRPEN-ZÁŘÍ AUGUST-SEPTEMBER 1939

STATISTICKÝ ZPRAVODAJ
STATISTISCHE NACHRICHTEN

OBSAH — INHALT

Příloha tabulková
Tabellenbeilage

VYDÁVÁ STÁTNÍ ÚŘAD STATISTICKÝ
HERAUSGEGEBEN VOM STATISTISCHEN STAATSAMT

10 K

STATISTICKÝ ZPRAVODAJ

Ročník II. V Praze 15. září 1939. Číslo 8–9.

Obyvatelstvo.

Přirozená měna obyvatelstva v I. pololetí 1939.

Natürliche Bevölkerungsbewegung im I. Halbjahr 1939.

Proti loňsku mimořádně stoupla sňatečnost, vzrůst porodnosti, beztak nepatrný, se zastavil, kdežto všeobecná úmrtnost se nápadně zvýšila; z toho vyplývá neobyčejné snížení přirozeného přírůstku, který se v Čechách změnil na přebytek zemřelých nad narozenými.

Gegenüber dem Vorjahre stieg außerordentlich die Ehehäufigkeit; die an sich unbedeutende Geburtenzunahme kam zum Stillstand, während die Sterblichkeit auffallend zunahm. Daraus folgt eine ungewöhnliche Abnahme des natürlichen Zuwachses; Böhmen weist sogar schon einen Überschuß der Gestorbenen aus.

Těsně před uzávěrkou listu bylo dokončeno předběžné zpracování dat o přirozené měně obyvatelstva za měsíc červen, takže můžeme aspoň stručně přehlédnouti stav v prvním pololetí 1939. Upozorňujeme však předem, že data za letošní rok nutno posuzovati opatrně, neboť pocházejí z obyvatelstva značně většího, než je počet normálně statisticky zjišťovaný. Od podzimu 1938 nastal totiž velký příliv obyvatelstva z oblastí připojených k okolním státům do našich zemí; bez akt. státních zaměstnanců a členů jejich rodin bylo těchto přistěhovalců do konce května 1939 asi 216.000, počet ostatních není znám. Tyto poměry nutno míti na mysli také při srovnávání letošních dat o přirozené měně obyvatelstva. Srovnáváme je tu s dvěma lety předcházejícími, přepracovanými na nynější území země České a Moravskoslezské. V prvním pololetí bylo na tomto území:

	1937	1938	1939	Rozdíl Differenz 1938-39
sňatků — Eheschließungen	26.449	27.371	33.237	+ 5.866
živě narozených - Lebendgeborene	52.125	53.885	54.183	+ 298
zemřelých — Gestorbene	48.391	47.672	52.514	+ 4.842
přebytek živě narozených - Geburtenüberschuß	3.734	6.213	1.669	— 4.544

I když přihlížíme k okolnostem připomenutým v úvodě — které nám znemožňují dospěti k přesným relativním číslům genetickým (vzhledem k počtu obyvatelstva) — můžeme z uvedených dat bezpečně dovoditi tři důležité změny v přirozené měně obyvatelstva: oproti loňsku mimořádně stoupla sňatečnost, vzrůst porodnosti, beztak nepatrný, se zastavil, kdežto všeobecná úmrtnost se nápadně zvýšila. Z toho pak vyplývá neobyčejné snížení přirozeného přírůstku.

Oproti I. pololetí loňskému přibylo s ň a t k ů na celém území Protektorátu o 5.866, tedy průměrně o 21,4%; v zemi Moravskoslezské to byl přírůstek ještě větší nežli v zemi České (26,9% resp. 13,6%). Průměrné číslo sňatečnosti můžeme odhadnouti jen přibližně: za předpokladu, že mimořádným stěhováním se oproti loňsku počet obyvatelů zvýšil asi o 400 tisíc, což jistě není odhad nízký, dospíváme ke sňatečnosti 9‰, kdežto loňský průměr byl 8,3‰. Sňatečnost vyšší 9‰ v našich zemích nebyla od r. 1931, tedy od let zvláštní hospodářské prosperity. Nelze ovšem zatím určiti, má-li letošní zvýšení sňatečnosti jen příčiny hospodářské; jisto je, že se jeví ve všech měsících I. pololetí, poměrně největší v květnu, nejmenší pak v březnu 1939.

Pokud jde o sňatečnost, netrvaly tedy nepříznivé účinky loňské politické krise dlouho, vymizely již v prosinci 1938. Jak dlouho budou působiti v p o r o d n o s t i, nedá se zatím určiti, neboť se mohly projeviti teprve v červnu 1939. V prvních pěti měsících bylo průměrně o 4% více porodů nežli před rokem, teprve v červnu nastává náhlý pokles o 16%, v čemž se zajisté jeví reakce na podzimní krisi. Není vyloučeno, že také nepatrný úbytek narozených letošního února souvisí s politickým napětím v květnu 1938. Celkem se narodilo na území Protektorátu v I. pololetí 1939 o 298 živých dětí více nežli před rokem, průměrně asi o půl %; v zemi České činí tento průměr 0,4%, v Moravskoslezské 0,75%. Při onom mimořádném přírůstku obyvatelstva znamená to vlastně pokles porodnosti.

Nejvážnějším zjevem v přirozené měně obyvatelstva letošního I. pololetí jest vzestup ú m r t n o s t i. Zemřelých bylo o 4.842 více nežli před rokem, tedy o 10,2% více. Předpokládáme-li, že onen mimořádný přírůstek obyvatelstva stěhováním činil 400 tisíc, činila by všeobecná úmrtnost v letošním prvém pololetí 14,4‰; byla by tedy tak vysoká, jak už 10 let u nás nebyla. Tento nápadný vzestup úmrtnosti pozorujeme v zemi České stejně jako v Moravskoslezské a nedá se vysvětliti ani vlnou chřipkovou, která se u nás od r. 1927 pravidelně vrací každé druhé zimy. V letošním prvém pololetí sice zemřelo na chřipku 814 lidí oproti 338 před rokem (a 664 před dvěma roky), ale tento přírůstek je desetkráte menší nežli přírůstek všech zemřelých. Zemřelých na ostatní akutní nemoci infekční bylo oproti loňsku jen o 226 více. Pozoruhodné je také, že letos bylo značně více úmrtí jak mezi dětmi, tak i mezi starci i mezi dospělými, jak ukazují následující data:

	Počet zemřel. ve věku — Gestorbene im Alter 0—1	1—14	15—64	65+
I. pololetí - I. Halbjahr 1938 . .	5.447	2.148	17.755	22.322
" " - " " 1939 . .	5.726	2.427	19.566	24.795
více v % — mehr in %	5,1	13,0	10,2	11,1

Poměrně nejmenší zhoršení se jeví v kojenecké úmrtnosti: dětí do 1 roku zemřelo oproti loňsku o 5% více, kdežto dětí od 1 do 14 let o 13%. Jsou tu však veliké rozdíly mezi oběma zeměmi. V zemi Moravskoslezské zemřelo kojenců o 15% více a ostatních dětí do 14 let dokonce o 27% více nežli před rokem, kdežto v zemi České činí tento přírůstek jen 5% a kojenců naopak umřelo o půl % méně. Proto po mnoha letech zjišťujeme opět na Moravě vyšší kojeneckou úmrtnost nežli v Čechách: 108 resp. 104

zemřelých kojenců na 1000 téhož roku narozených. Naproti tomu úmrtnost 15letých a starších se zhoršila v zemi České poměrně více nežli v Moravskoslezské. Příčiny letošního vzestupu úmrtnosti bude možno objasniti teprve podrobnějším rozborem.

Následkem takto zvýšené úmrtnosti se ovšem podstatně snížil přirozený přírůstek: přebytek živě narozených nad zemřelými činil v letošním prvním pololetí na celém území Protektorátu jen 1.669, kdežto loni ještě 6.213; je to pokles 73%. Ve skutečnosti však byl tentokráte přebytek živě narozených už jen v zemi Moravskoslezské, kde činil 4.008; v zemi České bylo naopak o 2.339 zemřelých více nežli živě narozených. Nezmění-li se poměry ve druhém pololetí k lepšímu, bude rok 1939 pro Čechy prvním rokem vymírání obyvatelstva. Kč.

Zemědělství.

Zásoby chmele.
Hopfenvorräte.

K 1. srpnu 1939 bylo u nás uskladněno na zásobách celkem 84 vagonů chmele.

Zum 1. August 1939 waren bei uns an Vorräten insgesamt 84 Waggons Hopfen eingelagert.

Státní úřad statistický provedl i letošního roku šetření o zásobách chmele, které měli u nás na skladě všichni držitelé těchto zásob k 1. srpnu 1939, tedy těsně před novou letošní sklizní.

Výsledky tohoto speciálního šetření ukázaly, že k 1. srpnu 1939 bylo u nás na zásobách celkem 16.764 cel. centů chmele (à 50 kg). Většina těchto zásob, t. j. 91,2% (15.295 cel. centů), se nalézala v pivovarech, kdežto 6,0% (1.005 cel. centů) byla u obchodníků s chmelem a jen 2,8% (464 cel. centů) u pěstitelů.

Z celkového kvanta uskladněného chmele připadalo pak na sklizňové ročníky: roč. 1938 13.428 cel. centů (80,1%), roč. 1937 1.549 cel. centů (9,3%), roč. 1936 1.029 cel. centů (6,1%), roč. 1935 219 cel. centů (1,3%) a na roč. 1933 a starší celkem 543 cel. centů (3,2%); roč. 1934 je tedy již zcela vyprodán.

Pokud jde o provenienci těchto chmelných zásob, bylo zjištěno, že z celkového množství bylo chmele: žateckého 11.930 cel. centů (71,1%), roudnického 2.828 cel. centů (16,9%), tršického 692 cel. centů (4,1%), úštěckého 262 cel. centů (1,6%), dubského 116 cel. centů (0,7%) a chmele z oblastí mimochmelařských celkem 936 cel. centů (5,6%).

Podrobnější data o zásobách chmele k 1. srpnu 1939 na dnešním území Čech a Moravy přinášíme v tabulkové části tohoto sešitu (viz přehled č. 16 v „Příloze tabulkové"). Stj.

Sklizeň jarního ovoce v Čechách a na Moravě.
Ernte des Frühjahrsobstes in Böhmen und Mähren.

Úroda třešní, višní a meruněk dosáhla na území Čech a Moravy v r. 1939 rekordní výše 8.673 vagonů.

Die Ernte von Kirschen, Weichseln und Aprikosen erreichte auf dem Gebiete von Böhmen und Mähren i. J. 1939 die Rekordhöhe von 8.673 Waggons.

Vyhlídky na letošní sklizeň ovoce byly od počátku vegetační doby velmi příznivé, takže v ovocných sadech bylo možno u všech druhů ovocných stromů pozorovati bohatou násadu květů. Zvláště pak bohatě kvetly letos třešně, višně a hrušně. Násada květů nebyla sice letošního roku valně rušena pozdními mrazy, avšak trvale deštivé počasí do značné míry znemožňovalo řádné opylování hmyzem, zejména u jabloní.

Jako další nepříznivý vliv možno označiti letošní větší výskyt různých živočišných škůdců, zejména zavíječů, bekyní, mšic a v některých místech též chroustů.

O letošní úrodě jarního ovoce, totiž o sklizni třešní, višní a meruněk na nynějším území Čech a Moravy provedl Státní úřad statistický zvláštní předběžné šetření, jehož výsledky, ve srovnání s daty za dva předešlé roky, přinášíme v následujícím číselném přehledu:

Druh ovoce Obstgattung	Celková sklizeň ovoce Gesamte Obsternte 1939	1938	1937
	vagonů — Waggons (à 100 q)		
Třešně — Kirschen	7.485	500	3.467
Višně — Weichseln	738	77	345
Meruňky — Aprikosen	450	5	202
Úhrnem — Zusammen	**8.673**	**582**	**4.014**

Celkovou sklizeň jarního ovoce (třešně, višně a meruňky) je tudíž možno v r. 1939 odhadnouti na 8.673 vagonů, takže ji lze označiti právem jako rekordní, neboť v letech od známé mrazové pohromy nebylo této výše ještě dosaženo; odhadujeme totiž, že proti průměru za poslední desítiletí (nepřihlížejíc ovšem ke katastrofální neúrodě v r. 1938) byla letošní sklizeň jmenovaných druhů jarního ovoce asi o 85% vyšší.

Z celkové sklizně 8.673 vagonů připadalo 86,3% (7.485 vagonů) na třešně, kdežto sklizeň višní činí jen 8,5% (738 vagonů) a meruněk 5,2% (450 vagonů).

Data o sklizni jmenovaných druhů ovoce v r. 1939 podle jednotlivých zemí přinášíme opět v dalším přehledu, z něhož je patrno, do jaké míry jsou jednotlivé naše české země v produkci jarního ovoce aktivní či pasivní, jestliže z celkového počtu všech obyvatelů žije na území Čech přibližně ⅔ a na území Moravy ⅓ obyvatelů:

Země Land	Sklizeň ovoce — Obsternte Třešně Kirschen Celkem vagonů Waggons im ganzen	v in %	Višně Weichseln Celkem vagonů Waggons im ganzen	v in %	Meruňky Aprikosen Celkem vagonů Waggons im ganzen	v in %
Čechy — Böhmen	4.531	60,5	591	80,1	98	21,8
Morava — Mähren	2.954	39,5	147	19,9	352	78,2
Úhrnem — Zusammen	**7.485**	**100,0**	**738**	**100,0**	**450**	**100,0**

Informaci o sklizni ostatních druhů ovoce (jablka, hrušky, švestky, slívy, broskve, vlašské ořechy, rybíz, angrešt) přineseme v sešitě příštím. Stj.

Letošní snůška medu.

Heuriger Honigertrag.

Snůšku medu na území Čech a Moravy lze v r. 1939 odhadnouti na 210 vagonů.

Der Honigertrag im Gebiet von Böhmen und Mähren kann f. d. J. 1939 auf 210 Waggons geschätzt werden.

Statistickou informaci o letošní sklizni jarního ovoce považujeme za vhodné doplniti odhadem o letošní snůšce medu.

Podle předběžného šetření Státního úřadu statistického činil počet včelstev na dnešním území Čech a Moravy na jaře letošního roku 347.409. Jestliže v téže době roku loňského jsme zde napočítali 358.095 včelstev, znamená to, že v r. 1939 se u nás snížil stav včelstev (úlů) o 10,686, t. j. o 3%. Nutno proto konstatovati, že ve vývoji našeho včelařství, který u nás sledoval v posledních 17 letech stále vzestupnou linii, bylo možno letos zaznamenati snížení počtu chovaných včelstev po druhé. První případ toho druhu byl v tomto období zaznamenán v r. 1929, totiž po známé pohromě mrazové.

V r. 1938 činila průměrná snůška medu z 1 úlu 5,4 kg, takže celková snůška představovala u nás 193 vagonů medu. Letošního roku odhadují však naše odborné včelařské kruhy, že průměrná snůška medu bude pravděpodobně vyšší, t. j. asi 6 kg z úlu, takže celková sklizeň medu by tudíž dosáhla asi 210 vagonů (proti r. 1938 více o 8,8%), přes to, že počet včelstev, jak výše jsme poznamenali, je tentokráte nižší o 3%. Definitivní data o snůšce medu zjišťuje Státní úřad statistický každoročně teprve v říjnu; podrobnější výsledky tohoto letošního šetření přineseme tudíž v některém z příštích sešitů. Stj.

Výroba mléka a jeho zužitkování v průmyslu mléčném.

Produktion von Milch und seine Verwertung in der Milchindustrie.

Výroba mléka v Čechách a na Moravě činila v r. 1937 23 milionů hl, z čehož v průmyslu mléčném bylo zpracováno 17,7%.

Die Produktion von Milch betrug in Böhmen und Mähren i. J. 1937 23 Mill. hl, davon wurden in der Milchindustrie 17,7% verarbeitet.

V XIX. ročníku „Statistického obzoru“ uveřejnili jsme podrobné výsledky prvního našeho representativního šetření o výrobě mléčné v bývalé republice Československé*), které Státní úřad statistický zorganisoval a provedl v r. 1936. Státní úřad statistický byl si totiž plně vědom, že pro orientaci hospodářské politiky nestačí jen soustavné sledování vývoje stavu skotu, jehož sčítání je u nás každoročně prováděno od r. 1930 v rámci celkového sčítání hospodářského zvířectva, avšak, že jest nutno doplňovati jej nezbytnými informacemi o jeho produkci.

Šetřením o výrobě mléčné bylo tudíž vhodně doplněno šetření o výrobě a spotřebě masa i tuků, které Státní úřad statistický koná soustavně již od r. 1922, kdežto na druhé straně tvoří opět základ pro zjištění dalšího zužitkování vyrobeného mléka, t. j. jeho zpracování na mléčné výrobky (máslo, sýry, tvaroh a p.) jednak přímo v závodech zemědělských, zvláště však v průmyslu mléčném, jenž je také soustavně statisticky sledován od r. 1933.

Úkolem dnešního informačního článku tudíž je přinésti základní data o výrobě mléčné v r. 1937 a navázati tak na publikované výsledky z roku předešlého a to se zřetelem k územním změnám, které v uplynulé době zatím zde nastaly.

Následující číselné informace o výrobě mléčné se tudíž vztahují již pouze na dnešní území Čech a Moravy:

Země — Land	Počet krav k 1. I. 1937 Zahl der Kühe am 1. I. 1937	Průměrná dojivost denní Durchschnittlicher Milchertrag 1 Kuh per Tag l	Průměrná dojivost roční Durchschnittlicher Milchertrag 1 Kuh per Jahr l	Celková výroba mléka Gesamte Milchproduktion in hl
Čechy — Böhmen	825.467	5.20	1.898	15,656.652
Morava — Mähren	349.312	5.62	2.051	7,163.057
Úhrnem — Zusammen	**1,174.779**	**5.32**	**1.942**	**22,819.709**

Podle našeho representativního šetření lze tudíž míti za to, že výroba mléka na dnešním území činila v r. 1937 asi 23 milionů hl, což představuje polovinu mléčné produkce z celého území bývalého Československa a asi 65% z výroby mléka na celém bývalém území Čech a země Moravskoslezské.

Data z r. 1937, resp. z nynějšího území Čech a Moravy, současně ukazují, že průměrná dojivost krav se proti dosaženým průměrům v r. 1936 na celém bývalém území Čech, Moravy a Slezska téměř nezměnila, což dokazuje tento přehled:

Země — Land	Průměrná roční dojivost krav na celém býv. území v r. 1936 Durchschnittlicher jährlicher Milchertrag 1 Kuh auf dem ganzen ehemaligen Gebiet i. J. 1936 l	Průměrná roční dojivost krav na dnešním území v r. 1937 Durchschnittlicher jährlicher Milchertrag 1 Kuh auf dem heutigen Gebiet i. J. 1937 l
Čechy — Böhmen . .	1.920	1.898
Morava a Slezsko — Mähren u. Schlesien	2.051	2.051
Úhrnem — Zusammen	**1.961**	**1.942**

Je přirozené a známé, že výroba mléka ve výrobních mléčných oblastech během roku značně kolísá. Na toto kolísání působí ovšem celá řada vlivů, z nichž vedle počasí, epidemických nemocí a pod., má nejpronikavější vliv výživa a laktační perioda dojnic. Podrobnější data o průměrné denní a roční dojivosti krav na dnešním území Čech a Moravy, zjištěná podle jednotlivých měsíců r. 1937, přinášíme opět v dalším číselném přehledu:

Měsíc Monat	Průměrná dojivost denní Durchschnittlicher Milchertrag 1 Kuh per Tag 1	Průměrná dojivost roční Durchschnittlicher Milchertrag 1 Kuh per Jahr 1	Rozdíl proti ročnímu průměru Unterschied gegenüber dem Jahresdurchschnitt in %
I.	4,60	1.679	— 13,5
II.	4,67	1.705	— 12,2
III.	4,75	1.734	— 10,3
IV.	4,92	1.796	— 7,5
V.	5,23	1.909	— 1,7
VI.	5,65	2.062	+ 6,2
VII.	5,87	2.143	+ 10,4
VIII.	6,09	2.223	+ 14,5
IX.	6,07	2.216	+ 14,1
X.	5,82	2.124	+ 9,4
XI.	5,30	1.935	— 0,4
XII.	4,86	1.774	— 8,7
Úhrnem - Zusammen	**5,32**	**1.942**	**100,0**

*) Dr. Lad. Stejskal: Československá produkce mléčná. Statistický obzor, roč. 1938.

Vývoj křivky průměrné dojivosti značí, že dojivost krav stoupá na jaře postupně s množstvím disposibilních krmiv a vrcholí v období letním (červen—září), až v dalším období zimním opět prudčeji klesá a dosahuje minima v lednu a únoru.

Produkce mléka je tedy u nás do značné míry závislá na intensitě krmení dojnic. Čím větší množství živin mají tato zvířata k disposici, tím více mohou produkovati mléka. Jestliže výrobní podmínky většiny našich zemědělských závodů jsou do značné míry závislé na roční době, pak tato okolnost způsobuje, že množství a hodnota statkové píce jsou během roku velmi nestejnoměrné a ne vždy, zvláště však v období zimním, s hlediska správné výživy zvířat příznivé, což se jeví tak pronikavě v kolísání výroby mléka. Značnou úlohu zde ovšem také má současně vliv počátku laktační periody, neboť ve většině našich zemědělských závodů spadá telení krav do doby jarní a letní, kdy, jak již uvedeno, mají zvířata dostatek hodnotné píce statkové.

Je proto přirozené, že i celková produkce mléka v jednotlivých měsících r. 1937 sleduje v zásadě stejný vývoj jako průměrná dojivost krav, ovšem s tím rozdílem, že zde působí vliv nestejného počtu dní jednotlivých měsíců (zejména únor!), jak patrno z tohoto přehledu:

Měsíc Monat	Celková výroba mléka Gesamte Milchproduktion in hl	Rozdíl proti měsíčnímu průměru Unterschied gegenüber dem Monatsdurchschnitt in %	Podíl jednotlivých měsíců na celkové výrobě Anteil der einzelnen Monate an der Gesamtproduktion in %
I. . . .	1,673.612	— 12,0	7,3
II. . . .	1,537.137	— 19,2	6,7
III. . . .	1,729.745	— 9,0	7,6
IV. . . .	1,732.733	— 8,9	7,6
V. . . .	1,903.963	+ 0,1	8,3
VI. . . .	1,989.944	+ 4,6	8,7
VII. . . .	2,136.422	+ 12,3	9,4
VIII. . . .	2,218.661	+ 16,7	9,7
IX. . . .	2,138.805	+ 12,5	9,4
X. . . .	2,118.593	+ 11,4	9,3
XI. . . .	1,868.844	— 1,3	8,2
XII. . . .	1,771.250	— 6,9	7,8
Úhrn - Zusammen	**22,819.709**	.	**100,0**
Měsíční průmer Monatsdurchsch.	*1,901.642*	*100,0*	.

Representativním šetřením o výrobě mléčné roku 1937 jsme současně poprvé zjistili tato podrobnější data o zužitkování mléka v zemědělských závodech:

	Množství mléka Milchmengen abs. hl	v % in %
Celková výroba — Gesamtproduktion	**22,819.709**	**100,0**
z toho: — davon:		
a) spotřebováno v zemědělských závodech — verbraucht in Landwirtschaftsbetrieben . . .	6,911.080	30,3
b) prodáno celkem — verkauft insgesamt	8,062.200	35,3
z toho: přímo ke konsumu — davon: direkt a. d. Verbraucher	4,013.786	17,6
do mlékáren — an Molkereien	4,048.414	17,7
c) zpracováno na mléčné výrobky — verarbeitet zu Milchprodukten	7,846.429	34,4

Bylo tudíž z celkové výroby mléka v Čechách a na Moravě zužitkováno 17,7%, t. j. přes 4 miliony hl mléka přímo v mléčném průmyslu. Podrobnější data o měsíčním odbytu mléka do mlékáren (mlékáren spotřebních, másláren, sýráren a tvarůžkáren) na dnešním území Čech a Moravy r. 1937 přináší tento přehled:

Měsíc Monat	Příjem mléka v mlékárnách Übernahme von Milch in Molkereien hl	Podíl z celkové výroby mléčné Anteil a. d. gesamten Milchproduktion %
I.	330.107	19,7
II.	305.694	19,9
III.	333.966	19,3
IV.	325.146	18,8
V.	342.777	18,0
VI.	352.654	17,7
VII.	342.869	16,0
VIII.	343.262	15,5
IX.	338.971	15,8
X.	356.257	16,8
XI.	337.677	18,1
XII.	339.034	19,1
Úhrnem — Zusammen	**4,048.414**	**17,7**

Z tohoto číselného přehledu je patrno, že z celkové výroby mléka byla u nás zužitkována v zimních měsících r. 1937 téměř $^1/_5$ v průmyslu mléčném. V letních měsících tento podíl ovšem klesá a dosahuje minima v měsíci srpnu. Na tuto okolnost ovšem působí do značné míry pokles odbytu mléka v mlékárnách spotřebních v letním období, jak patrno z těchto dat:

Měsíc Monat	Rozdíl proti měsíčnímu průměru příjmu mléka — Unterschied gegenüber dem Monatsdurchschnitt der Milchübernahme: v celém mléčném průmyslu in der gesamten Milchindustrie %	z toho — davon: v mlékárnách spotřebních in Konsummolkereien %	v máslárnách in Buttereien %
I.	— 2,2	— 1,3	— 3,7
II.	— 9,4	— 7,3	— 13,4
III.	— 1,0	+ 2,0	— 6,7
IV.	— 3,6	— 0,8	— 9,0
V.	+ 1,6	+ 4,5	— 3,7
VI.	+ 4,5	+ 5,2	+ 3,1
VII.	+ 1,6	+ 0,5	+ 3,6
VIII.	+ 1,7	— 0,6	+ 6,1
IX.	+ 0,5	— 1,2	+ 3,6
X.	+ 5,6	+ 3,0	+ 10,5
XI.	+ 0,1	— 2,4	+ 5,0
XII.	+ 0,5	— 1,7	+ 4,6
Měsíční průmer Monatsdurchschnitt	*100,0*	*100,0*	*100,0*

Uvedená data potvrzují skutečnost, že příjem i odbyt mléka ve spotřebních mlékárnách jsou závislé na roční době a počasí. Odbyt mléka ve spotřebních mlékárnách se zvyšuje totiž zcela pravidelně v období letním a naopak snižuje opět v období zimním. Vliv prázdnin a dovolených způsobuje však, že v měsíci červenci — září, kdy velká naše města jsou poloprázdná (většina spotřebních mlékáren jest ve velkých městech), křivka odbytu i příjmu mléka v mlékárnách spotřebních taktéž v době prázdnin hluboce klesá.

Zcela jinou situaci vykazuje však příjem mléka našich másláren, které vlastně většinou zpracovávají přebytky mléka dodaného ze zemědělských závodů. Z tohoto důvodu dostatek krmiva v letní a podzimní době způsobuje, že poměrně největší příjem mléka v našich máslárnách je zaznamenán v období od června až do prosince (maximum v srpnu a v říjnu), zatím co v období zimním se jeví zde značný pokles, zejména v měsíci únoru — dubnu, patrně též do značné míry ovlivněný v této době větším stavem ssavých telat.

Další zajímavé podrobnosti, týkající se výroby mléka a jeho zužitkování v Čechách a na Moravě, přineseme opět v některém sešitě příštím. Stj.

Průmysl a vnitřní obchod.

Akciové podnikání v Protektorátu.

Aktienunternehmen im Protektorat.

Při rekonstrukci dat o počtu akciových společností na území protektorátu Čechy a Morava nedoporučuje se vycházeti od pouhého počtu společností, zapsaných v obchodním rejstříku (poslední tato data máme k 1. I. 1938), jelikož jejich dosti značná část je jen na papíře, neboť je buď nečinná nebo v t. zv. tiché likvidaci. Nutno proto vycházeti pro rekonstrukci dat od počtu skutečně činných akciových společností, t. j. prakticky od počtu společností, které zaslaly bilanční data. Poslední taková data máme za rok 1936 a podle toho je znám počet skutečně pracujících akciových společností k 1. I. 1937. Pro rekonstrukci dat je dále velmi důležité hledisko, podle kterého se rozdělení podle území má provésti. Velký počet akciových společností má totiž závody (továrny, filiálky atd.) mimo sídlo, roztroušené v různých krajích. Řídili jsme se při rekonstrukci dat sídlem společnosti. Z téhož stanoviska vycházela i bursa v Praze při nedávném znovuzahájení, zatím soukromého obchodu akciových papírů. Rekonstrukce dat nám nyní ukazuje, že na území protektorátu Čechy a Morava má sídlo 55% všech akciových společností bývalého Československa.

Bei der Rekonstruktion der Zahl der Aktiengesellschaften im Protektorat Böhmen und Mähren empfiehlt es sich nicht, von der bloßen Zahl der im Handelsregister eingetragenen Aktiengesellschaften auszugehen (die letzten diesbezüglichen Daten kennen wir zum 1. I. 1938), da eine ganze Reihe von ihnen nur auf dem Papier steht, da sie entweder keine Tätigkeit entfalten oder sich in sogen. stiller Liquidation befinden. Bei der Rekonstruktion der Daten für die Aktiengesellschaften muß vielmehr von der Zahl der tatsächlich tätigen Aktiengesellschaften ausgegangen werden, d. h. praktisch von der Zahl der Gesellschaften, die Bilanzdaten einschicken konnten. Die letzten derartigen Daten besitzen wir für das Jahr 1936 und darnach ist uns auch die Zahl der wirklich tätigen Aktiengesellschaften zum 1. I. 1937 bekannt. Für die Rekonstruktion der Daten ist weiter der Gesichtspunkt wichtig, nach dem die Zergliederung der Gesellschaften nach Gebieten vorgenommen werden soll. Eine große Zahl von Aktiengesellschaften hat nämlich Betriebe (Fabriken, Zweigstellen usw.) außerhalb ihres Sitzes in verschiedenen Gegenden zerstreut. Wir haben uns bei der Rekonstruktion der Daten nach dem Sitz der Gesellschaft gerichtet. Diesen Standpunkt bezog auch die Prager Börse bei ihrer Wiederaufnahme des vorläufigen privaten Verkehrs mit Aktienpapieren. Die Rekonstruktion der Daten zeigt uns nun, daß auf dem Gebiete des Protektorats Böhmen und Mähren rund 55% aller Aktiengesellschaften der ehemaligen Tschechoslowakei ihren Sitz haben.

V řadě hospodářských institucí, jež za mimořádných poměrů jsou ve své funkci — myšlené pro normální chod hospodářského koloběhu — buď zcela vyřazeny (jako na př. bursy) nebo silně ovlivněny, mají význačné místo i akciové společnosti.

Pravděpodobně bude ještě nějaký čas trvati, než se poměry právě na poli akciového podnikání ustálí. Máme totiž větší počet akciových společností, které mají sídlo v Protektorátu, ale jeden nebo několik závodů v oblasti připojené k Říši nebo k sousedním státům. Urovnáváním těchto poměrů jest přirozeně měněna kapacita zdejších podniků. K tomu přicházejí ještě jiná zákonná ustanovení, která mají vliv na strukturu podniku, jako zákon o arisaci podniků atd. Pro poznávání dosahu těchto vlivů jest jistě velmi důležité znáti, aspoň v hlavních rysech, akciové podnikání na území protektorátu Čechy a Morava.

Poslední data o počtu akciových společností v bývalé Čs. republice, která máme, jsou k 1. lednu 1938. Tehdy bylo podle obchodních rejstříků celkem 1.357 akciových společností, kromě společností peněžních a pojišťovacích. Tyto společnosti ovšem nebyly jistě asi všechny skutečně činné. Lze tak souditi z dat o bilancích akciových společností, která slouží jako doklad o jejich činnosti a jež máme ovšem teprve za rok 1936. K 1. lednu 1937 existovalo podle obchodních rejstříků v bývalém Československu sice celkem 1337 akciových společností, z nichž však bilanční data mohlo podati jen 1096, kdežto zbytek byl buď v t. zv. tiché likvidaci nebo přechodně v nečinnosti. Počet 1096 akciových společností představuje tedy onu masu, která i dnes ještě na tomto území pracuje. Z těchto 1.096 akciových společností zbylo na území protektorátu Čechy a Morava celkem 599, t. j. asi 55%, 195, tedy skoro pětina, má sídlo na území připojeném k Říši, 4 akciové společnosti připadly k Polsku, 238, tedy o něco více než pětina, má sídlo na Slovensku, kdežto zbytek per 60 akciových společností připadl k Maďarsku.

Velmi důležité jest zkoumati, o jaké druhy podnikání se v jednotlivých územích jedná. Ježto neznáme data o obratu akciových společností, který se dosud nezjišťoval, je nám měřítkem pro posouzení významu té které skupiny podnikání součet rozvahy. Devět desetin úhrnu ze součtů rozvah všech akciových společností připadá na průmysl, podle počtu akciových společností osm desetin — viz následující přehled:

Počet akciových společností k 1. I. 1937.
Zahl der Aktiengesellschaften zum 1. I. 1937.

Skupiny podnikání (heslovitě) Unternehmungsgruppen (Schlagworte)	v bývalém Československu in der ehem. Tschecho-slowakei	z toho nyní v Protektorátu darunter jetzt im Protektorat
Zemědělství — Landwirtschaft	20	1
Hornictví — Bergbau . . .	31	11
Kameny — Steine	78	30
Sklo — Glas	23	10
Kovy — Metalle	137	94
Chemie	78	48
Textil	82	42
Papír — Papier	26	10
Graf. — Graph.	33	24
Kůže — Leder	9	7
Pryž — Gummi	6	5
Dřevo — Holz	37	17
Soustruž. — Drechslerei . . .	2	1
Kartáče — Bürsten	2	1
Hud. nástroje — Musikinstr. .	2	2
Potraviny — Nahrung . . .	256	146
Oděvy — Bekleidung	15	14
Stavby — Bau	20	12
Plynárny — Gaswerke . . .	3	2
Elektrárny — Elektr.-Werke .	20	9
Chov zvířat — Tierzucht . .	1	—
Obchod — Handel	79	53
Hotely — Hotele	5	—
Zastavárny — Versatz. . . .	3	2
Ost. obchod. — Sonst. Handel .	47	32
Doprava — Verkehr	63	20
Zábava — Unterh.	2	1
Zdraví — Gesundh.	16	5
Celkem — Insgesamt . . .	**1.096**	**599**

Ze všech 599 akciových společností na území Protektorátu čítáme v průmyslu 485 (tedy asi 80%), ze všech 195 akciových společností se sídlem na území připojeném k Říši 174 (t. j. asi 90%), z 238 akc. společností na Slovensku 153 (tedy asi dvě třetiny) a z 64 akciových společností připadlých k Maďarsku nebo k Polsku 49 (skoro 80%). Vidíme tedy, že podíl průmyslových akciových společností, které zůstaly na území Protektorátu, odpovídá asi dřívějšímu podílu průmyslových akciových společností na celkovém počtu akciových společností, kdežto akciové společnosti, které připadly k Říši, jsou v průmyslu poměrně více zastoupeny.

V průmyslu pak mají největší význam (posuzováno podle součtu rozvahy) kovoprůmysl, průmysl potravin a hornictví. V kovoprůmyslu zůstalo v Protektorátě ze všech 137 akciových společností celkem 94, tedy skoro 70%, 29 akciových společností, t. j. více než 20%, je na území připojeném k Říši a zbývajících 10% je skoro vesměs na Slovensku. Uvnitř kovoprůmyslu jest účast jednotlivých podskupin ovšem různá, na př. z 21 akciových sléváren zůstalo v Protektorátě 15, z 31 akciových elektrotechnických společností 23, z 33 akciových společností na výrobu strojů a dopravních prostředků 27. Poněkud jiný obraz nám skýtá průmysl potravinářský, v němž jen asi 60% akciových společností má sídlo v Protektorátě, protože asi 10% připadlo k Maďarsku, skoro 20% pak má sídlo na Slovensku a jen něco přes 10% na území připojeném k Říši. Akciové společnosti, zabývající se zpracováním masa (5) a mléka (3), zůstaly v Protektorátě všechny. Z jiných podskupin pak zůstala v Protektorátě převážná většina, a to z 11 akciových společností na výrobu čokolády 7, z 75 akciových cukrovarů 58, z 71 akciových pivovarů 47. Na území připojeném k Říši mají sídlo ze 4 akciových podniků na jedlé tuky 2 a ze 7 akciových podniků na zpracování zeleniny a ovoce 3 (zbývající 4 opět v Protektorátě). Co se týká Slovenska, zůstaly tam ze 3 akciových škrobáren 2, z 21 akciových mlýnů 7 (a 7 připadlo k Maďarsku), z 18 akciových lihovarů 5 (9 v Protektorátě) a z 38 ostatních akciových společností průmyslu potravinářského 16 (10 připadlo k Maďarsku). Opět jiný obraz máme před sebou v hornictví, kde z 31 akciových společností připadá více než třetina na Protektorát, přes 40% je na území připojeném k Říši a zbytek na Slovensku.

Pak nutno uvésti podle důležitosti na základě kapitálové síly (podle účtu rozvážného) a na základě počtu společností průmysl chemický, průmysl textilní a průmysl kamenů a zemin. Ze všech akciových společností v Protektorátě připadá na průmysl chemický 8%, na průmysl textilní 7% a na průmysl kamenů a zemin 5%. Na Protektorát připadá ze všech akciových společností průmyslu chemického více než 60%, v průmyslu textilním jen o něco více než 50% a v průmyslu kamenů a zemin dokonce necelých 40%. Na území připojeném k Říši zůstalo z akciových textilních podniků více než třetina, z akciových společností průmyslu kamenů a zemin skoro 30% a v průmyslu chemickém jen něco nad 15%. Z 23 akciových podniků na zpracování bavlny připadá 10 na Protektorát, 11 na území připojené k Říši, z akciových společností na zpracování vlny (celkem 16 akc. spol.) 8, resp. 5, z akciových společností na zpracování hedvábí (9) 5, resp. 2 a z ostatních 34 textilních akciových podniků 19, resp. 10. Pozoruhodné jest, že v textilním průmyslu připadla k Maďarsku jen 1 akciová společnost, zato však 5 v průmyslu chemickém a 7 v průmyslu kamenů a zemin. V tomto ohledu zasluhují zvláštní pozornost akciové cihelny: z 22 je v Protektorátě 7, 3 na území připojeném k Říši, 6 na Slovensku a 6 připadlo k Maďarsku.

Z ostatních průmyslových skupin zasluhuje ještě zmínku průmysl sklářský (z 23 akciových společností připadlo 10 na Protektorát a 10 na území připojené k Říši) a průmysl papírenský, kde je značně zastoupeno též Slovensko (z 26 akciových společností má sídlo 10 v Protektorátě, 6 na území připojeném k Říši a 9 na Slovensku). Značnou převahu má Protektorát v průmyslu grafickém, kde z 33 akciových společností leží 24, t. j. více než tři čtvrtiny, dále v průmyslu kožařském, kde z 9 akciových společností je 7, tedy opět více než tři čtvrtiny, pak ve stavebních živnostech, kde z 20 akciových společností je 12 (asi 60%), a konečně v průmyslu odívání a obuvi, kde z 15 akciových společností je 14, t. j. více než 90%. V dřevařském průmyslu má značný podíl Slovensko (z 37 akciových společností 12), k Maďarsku připadlo 6 akciových společností, 17 jich zůstalo v Protektorátě, tedy jen asi 45%, a na území připojeném k Říši jsou jen 2. Z průmyslových odvětví všímáme si posléze ještě elektráren, které stojí co do kapitálové mocnosti na

pátém místě: zde má z 20 akciových společností 9 sídlo v Protektorátě, 8 na Slovensku a jen 2 na území připojeném k Říši.

Ze všech 79 obchodních akciových společností leží 53, t. j. více než dvě třetiny, v Protektorátě, 20, t. j. čtvrtina, na Slovensku a jen 3 na území připojeném k Říši. Jinak jest tomu v dopravě, kde z 63 akciových společností připadá 33, tedy více než polovina na Slovensko (jedná se hlavně o akciové dráhy ve státním provozu).

Četnost těch druhů podnikání, o nichž jsme se zde pro jejich poměrně menší význam nezmínili, lze poznati ze shora uvedeného přehledu. A. O.

Několik poznámek o stavu učňovského dorostu v živnostech na bývalém státním území v roce 1936.

Einige Bemerkungen über den Stand des Lehrlingsnachwuchses in den Gewerben des ehemaligen Staatsgebietes i. J. 1936.

Oživení hospodářského života se projevilo v posledních letech také ve zvýšené poptávce po učňovském dorostu v živnostech. Od roku 1935 do roku 1936 vzrostl jeho počet o 10%. Změna v uspořádání státoprávních poměrů spolupůsobila patrně na novou orientaci ve volbě budoucího povolání škole odrostlé mládeže, neboť v poslední době je větší měrou než dříve dávána přednost vyučení se nějaké živnosti před studiemi. Získati přesnou informaci o poměru nabídky a poptávky po učňovském dorostu, jakož i o přebytku nebo nedostatku učňů v některých živnostech, potkává se s nemalými obtížemi. Stanovené kriterium počtu učňů (v r. 1935 a v r. 1936) na 100 živnostenských oprávnění není zcela dokonalé. (Viz přehled.) V roce 1936 bylo ve společenstvu přihlášeno celkem 42.458 učednic, t. j. 23,5% v úhrnu učňovského dorostu. Nejvíce učednic bylo přihlášeno ve skupině živností průmyslu odívání a obuvi (krejčovství). Nechybí však ani účasti, byť nepatrné, v jiných živnostech, které dosud byly nastupovány výlučně učni.

Die Belebung des wirtschaftlichen Lebens drückte sich in den letzten Jahren auch in der erhöhten Nachfrage nach Lehrlingsnachwuchs in den Gewerben aus. Von 1935 bis 1936 erhöhte sich ihre Anzahl um 10%. Die Veränderung in den staatsrechtlichen Verhältnissen wirkte offensichtlich auf die Neuorientierung in der Wahl des künftigen Berufes bei der schulentwachsenen Jugend mit, denn in der letzten Zeit wird in größerem Maße der Erlernung eines Gewerbes vor dem Studium der Vorzug gegeben. Die Gewinnung genauer Informationen über das Verhältnis von Angebot und Nachfrage nach Lehrlingsnachwuchs, sowie über den Überschuß oder den Mangel an Lehrlingen in gewissen Gewerben, begegnet nicht geringen Schwierigkeiten. Das festgesetzte Kriterium der Zahl der Lehrlinge (im Jahre 1935 und 1936) auf 100 Gewerbeberechtigungen ist nicht ganz richtig. (Siehe Übersicht.) Im Jahre 1936 wurden in der Genossenschaft im ganzen 42.458 Lehrmädchen angemeldet, d. i. 23,5% des gesamten Lehrlingsnachwuchses. Die meisten Lehrmädchen wurden in der Gruppe der Bekleidungs- und Schuhindustrie (Schneidergewerbe) angemeldet. Es fehlt aber auch nicht an einer allerdings geringen Beteiligung in anderen Gewerben, die bisher ausschließlich von Lehrlingen besetzt wurden.

Denní tisk upozornil nedávno naši veřejnost několika zprávami na značnější příliv mládeže do učňovského poměru, projevující se zvláště v poslední době v některých živnostech a to hlavně v obchodních, zatím co v ostatních zvýšené poptávce odpovídá stále malá nabídka.

Před bližším přezkoumáním této skutečnosti třeba si uvědomiti, že utváření dnešní sociální situace v živnostech značně ovlivnila hospodářská krise, která se projevila netoliko v ztenčené možnosti výdělku, ale i ve snížené pracovní příležitosti a tím i v omezování přílivu pomocníků a učňů. Pokud jde zvlášť o počet učňů, nasvědčuje tomu jejich mimořádný malý přírůstek od r. 1920 do r. 1935, činící toliko 5,1%, i když uvážíme, že do vypuknutí hospodářské krise byly živnosti u nás v plném rozkvětu. V r. 1936 možno mluviti o patrném zlepšení, neboť bylo u společenstev přihlášeno již 182.478 učňů, takže přírůstek učňů od r. 1935 činí 10%.

Ačkoliv dostavující se hospodářské oživení zlepšilo v posledních letech podmínky na trhu práce a zvýšilo tudíž i poptávku po učňovském dorostu, přesto zůstala nabídka pracovních sil v některých oborech nízká a nedosahovala výše poptávky. Potvrzují to také zkušenosti živnostenských inspektorů, podle nichž to byly zejména živnosti vyžadující umělecký cit, zručnost a osobní zálibu, na př. jemnou mechaniku, grafiku, rytectví, hodinářství, v nichž byl pociťován citelný nedostatek učňů již na sklonku hospodářské krise. Jako živnosti těšící se vzrůstající oblibě u učňovského dorostu v období kdy doznívala hospodářská krise, jsou uváděny zejména: holičství, zámečnictví, elektrotechnika a stavební živnosti.

Změny vyplývající z nynějších poměrů nového státního uspořádání patrně způsobily jistý odklon od dosavadní orientace škole odrostlé mládeže a to v tom směru, že se začíná větší měrou dávati přednost vyučení se nějakému řemeslu před dalším studiem. Lze proto očekávat, že v živnostech bude hledati svůj životní cíl větší díl než dosavadní zbytek národního dorostu, který nebýval absorbován středními školami.

Důsledky z toho plynoucí patrně měly na zřeteli odborné kruhy, živnostenská společenstva, která upozornila živnostníky na potřebu činiti kvalitní výběr při zvýšené nabídce učňovského dorostu. Taková opatření nasvědčovala by očekávané značné nabídce a v důsledku toho i nadbytku učňů v některých živnostech.

Získati si však spolehlivé informace o poměru nabídky a poptávky a současně o tom, zda se vyskytuje nadbytek či nedostatek učňů v jednotlivých živnostech, potkává se s nemalými obtížemi. Jedním, byť neúplným kriteriem, je srovnání relativního počtu učňů na celkovém počtu živnostenských oprávnění u jednotlivých živností. Takto možno srovnati výsledky statistiky živností podle šetření za rok 1935 a 1936, aniž tomu vadí jejich pomyslná zastaralost, totiž, že šetření bylo provedeno na rozhraní roku 1936 a 1937. Tato data představují ostatně jednu etapu vývoje v počtu učňovského dorostu.

Rozborem dat této statistiky za rok 1936 bylo zjištěno všeobecné byť v některých živnostech nepatrné, zvýšení počtu učňů vůči jejich počtu zaznamenanému v roce 1935, a to i v živnostech ubikvitních, v nichž příliv pravidelně býval značnější ať již

z důvodů snadného pozdějšího osamostatnění, nebo tak byla dávána přednost současnému zajištění obživy po dobu učení. U ostatních živností bylo zvýšení vystřídáno poklesem počtu učňů. V následujícím přehledu jsou uvedena relativní čísla počtu učňů na 100 živnostenských oprávnění u význačnějších živností, týkající se roku 1935 (prvý sloupec) a roku 1936 (druhý sloupec), aby tak mohla býti posouzena změna v nabídce a poptávce v učňovském dorostu.

Ačkoliv pouhé srovnání relativních čísel u jednotlivých živností mohlo by vésti k úsudku o nadbytku resp. o nedostatku učňů u některých z nich, třeba připomenouti, že k úplné informaci bylo by nutno vyšetřiti ještě další nutné znaky jako na př. výši výnosu, úměrnost daňového klíče, výši sociálních břemen, vliv postupující racionalisace, strojové vybavení živností a pod., které spolurozhodují o tom, zda v tom nebo onom oboru možno mluviti o nadbytku či nedostatku učňů. Kromě toho třeba ještě míti na zřeteli okolnost, že živnostenský řád vyhradil v § 126, živn. řádu společenstvu právo, stanoviti směrnice o počtu učňů v poměru k počtu pomocníků v jednotlivých živnostech.

V dotazníku pro statistiku živnostenských společenstev za r. 1936 byla na popud odborných kruhů připojena též otázka zjišťující vedle počtu učňů také počet učednic. Jde v tomto směru o získání dalších informací o tom, v jakém počtu a ve kterých živnostech budou se uplatňovati ženy jako příští nástupci v živnostech, a to nejen v oborech pro ně vhodných, ale i v oborech nových, dosud výlučně nastupovaných učni.

K celkové charakteristice budiž uvedeno, že ze 100% přihlášených učňů ve všech živnostech v roku 1936 činil podíl učednic na území bývalého čs. státu 23,5%; živnostem výrobním připadl podíl 21,4% učednic z celkového počtu učňů, živnostem obchodním 25,7% učednic a živnostem z oboru zdravotnictví (zejména v holičství) 36,3% učednic. V živnostech hostinských činila účast učednic 19,2%.

Prvovýroba — Urproduktion		
zahradnictví — Gärtnerei	41.4	46.6
Průmysl kamenů a zemin — Stein- und Erdenindustrie		
hrnčířství — Töpferei	15.0	12.5
kamenictví — Steinmetzerei	43.6	44.8
sochařství kamene — Stein-Bildhauerei	24.6	26.8
výroba cement. zboží — Erzeugung von Zementwaren	13.4	15.8
Průmysl sklářský — Glasindustrie		
výroba drobného zboží skleněného — Erzeugung von Kurzwaren aus Glas	3.8	2.4
Kovoprůmysl — Metallindustrie		
zámečnictví — Schlosserei	117.7	104.3
kovářství — Schmiedegewerbe	21.8	24.9
živn. elektrotechn. — Elektrotechnische Gewerbe	137.1	114.2
klempířství — Klempnerei (Spenglerei)	37.1	42.4
instalatér. plynu a vodovodu — Gas- und Wasserinstallation	70.5	83.8
mechanictví — Mechanik	78.3	133.8
kovotlačitelství — Metalldruckerei	82.9	75.0
samostat. opravy — Selbständige Reparaturen	223.6	244.0
hodinářství — Uhrmacherei	19.2	20.8
pasířství — Gürtlerei	19.2	46.4
optictví — Optik	128.8	162.0
kovolijectví — Metallgießerei	90.0	124.5
kovorytectví — Metallgraveure	45.6	49.3
nožířství — Messerschmiede	18.5	23.9
zlatnictví — Goldarbeiten	87.7	23.7
Průmysl chemický — Chemische Industrie		
mydlářství — Seifensiederei	17,4	39.0
Průmysl textilní — Textilindustrie		
barvířství — Färberei	13.5	9.2
provaznictví — Seilerei	8.6	9.3
soukenictví — Tuchmacherei	3.2	3.9
tkalcovství — Weberei	1.1	3.8
výroba stávkového zboží — Erzeugung von Wirkwaren	7.1	4.5
vyšívačství — Stickerei	14.5	13.1
Průmysl papírenský — Papierindustrie		
knihařství — Buchbinderei	38.5	43.0
kartonáž. zboží — Kartonnage	19.5	17.1
Grafický průmysl — Graphische Industrie		
knihtiskárny — Buchdruckereien	145.1	124.2
litografie — Lithographie	103.2	98.4
živnosti fotografické — Photographische Gewerbe	21.2	27.6
Průmysl kožařský — Lederindustrie		
brašnářství — Taschnerei	29.5	42.4
koželužství — Gerberei	21.7	17.3
řemenářství — Riemerei	14.1	17.3
sedlářství — Sattlerei	24.7	32.1
výr. galanter. zboží kož. — Erzeugung von Galanteriewaren	41.9	53.6
Průmysl dřevařský — Holzindustrie		
bednářství — Böttcherei	26.7	14.8
kolářství — Wagnerei	14.1	16.5
košíkářství — Korbflechterei	8.8	7.2
řezbářství a soch. dřeva — Schnitzerei und Holz-Bildhauerei	8.6	12.4
soustruž. dřeva — Holzdrechslerei	10.7	13.5
truhlářství — Tischlerei	36.4	38.6
kartáčnictví — Bürstenbinderei	17.1	17.7
Průmysl potravin a poživatin — Nahrungs- und Genußmittelindustrie		
cukrářství a perníkářství — Zuckerbäckerei und Lebzelterei	40.6	40.9
mlynářství — Müllerei	20.2	20.5
pekařství — Bäckerei	58.2	60.0
řeznictví a uzenářství — Fleischerei u. Selcherei	33.2	31.7
výroba sodovky — Erzeugung von Sodawasser	4.7	6.4
Průmysl odívání a obuvi — Bekleidungs- und Schuhindustrie		
čistírny a barvírny — Putzereien und Färbereien	3.7	5.0
kloboučnictví — Hutmacherei	10.5	16.0
kožišnictví — Kürschnerei	21.7	30.8
krejčovství dámské — Damenschneiderei	120.4	122.2
krejčovství pánské — Herrenschneiderei	29.6	34.3
modiství — Modisterei	56.9	57.8
obuvnictví — Schuhmacherei	9.1	12.7
rukavičkářství — Handschuhmacherei	69.8	75.5
šití prádla — Weißnäherei	30.8	31.6
výroba umělých per — Erzeugung von Kunstfedern	19.8	19.8
Živnosti stavební — Baugewerbe		
čalounictví — Tapeziererei	35.1	42.6
kamnářství — Ofensetzerei	15.7	19.2
malířství pokojů — Zimmermalerei	35.1	45.0
kominictví — Kaminfegerei	32.4	31.8
pokryvačství — Dachdeckerei	10.3	10.3
sklenářství a brouš. skla — Glaserei und Glasschleiferei	18.8	21.7
živn. tesařských mistrů — Zimmermannsgewerbe	33.3	34.8
živn. zednických mistrů — Maurermeistergewerbe	62.5	59.5
Obchodní živnosti a obch. příbuzné — Handelsgewerbe und dem Handel verwandte Gewerbe	9.4	11.6
Hostinství — Gastgewerbe	8.7	10.2
Živnosti z oboru zdravotnictví — Gewerbe der Gesundheitspflege		
holičství — Friseurgewerbe	80.8	76.4

Z celkového počtu učednic připadlo třídě výrobních živností 66,7%, živnostem obchodním 20,6% a živnostem z oboru zdravotnictví 12,7%. S výjimkou několika skupin živností výrobních (průmysl pryže a osinku, živnosti elektrárenské, živnost. chov a žír zvířat) byla zjištěna účast učednic ve všech ostatních skupinách. Význačněji zastoupeným skupinám připadly pak tyto účasti z úhrnu všech přihlášených

učednic: (v závorce uvedena procenta z úhrnu všech učňů v příslušné skupině):

průmysl odívání a obuvi . .	97,1	(67,1)
průmysl potravin a poživatin	0,9	(1,1)
průmysl textilní	0,5	(45,9)
průmysl grafický	0,5	(5,9)
kovoprůmysl	0,4	(0,3)
prvovýroba (zahradnictví) .	0,3	(4,0)
stavební živnosti	0,1	(0,2)
průmysl papírenský	0,1	(0,3)

Účast učednic ve zbývajících skupinách živností výrobních je nepatrná a nepřesahuje celkem 0,1%.

Nejvyšší počet přihlášených učednic (25.027) vykázala živnost krejčovská a to téměř v počtu rovnajícím se trojnásobku přihlášených učňů v této živnosti. Četněji zastoupené živnosti modistské připadla asi 1/12 počtu učednic v živnosti krejčovské. Ostatní typické živnosti oděvní, jako na př. deštníkářství, kloboučnictví, kožešnictví a čepičářství a další šití prádla, výroba umělých květin, výroba nákrčníků (v nichž namnoze převažuje účast učňů), vykázaly již nižší anebo zcela nízký počet učednic při srovnání s počtem vykázaným ve výše zmíněných živnostech. V živnosti obuvnické, v níž se zvýšil celkový počet učňů téměř o 54%, bylo přihlášeno 11 učednic. Živnosti průmyslu potravin, vykazující nepoměrně nižší účasti učednic než v živnostech oděvních, vykazují již značně vyšší účast učňů. Kromě význačnějšího počtu (106) učednic v pekařství, pozoruhodné účasti byly zjištěny v živnostech cukrářských (49), v živnostech řeznických a uzenářských (47) a mlynářských (22).

Ve skupině průmyslu textilního s počtem přihlášených učednic již podstatně nižším, byl přihlášen pozoruhodnější počet učednic v živnosti vyšívačské (98) a ve výrobě pleteného a stávkového zboží (19).

Z celkového počtu učňů přihlášených v živnostech fotografických ve skupině průmyslu grafického, činil počet učednic 111, t. j. 19%; v živnosti knihtiskařské byla přihlášena 21 učednice.

Malá účast učednic v živnostech skupiny kovoprůmyslu nasvědčuje tomu, že do živností této skupiny s větší oblibou nastupují učni. Přes to možno uvésti živnost kovotlačitelskou a výrobu drobného zboží kovového, k níž se přihlásilo 42 učednic, a živnost hodinářskou s 20 učednicemi. Neschází také, ač jde o poměrně nepatrnou účast, ostatní typické živnosti této skupiny, na př. klempířství (5), optictví (8), zámečnictví (9), elektrotechnické živnosti (6). Ve skupině prvovýroby a to v živnosti zahradnické, přihlásilo se z celkového počtu učňů jen 84, (t. j. 4%) učednic.

Vedle živností skupiny kovoprůmyslu, převažuje obliba volby těchto povolání u učňů nad učednicemi, také v živnostech stavebních, ač i zde možno uvést několik živností, k nimž se učednice přihlásily. Vedle živnosti natěračské a malířství pokojů, v malířství průmyslových výrobků (19), čalounictví (4), sklenářství (4), nelze nezmíniti se o účasti učednic přihlášených v živnosti kominické (1), pokrývačské (3), kamnářské (2) a sklenářské (4), k nimž se přihlásily učednice byť i v nepatrném počtu.

Posléze ve skupině průmyslu papírenského rozhodlo se vyučiti se knihařství a výrobě kartonážnického zboží 38 učednic, t. j. 3,4% z celkového počtu učňů přihlášených v živnostech této skupiny. M. B.

Zahraniční obchod.

Zahraniční obchod za červen a červenec 1939.
Außenhandel für Juni und Juli 1939.

Upozornění: V následujících datech není obsažen obchod s Říší, Východní markou a s územím připojeným k Říši; za to jest v těchto datech obsažen i obchod se Slovenským státem.

Zur Beachtung: Die nachstehenden Daten enthalten nicht den Warenverkehr mit dem Altreich, mit der Ostmark und mit den an das Reich angegliederten Gebietsteilen; dagegen ist darin auch der Handelsverkehr mit dem Slowakischen Staate inbegriffen.

A. Zahraniční obchod podle druhů zboží.

V květnu a červnu zahraniční obchod postupně oslaboval. Toto ochabování, na něž mohly působiti i vlivy sezonní, postihovalo v dovozu všechny hlavní skupiny zboží, ve vývozu pak hlavně tovary.

Im Mai und Juni zeigte der Außenhandel eine fortschreitend abflauende Haltung. Diese Abflauung, auf die auch Saisoneinflüsse eingewirkt haben mögen, hat sich in der Einfuhr in allen Hauptwarengruppen, in der Ausfuhr hingegen vornehmlich in der Gruppe der fertigen Waren geltend gemacht.

V květnu t. r. byl náš zahraniční obchod dosti silný; za to však v červnu a červenci pozorujeme ochabování, jak patrno z těchto dat:

Měsíc Monat	Dovoz Einfuhr	Vývoz Ausfuhr
	(v tisících K — in Tausenden K)	
V. 1939	543,234	541,423
VI. 1939	477,991	479,022
VII. 1939	435,794	426,106

Je tedy v červenci proti květnu dovoz nižší o 19,8% a vývoz o 21,3%. Na toto oslabení mohly působiti i sezonní vlivy, poněvadž v letní době častěji již vykazoval obrat zahraničního obchodu pokles. Jistě se tu však projevují i důsledky nastalých změn politických. V našich obchodně-politických vztazích k cizině docházelo, aspoň dočasně, k různým poruchám postihujícím export do různých zemí, tak jako do Francie, Spojených států amerických, do četných republik latinské Ameriky atd. V dovozu se zase vynořily některé obtíže s přídělem devis, zasahující naše hospodářství zvláště citelně při zásobování surovinami a nutnými potravinami. Dnes je také všechna naše výroba velmi silně zaměstnána pro vnitřní spotřebu a rovněž obchodní styk jak s územím připojeným k Říši, tak i se starou Říší je velice intensivní. Nicméně udržení a rozvoj našeho zahraničního obchodu s cizinou je pro naše národní hospodářství nezbytně potřebným; musíme míti aspoň takový vývoz a to zejména do zemí platících hodnotnými devisami, abychom mohli platiti jimi zase dovoz těch všech su-

rovin a potravin, jichž nutně potřebujeme a jichž neobdržíme ze zemí clearingových.

D o v o z — E i n f u h r

(v milionech K — in Millionen K)

	Ú h r n Insgesamt	Suroviny Rohstoffe		Tovary Fertige Waren		Potraviny Nahrungsmittel		Živá zvířata Lebende Tiere	
V.	543 = 100%	282	51,9%	102	18,8%	109	20,0%	50	9,3%
VI.	478 = 100%	253	53,0%	96	20,1%	80	16,8%	49	10,1%
VII.	436 = 100%	226	51,8%	97	22,3%	71	16,3%	42	9,6%

Jak patrno z tohoto přehledu, je pokles dovozu v jednotlivých hlavních skupinách zboží celkem dosti rovnoměrný; poměrně nejlépe si pak udržují v dovozu své místo tovary, jichž podíl stoupá do července nad 20% a poměrně nejvíce oslabuje dovoz potravin, jichž kvota zase klesla od května do července s 20 na 16% (vše z úhrnného našeho dovozu v tom kterém měsíci). Procenta podílu jednotlivých hlavních skupin zboží na úhrnném dovozu jsou velmi shodná s podíly, jakými se účastnily na celkovém importu tyto skupiny i za bývalé prvé a druhé republiky; tak na př. zvláště konstantní je více než 50% podíl surovin.

V dovozu s u r o v i n připadá největší úbytek na textilní suroviny. U bavlny a vlny klesl jejich dovoz do července proti květnu t. r. zhruba na polovinu. U jiných hlavních surovin, jako surových koží a pak surovin pro kovodělný průmysl, t. j. zvláště železných rud, surového a starého železa a obecných kovů, nebyl pokles dovozu v průběhu období květen—červenec t. r. tak ostrý, po případě kolísal nahoru i dolů; příslušná číselná data o tom nalezne čtenář vpředu v tabulkové části v tabulce č. 9 c).

O t o v a r e c h jsme již řekli, že jejich dovoz se uhájil nejlépe. Za to p o t r a v i n y měly už značný pokles dovozu v měsících červnu—červenci; účastnily se na něm hlavně tuky a osadnické zboží. Dovoz živých zvířat, t. j. hlavně dobytka oslabil v řečených měsících jen mnohem mírněji.

V ý v o z — A u s f u h r

(v milionech K — in Millionen K)

	Úhrn Insgesamt	Tovary Fertige Waren		Potraviny a nápoje Nahrungsmittel u. Getränke		Suroviny Rohstoffe	
V.	541 = 100%	469	86,7%	42	7,8%	30	5,5%
VI.	479 = 100%	404	84,4%	44	9,3%	30	6,3%
VII.	426 = 100%	360	84,5%	41	9,6%	25	5,9%

Podíl tovarů na vývozu je nyní ještě silnější než býval dříve (tehdy kol 70—75%). Je to ovšem dáno hlavně tím, že v nynějších datech není obsažen obchodní styk s Říší a s územím k ní připojeným, kamž dodáváme vedle tovarů i hojně surovin, potravin a nápojů. Do ciziny (mimo Říši) vyvážíme prakticky skoro jen vesměs výrobky průmyslové, poněvadž ve svrchu uvedených skupinách „Potraviny a nápoje“ a „Suroviny“ jsou podle bruselského mezinárodního třídění zahrnuty další výrobky průmyslové, v našem vývozu důležité, jako cukr, slad, pivo či (v surovinách) surové železo, ocelové předvalky, celulosa.

Ve vývozu t o v a r ů, který v červenci je proti květnu slabší o více než 100 milionů K, vedou, jako již delší dobu, stále výrobky p r ů m y s l u k o v o d ě l n é h o. Právě však jejich vývoz je v červenci proti květnu o více než 100 mil. K nižší (225—331 mil. K). Úbytek vývozu železného zboží, kterého se zase v této skupině vyváží vždy nejvíce, má lví podíl na tomto poklesu (květen 176 mil. K, červenec 99 mil. K). Hodnota vývozu textilních a konfekčních výrobků od května do července kolísala kol 40 milionů měsíčně, také však spíše se sklonem k oslabení. Totéž platí obdobně o vývozu koženého a kaučukového zboží, který se pohyboval mezi 35 až skoro 40 mil. K měsíčně. Jinak spíše výjimkou mezi jednotlivými tovary, které vykazovaly v červenci skoro šmahem snížení hodnoty vývozu, upevnil se vývoz dutého skla, jenž v tomto měsíci přesáhl hodnotu 11 milionů K.

U p o t r a v i n a n á p o j ů byl nejdůležitější vývoz c u k r u, který činil 25 až 30 milionů K měsíčně, v červenci také již, sezonně ovšem, oslaboval. Pozoruhodné je, jak se tu v průběhu května až července lepšily vývozní ceny, jež v průměru za 1 tunu činily: v květnu 1.344 K, v červnu 1.761 K, v červenci 1.844 K.

Ohledně číselných dat pro hlavní skupiny a druhy vyváženého zboží poukazujeme zase na tabulkovou přílohu, tabulka č. 9.

B. Zahraniční obchod podle zemí.

V červnu—červenci se posunulo Slovensko na prvé místo jak v našem dovozu tak i vývozu (v květnu bylo na prvém místě ve vývozu ještě Rumunsko). V obchodu se Slovenskem jsme stále pasivní částkami cca 50 milionů K měsíčně; při celkem stabilním dovozu odtud náš vývoz tam ještě kolísá. Jinak náš obchod s jinými zeměmi vykazuje různé změny, bohužel však často v tom směru, že zvláště v červenci nastalo ve styku s některými státy náhlé a pronikavé snížení buď dovozu či vývozu. Po celé období květen až červenec jsme byli aktivní v obchodu s devisově volnými zeměmi a pasivní v obchodu s devisově vázanými zeměmi.

Im Juni—Juli ist die Slowakei an die erste Stelle sowohl in unserer Einfuhr als auch in unserer Ausfuhr gerückt (im Mai war in der Ausfuhr an erster Stelle noch Rumänien). Im Handel mit der Slowakei sind wir ständig passiv und zwar mit einem Betrag von ungefähr 50 Millionen Kronen monatlich; die Einfuhr ist im ganzen stabil, während die Ausfuhr noch schwankt. Sonst weist unser Handel mit anderen Ländern verschiedene Änderungen auf, leider häufig in der Richtung, daß — besonders im Juli — im Handelsverkehr mit einigen Staaten eine plötzliche und bedeutende Verminderung entweder der Einfuhr oder der Ausfuhr eingetreten ist. Während des ganzen Zeitraumes von Mai bis Juli waren wir aktiv im Verkehr mit den devisenfreien Ländern und passiv mit den devisengebundenen Ländern.

S l o v e n s k o zaujalo v červnu—červenci prvé místo v našem zahraničním obchodě a to jak v dovozu tak i ve vývozu. V květnu bylo ještě ve vývozu na prvém místě Rumunsko, toto však v následujících měsících ustoupilo velmi silně do pozadí v našem celkovém exportu. Dovoz ze Slovenska se pohyboval v květnu až v červenci konstantně ve výši cca 130 milionů K měsíčně, zatím co vývoz tam kolísal mezi 75 až necelými 100 miliony K měsíčně. Tím vzniká značné passivum pohybující se kol 50 mil. K měsíčně.

V obchodu s jinými zeměmi často pozorujeme, zejména v červenci, leckde náhlé poklesy buď dovozu či vývozu. Zmínili jsme se tu již o velkém snížení našeho vývozu do Rumunska; obdobně, byť i ne

vždy v tak značné míře, se snížil dovoz a z června na červenec i vývoz ve styku s Jugoslavií, dovoz ze Švýcar, vývoz do Norska a Finska, dovoz z Litvy a Ruska, dovoz i vývoz ve styku s Britskou Indií a s jinými ještě; přísl. číselné údaje o tom najde čtenář v tabulkové příloze v tabulce č. 9 b). Také ze Spojených států amerických snížil se náš dovoz do července proti květnu na více než polovici (s 38 na 16 mil. K), zatím co náš vývoz tam, který se už po dlouhou dobu stále zmenšoval, v červenci se opět trochu pozdvihl (na necelých 7 milionů K, v červnu přes 4½ miliony K). Ovšem i to je stále jen malý zlomek toho, co jsme druhdy do Spojených států vyváželi a bilance našeho obchodu s nimi jest i za červenec t. r. passivní skoro 10 miliony K.

S řadou zemí je pak náš obchod dosti stabilní, tak na př. s Velkou Britanií, která je v červenci po Slovensku naším největším odběratelem. Podobně je i dosti stabilní obchod s Nizozemskem, náš vývoz do Švédska a podobně. Do Francie náš vývoz po opětném uvolnění našich dodávek zboží, jehož dovoz je do Francie kontigentován, opět stoupá (květen 14, červenec 23 mil. K); oboustranný rozvoj obchodu, t. j. dovozu i vývozu, pozorujeme na př. ve styku s Bulharskem.

Dovoz a vývoz v červnu 1939
podle skupin zemí roztříděných podle způsobu platebního styku.
Ein- und Ausfuhr im Juni 1939 nach Ländergruppen in der Gliederung nach der Art des Zahlungsverkehres.
Hodnota v tisících K — Wert in Tausend K

	Dovoz Einfuhr	Vývoz Ausfuhr	Bilance Bilanz
I. Země devisově volné: Devisenfreie Länder:			
a) Bez obchodně politických překážek – Ohne handelspolitische Schwierigkeiten	136,079	143,552	+ 7,473
b) S obchodně politickými překážkami - Mit handelspolitischen Schwierigkeiten	33,490	54,189	+ 20,699
Úhrnem — Insgesamt . .	169,569	197,741	+ 28,172
II. Země devis. vázané: Devisengebund. Länder:			
a) Bez obchodně politických překážek — Ohne handelspolitische Schwierigkeiten	13,023	6,359	— 6,664
b) S obchodně politickými překážkami - Mit handelspolitischen Schwierigkeiten	12,927	26,319	+ 13,392
c) S clearingem vůči Protektorátu — Im Clearing mit dem Protektorat	282,472	248,603	— 33,869
Úhrnem — Insgesamt . .	308,422	281,281	— 27,141

Přicházíme nyní k roztřídění našeho zahraničního obchodu podle způsobu platebního styku:

Jak patrno, mají nyní v našem zahraničním obchodu převahu země devisově vázané; při tom pak, jak znovu opakujeme, není zde vůbec zahrnut náš veliký obchodní styk s Říší a územím k ní připojeným, který se též provádí na podkladu clearingu. Tendence vývoje obchodu od května do července byla zde zhruba tato:

Dovoz a vývoz v červenci 1939
podle skupin zemí roztříděných podle způsobu platebního styku.
Ein- und Ausfuhr im Juli 1939 nach Ländergruppen in der Gliederung nach der Art des Zahlungsverkehres.
Hodnota v tisících K — Wert in Tausend K

	Dovoz Einfuhr	Vývoz Ausfuhr	Bilance Bilanz
I. Země devisově volné: Devisenfreie Länder:			
a) Bez obchodně politických překážek — Ohne handelspolitische Schwierigkeiten	105,624	144,955	+ 39,331
b) S obchodně politickými překážkami - Mit handelspolitischen Schwierigkeiten	28,547	57,264	+ 28,717
Úhrnem — Insgesamt . .	134,171	202,219	+ 68,048
II. Země devis. vázané: Devisengebund. Länder:			
a) Bez obchodně politických překážek — Ohne handelspolitische Schwierigkeiten	12,316	9,018	— 3,298
b) S obchodně politickými překážkami - Mit handelspolitischen Schwierigkeiten	2,812	29,342	+ 26,530
c) S clearingem vůči Protektorátu — Im Clearing mit dem Protektorat	286,495	185,531	—100,964
Úhrnem — Insgesamt . .	301,623	223,891	— 77,732

Ve styku se zeměmi devisově volnými klesá stále náš dovoz odtud, kdežto vývoz po oslabení v červnu se v červenci opět částečně zlepšil; bilance našeho obchodu s nimi jest pro nás aktivní.

Ve styku se zeměmi devisově vázanými klesá též náš dovoz odtud, ještě více však vývoz do nich, takže pasivum našeho obchodu s nimi do července hodně vzrostlo.

Rž.

Ceny.

Velkoobchodní a maloobchodní ceny v červnu a červenci po příp. do první poloviny srpna 1939.
Groß- und Kleinhandelspreise im Juni u. Juli bezw. bis Mitte August 1939.

Cenový vývoj byl ve jmenovaných letních měsících silně ovládán sezonními vlivy. V červnu působil na vzestup cenových indexů příchod nových brambor na trh jakož i stejně sezonní zdražení rané zeleniny. V červenci pak zase, jak obvykle, ceny těchto brambor i zeleniny poklesly, což se opět projevilo příslušnou měrou i v úhrnu našich cenových indexů. U jiných statků převládala v dosavadním průběhu léta vzestupná tendence, ač nechybělo ve velkoobchodě ani artiklů, jichž ceny se snížily, zvláště v reakci na předchozí cenový vzestup; byly to některé druhy zboží obchodovaného na světových trzích, jichž ceny jsou i u nás ovládány těmito světovými fluktuacemi cenovými. K počátku srpna platily již také nové obilní ceny pro obilí z letošní sklizně, stanovené obilním monopolem; byly mírně zvýšeny ceny pšenice, ovsa a kukuřice, vydatněji pak ječmene, nezměněny zůstaly ceny žita.

Die Preisentwicklung in den genannten Sommermonaten war stark durch Saisoneinflüsse beherrscht. Im Juni wurde das Steigen der Preisindizes durch das Erscheinen von Frühkartoffeln auf dem Markt sowie durch die saisonmäßige Verteuerung des Frühgemüses beeinflußt. Im Juli sind dann, wie gewöhnlich, die Preise dieser Kartoffeln und des Gemüses wieder gesunken, was auch in unseren Gesamtpreisindizes in entsprechendem Maße zum Ausdruck kam. Bei den anderen Gütern war im bisherigen Verlauf

des Sommers eine ansteigende Tendenz vorherschend, obwohl es im Großhandel nicht an Artikeln fehlte deren Preise, besonders in Reaktion auf die frühere Preissteigerung, gesunken sind; es waren dies einige Warengattungen des Mehlmarktes, deren Preise auch bei uns durch die Weltpreisfluktuationen beherrscht werden. Anfang August traten auch schon die neuen, durch das Getreidemonopol festgesetzten Getreidepreise der heurigen Ernte, in Kraft; die Weizen-, Hafer- und Maispreise wurden mäßig, die Gerstepreise ausgiebiger erhöht; die Roggenpreise blieben unverändert.

Při základní pevné tendenci cenové byly v červnu a červenci t. r. naše trhy silně ovládány vlivy sezonními. Byly to zejména brambory a v druhé řadě zelenina, které v červnu svým cenovým vzestupem, v této roční době obvyklým, zvedaly i naše indexní čísla; uplatnil se tu nejvíce příchod ranných brambor na trh s cenami přirozeně značně vyššími, než byly ceny starých brambor z předchozího období. V průběhu července se pak dostavil opačný, rovněž sezonní pohyb; ceny brambor i zeleniny zase ochably, což se projevilo i v úhrnu našich indexů pro ceny velkoobchodní i maloobchodní.

Úhrnný index velkoobchodních cen vykazoval k počátku června t. r. 795 bodů, do počátku července vystoupil na 812 bodů a k počátku srpna oslabil na 810 bodů. Sezonní vzestup (až do počátku července) a následující sezonní pokles (do počátku srpna) cen brambor měl tedy svůj vliv i na pohyb úhrnného indexu. Dílčí index velkoobchodních cen potravin rostlinných, do něhož jsou právě brambory zahrnuty, zvýšil se do počátku července proti počátku června skoro o 100 bodů (se 736 na 830 bodů), k počátku srpna se snížil na 792 bodů. Tento pokles daného skupinového indexu by byl ještě větší — ceny brambor ve velkém poklesly od počátku července do počátku srpna o 35% — kdyby k počátku srpna neplatily již nové monopolní ceny pro obilí z letošní sklizně. Tyto ceny, béřeme-li za základ ceny prodejní, znamenají pro hospodářský rok 1939/40 proti cenám platným pro hospodářský rok předchozí zvýšení zhruba: o 3% u pšenice, o 15% u ječmene, o 2% u ovsa a u kukuřice; ceny žita zůstaly nezměněny.

Pokud jde o jiné druhy zboží, převládají ve velkoobchodu v průběhu června a července podražení cen četných statků. Tak stouply v celku ceny živočišných potravin i některých druhů zboží osadního. U průmyslových látek a výrobků stoupaly k počátku června ceny všech kovů, a to zejména vlivem jejich zdražení na světových trzích, ve skupině textilií podražily ceny bavlněné příze, vlny, hedvábí a do počátku července i lněné příze. Vytrvale stoupaly ceny měkkého dříví, zvláště řeziva, koží a lněného oleje. Určité poklesy cenové zaznamenaly v uvedené době jen některé artikly, jichž ceny jsou i u nás ovládány světovými fluktuacemi cenovými. Na směrodatných světových trzích došlo totiž u několika artiklů k poklesům cen, jež byly reakcemi na předchozí, příliš prudký vzestup. To platí za prvé o cukru; u nás, jak už bylo častěji na tomto místě uvedeno, řídí se podle světových cen na volných trzích cena surového cukru určeného na výrobu vývozní rafinády. Cena tohoto cukru vystoupila do května až na 100 K za 100 kg franco Mělník. Na této výši se však, zejména pro pozdější dodávky, neudržela, po různém kolísání činila k počátku srpna 86 K za stejných podmínek. Oslabila dále, rovněž pod vlivem poklesu na světových trzích, juta a k počátku srpna i bavlna.

Po dlouhé době se opět stalo, že index cen průmyslových látek a výrobků byl k počátku července nižší než index cen potravin, poživatin a píce; tento činil tehdy 816 bodů, kdežto onen 807 bodů. K počátku srpna vykazuje index průmyslových látek a výrobků 815 bodů, potravin, poživatin a píce 805 bodů.

Citlivé ceny během pozorovaného období stoupaly. Jejich index v úhrnu činil na začátku června 747 bodů, do polovice srpna vystoupil na 764 bodů. Tento cenový vzestup se uplatňoval ve všech položkách indexu citlivých cen, zvláště pak byl intensivní v cenách stavebního řeziva.

Rovněž maloobchodní ceny byly i ve svých úhrnných indexech ovládány nejvíce sezonními pohyby cen brambor a zeleniny. Do polovice června se uplatňovalo zvýšení cen za nové brambory a ranou zeleninu, do polovice července pak zase nastal sezonní pokles cen těchto potravin (rovněž i ovoce). Tím se hlavně stalo, že stouply všechny naše maloobchodní indexy z května na červen a klesly zase z června na červenec, byť i ne vždy stejnou měrou.

	Střední týden Mittlere Woche V.	VI.	VII.
Index životních nákladů rodiny dělnické v Praze — Index der Lebenshaltungskosten einer Arbeiterfamilie in Prag	811	824	815
rodiny úřednické v Praze — einer Beamtenfamilie in Prag . . .	810	816	811
Index maloobchodních cen potravin v průměru celostátním — Index der Kleinhandelspreise von Nahrungsmitteln im ganzstaatlichen Durchschnitt . . .	783	806	802

Jak patrno, byl pokles indexních čísel z června na červenec intensivnější v Praze než v celostátním průměru, poněvadž v Praze se v červnu více uplatnily ceny dražších raných brambor než v různých venkovských místech, kde tehdy ještě převládaly ceny levnějších brambor starých.

Jinak měly ceny potravin v malém tendenci vzestupnou. Do polovice července došlo k dalšímu zvýšení cen, zvláště másla, masa a uzenářských výrobků. Také stoupaly ceny některých druhů šatstva a obuvi.

Rž.

Doprava.

Vodní doprava v r. 1938 a v první polovici roku 1939.

Wasserstraßenverkehr i. J. 1938 und in der ersten Hälfte d. J. 1939.

V roce 1937 připadlo z úhrnné tuzemské dopravy lodní na Labi—Vltavě na výlučnou dopravu v českém úseku 88,7%, na dopravu v sudetském úseku 10,4%, styk obou úseků v obou směrech byl v tuzemské dopravě nepatrný. Vývoz po lodích z českého úseku činil 15,5% celého bývalého labského vývozu, dovoz

12,1%. V roce 1938 bylo na celém českém labsko-vltavském úseku dopraveno 984.000 t, z toho lodní doprava cizozemská 262.000 t; v první polovici r. 1939 činila cizozemská doprava lodní 264.000 t, t. j. za půl roku více než dříve za celý rok.

Im Jahre 1937 entfielen vom gesamten inländischen Schiffsverkehr auf der Elbe und Moldau 88,7% auf den ausschließlichen Verkehr im tschechischen Gebiet und 10,4% auf den Verkehr im Sudetengebiet, der Verkehr beider Abschnitte in beiden Richtungen war im Inlandsverkehr nur unbedeutend. Die Schiffsausfuhr betrug im tschechischen Abschnitt 15,5% des gesamten ehemaligen Elbeverkehres, die Einfuhr 12,1%. Im Jahre 1938 wurden auf dem gesamten tschechischen Elbe-Moldau-Abschnitt 984.000 Tonnen befördert, davon 262.000 ausländische Schiffstonnen, in der ersten Hälfte d. J. 1939 264.000 ausländische Schiffstonnen, d. h. also für ein halbes Jahr mehr als früher während des ganzen Jahres.

Data o vodní dopravě za rok 1938 jsou již zpracována a připravena k tisku. Schema příslušné publikace opírá se sice v podstatě o dřívější a průběhem let ustálený vzor, musilo však býti upraveno vzhledem k politickým událostem změnivším na podzim minulého roku tak pronikavě hranice bývalého státu a k související s tím změně statistického zpravodajství. V roce 1938 byl normální materiál za celou naši bývalou trať vltavsko-labskou, tedy včetně oblasti sudetské, po ruce jen za období leden až srpen, počínajíc zářím ovšem jen za přístavy a úseky na našem nynějším území; podobně na Slovensku, kde počínajíc zářím bylo zpravodajství omezeno výlučně jen na data za bratislavský přístav. Pro zbývající období nebyla nám také pochopitelně zasílána data o průvozu bývalým úsekem našeho státního území u Bratislavy. Úprava publikačního schematu uprostřed r. 1938 a jeho přizpůsobení změněným politickým poměrům mělo nutnou odezvu zejména v tom, že některé sestavy (a to hlavně ony, které se týkaly souborných dat za celou vodní trať labsko-vltavskou nebo dunajskou na území bývalého státu) musely být vynechány, v ostatku pak (zejména tam, kde jde o data uspořádaná regionálně, tedy podle přístavů a říčních úseků) budou pro trati a přístavy na nynějším českém a slovenském území uveřejněna data za celý r. 1938, pro trati a přístavy na území připojeném k Říši a Maďarsku ovšem jen data za období leden až srpen 1938. Jak je zřejmo, bude míti naše publikace o vodní dopravě za r. 1938 ráz informace spíše přechodné, určené také současně k tomu, aby Říše a státy, k nimž území bylo připojeno, měly k disposici data za své nové území a mohly si podle nich upraviti a doplniti své statistické zpravodajství. Konstrukce retrospektivních dat bude jistě velmi obtížná a možná jen na podkladě zvláštní kritické práce a nezbytného hodnocení nových politických a hospodářských poměrů; nejlépe ještě odděleně podle dat (pohotových pro všechna předchozí léta) za nejdůležitější přístavy a překladiště soustřeďující beztak největší část dopravy cizozemské, nejcennějšího substrátu dopravy na obou hlavních říčních soustavách bývalého státu.

Pro r. 1939 máme po ruce obvyklý měsíční podrobný materiál, docházející ovšem vždy se značným zpožděním, a pak rychle orientující předběžná data měsíční, tato ovšem jen úhrnná, nepřihlížející ke druhu zboží. V r. 1939 přicházejí ovšem v úvahu již jen data za trati a přístavy labsko-vltavské, nikoli již data za Bratislavu; tato data vede patrně v evidenci již slovenská statistická služba.

Z číselného materiálu vodní statistiky za r. 1938 a za první polovici r. 1939 podáváme pro informaci veřejnosti v dalším několik nejdůležitějších dat, kreslících současně hlavní obrys změn v dopravě labsko-vltavské po kritických událostech z minulého podzimu a letošního jara. Strukturální podrobnosti budou zřejmější až z dat o zboží vyplynuvších z normálního zpracování této statistiky za celý r. 1939. Aby bylo zřejmo, jaký vliv mělo postoupení sudetské oblasti na dřívější rozsah naší labsko-vltavské dopravy, předesíláme současně několik dat charakterisujících dopravu v českém a sudetském úseku labsko-vltavské vodní trati. Tato data musila býti zvlášť rekonstruována z materiálu z r. 1937. Platnost těchto čísel je ovšem omezená, neboť přístav nebo překladiště je z části jen technický výraz pro styk hospodářského zázemí s vodní tratí a toto zázemí zasahovalo dříve ze sudetských přístavů také do českých oblastí (a vůbec i cizozemských oblastí) a jistě i naopak (na př. ve styku se severní Moravou a jihozápadními okrajovými oblastmi Čech); také mobilní dopravní prostředky nejsou vázány na určité místo. Z těchto důvodů nemají zde hodnoty vyjadřující ztrátu takový význam jako na př. obdobné podílové hodnoty z ostatních oborů statistik hospodářských, jako statistik výrobních, závodových a pod. Je také zřejmo, že vztahy zjištěné pro jeden rok mohou býti hodnoceny jen podmíněně i z toho důvodu, že vodní doprava je (snad s výjimkou svého základního složení) zjev silně konjunkturální, kde zvláště po stránce rozsahu ukazují se každý rok silné změny. Přece však je dobře míti na zřeteli alespoň přibližný poměr překladu a dopravy na obou územích, třebas pokud jde zvlášť o naše území, alespoň jako základ pro srovnání s přítomností a s nejbližším vývojem.

V předchozích číslech Statistického zpravodaje byla již několikráte učiněna zmínka o vodní dopravě; ve větším a souvislejším rozsahu se tak stalo ve dvou článcích. Jeden z nich je věnován rozboru překladu hlavních říčních přístavů a překladišť bývalého státu (v čísle 3 ročníku 1938), druhý obsahoval podrobnější textový doprovod definitivních dat z r. 1937 a několik předběžných dat za období leden až červenec roku 1938 (v čís. 9 téhož ročníku). Pro podrobnosti a data odkazujeme k těmto dvěma sdělením.

Labsko-vltavská doprava v r. 1937 na našem a sudetském území.

Vnitrozemská doprava lodní na Labi a Vltavě v r. 1937 činila 738.724 t, dosáhnuvši tak ve vývoji posledních let úrovně značně vysoké. (Podle dat otisknutých v č. 9 Statistického zpravodaje dosáhla tuzemská doprava na Labi a Vltavě po válce maxima v r. 1928, a to 890.712 t, po poslední hospodářské krisi opět nového vypjetí v r. 1936 838.649 t). Z tohoto množství připadla na dopravu výlučně uskutečněnou na Labi a Vltavě uvnitř našeho nynějšího území největší část 655.607 t (t. j. 88,7%), na dopravu výlučně uskutečněnou na labské trati v sudetské oblasti 76.728 t (10,4%); celkem nepatrné podíly připadly na tuzemskou dopravu mezi těmito oblastmi, a to 0,9% (6.297 t) na dopravu ze sudetského území na naše, mizivý zlomek procenta (92 t — 0,0%) na

dopravu opačným směrem. Vnitrozemská doprava na Labi a Vltavě byla — mimo kaly — většinou doprava kamene a stavebního materiálu na krátké vzdálenosti; také ono množství dopravené v r. 1937 ze sudetského území na naše tvořil z největší části lomový štěrk z okolí Litoměřic a Lovosic na kratší vzdálenost proti proudu. Doprava v české oblasti měla své odbytové střediště přirozeně v Praze; z výše zmíněných 655.607 t dopravených výlučně v české oblasti bylo 51.630 t (t. j. 7,9%) dopraveno vůbec jen na nejkratší vzdálenosti v oblasti Velké Prahy, mimo to bylo plných 72,2% (473.784 t) dopraveno do Prahy, a to zase valnou většinou z kratších vzdáleností. Rovněž něco z oné dopravy, která se v r. 1937 uskutečnila ze sudetské labsko-vltavské trati do oblasti české (6.297 t) směřovalo do Prahy, ovšem jen množství velmi nepatrné, a to 236 t, pozůstávající dílem z ovoce, dílem z rýže.

Vývoz v dopravě lodní na Labi—Vltavě v r. 1937 činil úhrnem 1,125.858 t, z toho připadlo na české území menší část, jen 174.196 t (15,5%), na sudetské území 951.652 t (84,5%); podobně z 624.221 t celkového dovozu připadlo na české území 75.842 t (12,1%) a na sudetské 548.379 t (87,9%). Česká zázemní oblast byla ovšem na překladu sudetských přístavů rovněž zúčastněna, jak by ukázala úvaha opírající se o rozbor dat podle hlavních druhů dopravovaného zboží. Na sudetské straně padají v úvahu velké tradiční vývozní a dovozní přístavy, ať již mnohostranné, soustřeďující překlad nejrůznějších druhů zboží, nebo jednostranné, omezující se většinou na překlad určitého typického zboží. V průměru let 1923—1937 připadlo z celkového překladu labsko-vltavské trati v dopravě cizozemské jen na čtyři význačné labské sudetské přístavy a překladiště Ústí n. L., Krásné Březno, Neštěmice a Loubí víc než dvě třetiny (67,3%).

Vývoz i dovoz v r. 1937 v postupu konjunktury navázavší se na krisi let 1933 až 1935 vůči r. 1936 opět značně stoupl, k maximu poválečných let se ovšem ještě ani zdaleka nepřiblížily; to platí také (s výjimkou pro dovoz do Holešovic) o hlavních přístavech české oblasti.

Tolik o labsko-vltavské dopravě lodní. Pokud jde o dopravu vorovou, ukazují se ovšem vztahy poněkud jiné. Z vývozu vorů v r. 1937 (84.843 t) připadá naopak na české území vyšší podíl (52.578 t, t. j. 62,0%), na sudetské nižší (32.265 t, t. j. 38,0%). (I zde ovšem nutno upozorniti na nutnou korekturu, kterou nám připomíná rovněž hledisko zázemí; část vorů určených pro vývoz přibyvší na hlavní tok Vltavy jednak z horní Vltavy, jednak z některých jejích přítoků, je z metodických důvodů čítána ve prospěch českého úseku labsko-vltavské vodní cesty. Přece však jsou zřejmy zde jiné základní vztahy v důsledku jiné geografické situace, o niž se opírá doprava vorová.) V tuzemské dopravě bylo v r. 1937 vyloženo 37.231 t vorů, z toho 36.697 t, t. j. 98,6% v české oblasti, zbytek 534 t (1,4%) v sudetské; celé toto posléze zmíněné množství pocházelo rovněž z české oblasti, takže vnitrozemská doprava vorů výlučně na sudetské trati labské v r. 1937 se nevyskytla. Doprava vorů v r. 1937, sledující průběhem doby a zejména za posledních konjunktur a krise vývojové tendence odlišné od dopravy lodní, jest ve srovnání s poválečnými maximy stále nízká, a to hlavně ve své složce vývozní.

Labsko-vltavská doprava v r. 1938.

Přehledný obraz labsko-vltavské dopravy v r. 1938, kde je současně dán výraz změně politické hranice dotknuvší se tak pronikavým způsobem naší dřívější soustavy dopravy zboží na Labi a Vltavě, ukazuje níže uvedená přehledná sestava. Je orientována podle obou časových období, v nichž bylo umožněno souvislé statistické zpravodajství. Pokud jde o období září až prosinec, nebyla přirozeně již po ruce data vztahující se ke trati v sudetském území, leč pokud by šlo o styk s českým úsekem labsko-vltavské trati; takovou dopravu slušelo v tomto období pokládat již za cizozemskou dopravu českého úseku a proto byla zahrnuta do příslušných sloupců pro vývoz a dovoz a samostatně vykázána jen v poznámce.

Sestava 1. — Übersicht 1.

Doprava na Labi—Vltavě v r. 1938 (v tunách).
Verkehr auf der Elbe-Moldau im J. 1938 (in Tonnen).

	Doprava lodní — Schiffsverkehr						Doprava vorová — Floßverkehr	
	cizozemská — ausländischer		tuzemská — inländischer				cizozemská — ausländischer	tuzemská — inländischer
	vývoz Ausfuhr	dovoz Einfuhr	výlučně v českém území (a) ausschl. im tchech. Gebiet (a)	výlučně v území připoj. k Říši (b) ausschließlich in dem an das Reich angegliederten Gebiet (b)	z území (a) do území (b) aus dem Gebiet (a) in d. Gebiet (b)	z území (b) do území (a) aus dem Gebiet (b) in d. Gebiet (a)	vývoz Ausfuhr	vyložené vory ausgeladene Flöße
I. Období od ledna do srpna: Zeitraum v. Jänner bis August:	t	t	t	t	t	t	t	t
1. Trať v českém území (a) Strecke im tschech. Gebiet (a)	75.288	53.146	386.668	—	2.958	13.199	25.215	28.663
2. Trať v připojeném území (b) Strecke im angegl. Gebiet (b)	450.422	342.989	—	47.979			12.527	[6] 446
II. Období od září do prosince: Zeitraum v. Sept. bis Dez.: Trať v českém území (a) Strecke im tchech. Gebiet (a)	[1] 88.993	[2] 44.715	235.551	—	[3] —	[4] —	[5] 16.240	12.952
III. Úhrnem v r. 1938: Zusammen im J. 1938: Trať v českém území (a) Strecke im tschech. Gebiet (a)	164.281	97.861	622.219	—	2.958	13.199	41.455	41.615

[1]) Z toho 1.119 *t* vývoz do Sudet. — Hievon 1.119 *t* Ausfuhr in das Sudetenland. — [2]) Z toho 15 *t* dovoz ze Sudet. — Hievon 15 *t* Einfuhr aus dem Sudetenland. — [3]) Viz poznámku [1]). — Siehe Anm. [1]). — [4]) Viz poznámku [2]). — Siehe Anm. [2]). — [5]) Z toho 0 *t* do Sudet. — Hievon 0 *t* in das Sudetenland. — [6]) Z toho 407 *t* z českého území (a). — Hievon 407 *t* aus dem tschechischen Gebiet (a).

Úhrnná doprava českého úseku v r. 1938 byla, jak z tabulky lze snadno sečtením příslušných položek odvoditi, 983.998 t. (Včítáme sem ovšem i oněch 407 t vorů, které byly v období leden až srpen dopraveny z českého území na sudetské.) Obdobné číslo pro český úsek vypočtené z dat výše uvedených pro r. 1937 je 1,001.843 t. Vysoká doprava docílená již v r. 1937 na českém úseku (a vůbec na celé tehdejší trati vltavsko-labské) se v r. 1938 udržela. Pokud jde o jednotlivé složky, ukazuje srovnání dat, že vývoz na lodích českého úseku poněkud poklesl, dovoz stoupl, oslabenou tendenci projevil vývoz vorů; dále poklesla lodní doprava tuzemská, za to stoupla tuzemská doprava vorů. — Doprava z českého území na sudetské, udrževší se po obě pozorovaná období v rozsahu pozoruhodnějším ve srovnání s r. 1937 představuje v prvním období písek, v období po změně hranic naproti tomu obilí a jiné hodnotné zboží; dopravu opačným směrem omezenou téměř jen na první období nutno označiti za ryze příležitostnou.

Provozního uhlí bylo naloženo v české oblasti vltavsko-labského toku v r. 1937 3.919 t, v r. 1938 3.760 t vesměs v Mělníku, v Holešovicích a na některých jiných místech na trati Velké Prahy.

V této souvislosti ještě jen několik doplňujících dat o dopravovaném zboží a provozu nejdůležitějších přístavů české oblasti. Z celkového vývozu připadá téměř polovina (73.583 t, 44,8%) na cukr nakládaný hlavně v Mělníku a na Středním Labi, 13,3% (21.772 t) na ječmen vyvážený z Mělníka a z Holešovic. Dalšími důležitými vývozními artikly byly: buničina, hlavně z Mělníka a z Holešovic (8.343 t), kovy a zboží kovové z těchže přístavů (7.530 t), dále (vesměs hlavně z Holešovic) slad (4.281 t), ostatní výrobky průmyslové (4.278 t), zboží chemické (3.977 t), sklo a zboží skleněné (3.790 t), železo a ocel tvarové (3.769 t), hnojiva umělá (3.544 t). Z položek dovozních budiž zaznamenána na prvním místě rýže (do Mělníka a Holešovic, 12.746 t), zboží osadnické (10.495 t, H.), kovy (9.009 t, H.), nerosty zvlášť nejmenované (6.722 t, M. a H.), tuky zvlášť nejmenované (6.620 t, H.), klovatiny a pryskyřice (6.590 t, H.), dříví zvlášť nejmenované (5.125 t, M., H. a Kralupy), potraviny (4.704 t, H.), ovoce (4.086 t, M. a H.), pak semena, nafta, zboží chemické, surové železo, kopra, ořechy arachové a jiné. Struktura vývozu a dovozu co do druhů dopravovaného zboží se vůči dřívějšímu obrazu platnému pro celou trať, jak zřejmo, značně změnila odpadnutím sudetských přístavů a jejich uhelného a průmyslového zázemí. Materiál ukazuje dále, že zůstal našemu úseku zachován částečně i transit, v poslední době značně stoupnuvší.

Stručný přehled o provozu v našich nynějších nejdůležitějších přístavech labsko-vltavských v r. 1938 ukazují tato data:

	Celkový překlad v dopravě lodní i vorové (včetně provozního uhlí) Gesamtumschlag im Schiffs- u. Floßverkehr (einschließlich Betriebskohle)	Vývoz na lodích Ausfuhr zu Schiff	Dovoz Einfuhr
	tun — Tonnen		
Holešovice . . .	143.694	59.593	68.671
Kralupy	2.550	711	1.155
Mělník	94.873	67.785	24.076

Čísla o cizozemské dopravě lodní znamenají pro Holešovice u vývozu vůči r. 1937 pokles (o 12,7%), u dovozu naopak vzestup o 18,8%; pro Mělník vzestup u vývozu i dovozu, kde činí 85,2%. Ve srovnání s dřívější úrovní předkrisovou vykazují tedy zejména Holešovice potěšitelný rozvoj dopravního ruchu. Lze také říci, že na prudce stoupající tendenci v cizozemské dopravě v posledním pokrisovém údobí projevující se u našich labsko-vltavských přístavů měly kritické politické poměry v minulém roce celkem jen slabě brzdící vliv. Vory pro vývoz v pozorovaných přístavech v r. 1938 vůbec nebyly žádné nakládány; je to běžná tendence posledních let s malými občasnými výjimkami (na př. pro Mělník v r. 1937). — V cizozemské dopravě se mimo překladiště právě zmíněná (a mimo střední Labe s vývozem cukru) počíná uplatňovati i překladiště roudnické ve vývozu obilí většinou ovšem až v r. 1939 a blízké nově industrialisované Židovice v dovozu průmyslových surovin.

Téměř celý vývoz z českých přístavů labsko-vltavských směřoval do Hamburku (157.467 t z 164.281 t) a obdobnou, ještě výslovněji prokázanou tendenci ukazuje dovoz (97.833 t z 97.861 t).

V rozložení cizozemské dopravy průběhem minulého roku neukazuje se vliv podzimní krise z minulého roku nijak význačné, neboť v pozdním létě ukazovalo se v cizozemské dopravě labsko-vltavské stejně vždy sezonní oslabení. Stagnace dopravy nenastala. Je to jen velmi názorný důkaz nepřetržitého proudění hospodářského života, jenž zejména v dopravě vodní nalézá jeden z nejnezbytnějších nástrojů své podstaty a svého vývoje stejně v příznivých jako nepříznivých poměrech politických.

Dunajská doprava v r. 1938.

Obdobná data o vodní dopravě na Dunaji v r. 1938 podává tato sestava:

Dunajská doprava Donauverkehr	Vývoz — Ausfuhr množství Menge t	hodnota Wert K	Dovoz — Einfuhr množství Menge t	hodnota Wert K	Tuzemská doprava — Inländ. Verkehr naloženo - verladen množství Menge t	hodnota Wert K	vylož. - ausgeladen množství Menge t	hodnota Wert K
I. Období od ledna do srpna 1938 Zeitraum v. Jänner bis August 1938								
1. Bratislava	126.595,8	268,920.901	420.278,0	452,424.629	19,8	36.850	892,4	142.030
2. Komárno	100.661,7	54,510.951	102.747,5	118,136.918	60,6	158.435	36.270,1	454.836
3. Ostat. býv. překl. na Slovensku Sonstige ehem. Umschlagsplätze i. d. Slowakei	6,0	33.725	8.458,3	10,324.099	64.869,4	912.929	27.787,3	511.348
II. Období od září do pros. 1938 Zeitraum v. Sept. bis Dez. 1938								
Bratislava	93.779,3	127,998.081	128.013,5	116,189.390	—	—	—	—
III. Úhrnem v roce 1938 Zusammen im J. 1938								
Bratislava	220.375,1	396,918.982	548.291,5	568,614.019	—	—	—	—

Hlavní druhy zboží v Bratislavě naložené s určením do ciziny byly: uhlí (49.996 t), železo a ocel tvarové (45.556 t), železo surové (30.674 t), koks (14.772 t), klovatiny a pryskyřice (10.403 t), dále kovy, mouka, zboží hliněné, cukr, zboží textilní, chemikalie, stroje, zboží železné. Nejvíce bylo dovezeno nafty (114.548 t), rud a kyzů (105.472 t), kukuřice (95.455 t), benzinu (68.341 t), žita (50.560 t), fosfátů (19.687 t), petroleje (17.727 t), pšenice (14.378 t), v menším množství byly dovezeny odpadky semena, kulatina, textilní suroviny a tabák.

Vývoz z Bratislavy pokračoval v r. 1938 ve své překotně vzestupné tendenci předchozích let zotavování se z těžké dopravní krise provázející krisi hospodářskou a překonal dokonce již o několik tisíc tun první poválečné maximum z r. 1928. Dovoz nedosáhl sice rekordní výše z r. 1937 (702.401 t), ani dřívějšího maxima z r. 1931, o něco nižšího (646.833 t), ale stejně svým množstvím předstihuje stav let 1934—1936. Srovnáme-li množství vývozu a dovozu docílená v přístavu komárenském za dvě třetiny r. 1938 s daty za celý rok 1937, jsme jistě oprávněni k úsudku obdobně příznivému i pro tento důležitý dunajský přístav.

Labsko-vltavská doprava v r. 1939.

V první polovici r. 1939 docílila labsko-vltavská doprava zboží na českém úseku v jednotlivých svých charakteristických složkách těchto obratů:

	t
I. Doprava lodní - Schiffsverkehr:	
vývoz - Ausfuhr	177.919
dovoz - Einfuhr	85.608
doprava tuzemská - inländisch. Verkehr	175.200
II. Doprava vorová - Floßverkehr:	
vývoz - Ausfuhr	14.028
vyloženo v tuzemsku - Ausgeladen im Inland	11.295
III. Celková doprava - Gesamtverkehr . .	464.050

Tato data ukazují v první řadě na opětný intensivní vzestup labsko-vltavského vývozu a dovozu po lodích. Po té stránce stačí jen srovnati právě uvedená čísla s daty týkajícími se celého roku 1938. Vývoz v první polovici roku 1939 předstihl již vývoz uskutečněný v celém r. 1938, a dovoz téhož základu již téměř dosáhl. Zvýšení připadá k dobru hlavně vývozu z Holešovic a oboustranné cizozemské dopravě přístavu mělnického. (Zde bylo v r. 1938 naloženo do ciziny 67.785 t, v prvním pololetí r. 1939 102.471 t; obdobná čísla pro dovoz jsou 24.076 t a 43.681 t.) Doprava lodní tuzemská a doprava vorů ve srovnání s poměry roku minulého ustrnuly na provozu očividně slabším. Nelze ovšem ještě říci, jakého druhu je dolíčené silné oživení v cizozemské dopravě lodní; po té stránce musíme vyčkati dalšího vývoje, na nějž můžeme býti právem zvědavi. K. M.

Práce.

Trh práce v červnu a červenci 1939.

Arbeitsmarkt im Juni und Juli 1939.

Výsledkem příznivé situace na trhu práce v měsíci červnu a červenci 1939 byl další podstatný pokles počtu neumístěných uchazečů.

Die günstige Lage auf dem Arbeitsmarkt in den Monaten Juni und Juli 1939 führte zum weiteren wesentlichen Rückgang der Zahl der nichtuntergebrachten Bewerber.

Přehled trhu práce — Übersicht des Arbeitsmarktes

	V.	VI.	VII.
Uchazeči — Bewerber	113.689	74.289	59.960
Přihlášená místa — Angemeldete Stellen	70.338	55.603	56.848
Obsazená místa — Besetzte Stellen	57.774	39.621	37.991
Na 100 přihlášených míst připadá uchazečů — Auf 100 angemeldete Stellen entfallen Bewerber	161,6	133,6	105,5
Na 100 uchazečů připadá obsazených míst — Auf 100 Bewerber entfallen besetzte Stellen	50,8	53.3	63,4
Volná místa koncem měsíce — Freie Stellen am Monatsende	8.328	12.131	14.289
Neumístění uchazeči koncem měsíce — Nicht untergebrachte Bewerber am Monatsende	26.488	17.272	10.924

Poměry na trhu práce byly v obou měsících velmi příznivé. Celková poptávka po pracovních silách (v přehledu vyjádřena počtem přihlášených míst) byla neobyčejně živá a v měsíci červenci se již téměř vyrovnala nabídce pracovních sil (v přehledu uchazeči). V některých třídách povolání přihlášená místa značně převýšila nabídku pracovních sil; tak v zemědělství bylo přihlášeno o 7.994 více míst než uchazečů, v živnostech stavebních o 319, u domácího služebnictva o 227 a v kamenoprůmyslu o 142. V důsledku nedostatku surovin úroveň zaměstnanosti v některých průmyslových oborech poněkud kolísala, takže bylo hlášeno mírné propouštění dělnictva, ale tento pokles nedošel náležitého výrazu v celkových statistických datech, poněvadž uvolněné pracovní síly byly ihned umístěny v zemědělství.

Výsledkem příznivé situace na trhu práce byl další podstatný pokles počtu neumístěných uchazečů, a to v červnu o 9.216 osob, t. j. o 34,8%, v červenci o 6.348 osob, t. j. o 36,8%.

Z těchto poklesů připadá na třídy povolání, jichž práce jsou vysloveně sezonní povahy (zemědělství, lesnictví a zahradnictví, průmysl kamenný, zeminný a hlinařský, živnosti stavební a nádeníci):

v měsíci červnu 4.079 osob, t. j. 42,6% celkového poklesu, v měsíci červenci 2.946 osob, t. j. 53,7% celkového poklesu na průmyslová odvětví;

v měsíci červnu 3.668 osob, t. j. 41,9% celkového poklesu, v měsíci červenci 2.097 osob, t. j. 41,3% celkového poklesu, zbytek na ostatní povolání.

Relativní pokles počtu neumístěných uchazečů (uvažovány pouze třídy povolání s více jak 500 neumístěných uchazečů) vykazuje

v měsíci červnu: zpracování kovů o 46,1%, živnosti stavební o 45,5%, průmysl sklářský o 42,2%, nádeníci o 40,6%, průmysl textilní o 40,5%, průmysl oděvní o 36,4%, zaměstnanci v různých odvětvích výroby (převážnou většinou strojníci, topiči a nekvalifikované dělnictvo tovární bez bližšího označení) o 35,9%, služebnictvo domácí o 30,0%, zaměstnanci obchodní o 20,8% a svobodná povolání o 20,1%,

v měsíci červenci: nádeníci o 53,8%, průmysl textilní o 35,8%, zaměstnanci v různých odvětvích výroby o 33,6%, služebnictvo domácí o 23,7%, svobodná povolání o 17,6% a zaměstnanci obchodní o 14,6%.

V červnu 1938 bylo na nynějším území Čech a Moravy 64.206 neumístěných uchazečů, v červenci téhož roku 48.811. Proti roku loňskému klesl tedy počet neumístěných uchazečů v červnu roku letošního o 73,1%, v červenci o 77,6%.

Stav trhu práce ve významných třídách povolání v měsíci červenci 1939.

V zemědělství se pracovalo s největším vypětím všech sil a prostředků, ježto nedostatek pracovních sil, letos ještě zvýšený odchodem části dělnictva za prací do Říše, nemohl býti vyrovnán přílivem sil ze Slovenska a Podkarpatské Rusi. Nedostatku pracovních sil bylo čeleno vzájemnou výpomocí hospodářů, dobrovolně se hlásícími osobami z řad studentů, úředníků na dovolené a jiných vrstev městských; některé závody projevily mimořádné pochopení pro důležité práce žňové a vyšly zemědělství vstříc buďto uvolněním postradatelné části svých zaměstnanců nebo nepřijímáním nových sil po dobu žní. Také dělnické dovolené, úmyslně zařaděné do měsíce července, znamenaly veliký prospěch pro zemědělství. Z 13.443 přihlášených míst u veřejných zprostředkovatelen práce bylo možno obsaditi pouze 4.969. V lesnictví byla část dělnictva místy mimořádně zaměstnána, neboť vichřice způsobily někde v lesích veliké polomy a deště poškodily lesní cesty. Dělnictvo nezaměstnané bylo poukázáno na práce žňové.

Průmysl kamenný, zeminný a hlinařský. Zaměstnanost v kamenných lomech byla po celý měsíc nadprůměrná a dělnictvo bylo dále přijímáno. Cihelny místy již nemohly zvyšovati výrobu pro nedostatek školených cihlářů a pomocných zaměstnanců. Všechny cihlářské podniky pracovaly na plno a práce zahájily i menší cihelny, které loňského roku nebyly v provozu. Velmi slušná pracovní úroveň byla i v cementárnách, hrnčírnách a továrnách na keramické zboží.

Průmysl sklářský po přechodném zhoršení zvýšil místy opět výrobu, a to jak v brusírnách, tak i v hutích. Poměry se zhoršily na Turnovsku, kde upadá broušení drahokamů pro nedostatek bortu (diamantového prášku), který pro devisové potíže není možno opatřiti. Dělnictvo v náhradu našlo zaměstnání v zemědělství.

Kovoprůmysl. Celková zaměstnanost v tomto průmyslovém odvětví je příznivá; dělnictvo bylo většinou přijímáno, pokud pak došlo v několika málo odvětvích k poklesu, stalo se tak hlavně pro přechodný nedostatek materiálu. Podobně bylo tomu i v průmyslu strojním.

Dřevoprůmysl. V průměru zůstala úroveň zaměstnanosti asi na úrovni předchozího měsíce. Jednotlivé výkyvy v různých odvětvích se přibližně navzájem vyrovnávají. Na pilách byl zaznamenán částečný vzestup zaměstnanosti; překážkou ještě intensivnějšího rozvinutí prací byl nedostatek řeziva.

Průmysl textilní. Poptávka po textilním zboží všeho druhu na straně jedné a snaha této poptávce vyhověti na straně druhé, byla příčinou dalšího značného vzestupu zaměstnanosti, pokud ovšem byl dostatek bavlny, lnu a vlny, případně ostatního materiálu. Zatím je stav ještě poměrně dobrý.

Průmysl oděvnický. Zaměstnanost v konfekčním průmyslu továrním i u větších živnostenských firem byla stále velmi dobrá, takže se již začíná jeviti nedostatek pomocných sil. V některých továrnách na strojovou obuv došlo pro nedostatek surovin k omezení provozu a propuštění části dělnictva, které bylo ale ihned přemístěno do zemědělství; jinak byla zaměstnanost vzdor letnímu období dobrá. V ostatních odvětvích oděvního průmyslu, továrnách na prádlo, průmyslu kloboučnickém a kožešnickém nebylo podstatných změn.

Průmyslová výroba potravin a poživatin. Celková zaměstnanost se poněkud snížila, a to zejména ve výrobě uzenin, v lihovarech, cukrovarech a mlýnech, což je ovšem obvyklé v této roční době; v některých závodech potravinářských byla také část dělnictva dobrovolně propuštěna na žňové práce. Mírné zlepšení bylo hlášeno ve výrobě cukrovinek a sladovnách.

Živnosti stavební. Soukromý stavební ruch byl v červenci velmi živý, takže se projevil značný nedostatek pracovních sil; veřejné stavební práce poněkud oslabily, některé z nich pak byly přerušeny, aby byl dostatek pracovních sil pro zemědělství. Ftr.

Zaměstnanost v červnu a červenci 1939.
Beschäftigungsgrad im Juni und Juli 1939.

I. Ústřední sociální pojišťovna.

Úroveň dělnické zaměstnanosti zůstává v obou letních měsících nezměněna, stejně jako tomu bylo loni.
Der Arbeiterbeschäftigungsgrad bleibt in den beiden Sommermonaten unverändert, desgleichen wie im Vorjahre.

V měsíci červnu a červenci 1939 bylo podle zákona č. 221/1924 (ve znění novel) průměrně pojištěno pro případ nemoci u nemocenských pojišťoven, podléhajících dozoru Ústřední sociální pojišťovny (i s pojištěnci dobrovolnými, avšak bez domáckých dělníků) — ve srovnání s loňskem pro tehdejší území země České a Moravskoslezské — v tisících osob:

Průměrný počet pojištěnců (v tisících) pro případ nemoci u nemocenských pojišťoven
Durchschnittszahl der Krankenversicherten (in 1000) bei den Krankenversicherungsanstalten

Měsíc Monat	1939 Protektorát Protektorat	1938 Čechy, Morava a Slezsko Böhmen, Mähren u. Schlesien
VI.	1,379	1,998
VII.	1,380	1,998

Jak letos, tak i loni se tedy zaměstnanost v obou pozorovaných měsících udržela na stejné úrovni. Při tom je její rozsah na území Protektorátu o 31% nižší než na loňském území českých zemí. Toto procento, které představuje zúžení okruhu manuálně pracujících osob po změně státoprávních poměrů, od zimních měsíců — s výjimkou března — postupně klesalo, jak bylo ukázáno a očekáváno v předchozích zprávách o zaměstnanosti:

leden	37,1
únor	36,4
březen	37,5
duben	35,6
květen	32,6
červen	31,0
červenec	30,9

Sled předchozích čísel dotvrzuje fakt, že na území Protektorátu je poměrně vyšší příležitost k sezonní práci než v původních hranicích českých zemí. Průměrně v I. pololetí 1939 byl počet pojištěnců o 34,3% pod úrovní loňskou.

Příkrost letošního sezonního pohybu zaměstnanosti proti stavu před rokem se jasněji projeví, srovnáme-li v obou letech počet dělnických pojištěnců z doby sezonního klidu s pojištěností z poloviny roku: mezi lednem a červencem přibylo letos 317.000 pojištěnců, t. j. 29,8%, kdežto loni za tutéž dobu vzrostl počet pojištěných o 308.000, t. j. 18,2%. Letos se tedy na zmenšeném území (s počtem obyvatelstva o více než třetinu nižším) vyskytla sezonní vlna nejen relativně, nýbrž i absolutně vyšší než loni.

V předchozím čísle Statistického zpravodaje bylo ukázáno, že ve všech měsících letošního roku byla účast žen v manuální práci nižší než loni. Stejně je tomu i v letních měsících, neboť v červnu 1939 bylo ze 100 pojištěnců 34,9 žen, v červenci 1939 pak 34,2 proti 36,9, resp. 36,3 v roce 1938.

II. Celková zaměstnanost v dubnu až červnu 1939.

Proti loňsku postupem měsíců zaměstnanosti soukromých služeb přibývá, kdežto u veřejných služeb naopak ubývá.

Gegenüber dem Vorjahre nimmt die Beschäftigung in Privatdiensten im Verlaufe der Monate zu, während sie in öffentlichen Diensten dagegen zurückgeht.

Celková zaměstnanost, sledovaná podle dat všech nositelů veřejnoprávního nemocenského pojištění, byla v měsících dubnu až červnu 1939 na území Protektorátu — ve srovnání se stejnojmennými měsíci roku 1938, za něž ovšem podána pro celé území bývalého Československa:

Průměrná zaměstnanost (v tisících osob)

Durchschnittlicher Beschäftigungsgrad (in 1000 Personen)

	1939 IV.	1939 V.	1939 VI.	1938 IV.	1938 V.	1938 VI.
ve službách soukromých — in Privatdiensten	1,558.0	1,665,5	1,708.4	2,839.6	2,951.5	2,974.7
z toho: dělnictva davon: Arbeiter a) u nem. pojišť. (ÚSP) — bei d. Kranken Vers. Z. S.V. A.	*1,233.8*	*1,336.4*	*1,375.3*	*2,262.3*	*2,372.6*	*2,396.7*
b) u revír. brat. pokladen — bei den Revierbruderladen	*46.4*	*47.6*	*48.4*	*113.2*	*112.9*	*113.1*
zaměstnanců ve vyšších službách — Beschäftigte in höheren Diensten	*277.8*	*281.5*	*284.7*	*464.1*	*466.0*	*464.5*
ve službách veřejných — in öffentlichen Diensten . . .	271.7	269.7	—	445.8	457.1	457.4
z toho: — davon: ve státních podnicích — in staatlichen Unternehmungen	*129.8*	*128.0*	—	*219.4*	*224.9*	*224.6*
ve veřejné správě — in öffentlicher Verwaltung	*141.9*	*141.7*	—	*226.4*	*232.2*	*232.8*
Úhrnem - Zusammen	1,829.7	1,935.2	—	3,285.4	3,408.6	3,432.1

Čísla, v tabulce uvedená, představují zásadně měsíční průměrný počet aktivních pojištěnců, tedy bez pojištěnců dobrovolných a bez důchodců, nejčastěji podle denních stavů.

Od zimy do jara pravidelně vzrůstá složka soukromých služeb; letos od ledna do května stoupla kvota pojištěnců těchto kategorií z 83,5% na 86,1%, kdežto loni v témže období z 85,5% na 86,6% — je tedy letos sice poměrně o něco nižší, avšak v rámci celkové pojištěnosti na sezonu citlivější.

Celková letošní zaměstnanost na území Protektorátu tvořila z loňské, zjištěné pro celé území bývalého Československa v jednotlivých měsících procent:

Letošní zaměstnanost vyjádřená v procentech loňské

Diesjährige Beschäftigung im Prozentsatz der vorjährigen

Měsíc Monat	Soukromé služby Privat-dienst	Veřejné služby Öffentlicher Dienst	Úhrnem Zusammen
I.	54,4	63,7	55,8
II.	54,7	60,2	55,5
III.	53,7	59,0	54,5
IV.	54,9	60,9	55,7
V.	56,4	59,0	56,8
VI.	57,4	.	.

Z delšího časového úseku je jasně vidět, že v letní době se procenta, představující kvotu zaměstnanosti loňské, pro soukromé i veřejné služby těsně přibližují. V prvním souhrnu při tom hraje důležitou roli sezonní oživení prací, v druhém souhrnu pak odchod některých pracovních sil pensionováním, jehož tempo je však brzděno jednak návratem zaměstnanců ze Slovenska a Podkarpatské Rusi, přemisťováním vojenských gážistů do civilní státní správy atd. Jestliže tedy v lednu 1939 byl v číslech předchozí tabulky pro obě hlavní složky zaměstnanosti značný rozptyl, setkají se v polovině roku s největší pravděpodobností na kvotě vzájemně se líšící jen zcela nepatrně.

Rozdělení pojištěnců podle pohlaví je možno provésti pouze pro kategorie soukromých služeb; v květnu a červnu tvořily pojištěnky procent z celkového počtu pojištěnců hlavních kategorií:

Procento pojištěnek v celkovém počtu pojištěnců

Zahl der Frauen auf 100 Versicherte

Kategorie	1939 Protektorát Protektorat V.	1939 Protektorát Protektorat VI.	1938 Československo Tschechoslowakei V.	1938 Československo Tschechoslowakei VI.
Dělnictvo — Arbeiter:				
a) Ú.S.P. — Z.S.V.A.	35.3	34.9	36.5	36.6
b) rev. bratr. pokl. — Revierbruderladen	1.2	1.2	2.1	2.1
celkem — insgesamt . . .	34.2	33.7	35.0	35.0
Vyšší služby — Höhere Dienste	28.4	28.0	26.9	26.9
Úhrn soukromých služeb — Summe der Privatdienste . .	33.2	32.8	33.7	33.8

Jak vidět, není letos ve skladbě pojištěnosti takový klid jako loni, kdy mezi květnem a červnem mezi pohlavím zaměstnanců přesunů téměř nebylo. Zato letos je pozorovat úbytek žen a to zejména v souboru dělnictva, který se nezastavuje ani v pokročilém létě; na př. u nemocenských pojišťoven, podléhajících dozoru Ústřední sociální pojišťovny, počet pojištěných žen v červenci 1939 proti květnu 1939 absolutně i relativně klesl, kdežto loni se dostavil (ovšem na původním území Československa) — v témže období mezi jarem a létem naopak absolutní přírůstek.

V průměru I. pololetí 1939 bylo celkem na území Protektorátu pojištěno 1,530.000 zaměstnanců v soukromých službách proti 2,767.000 v I. pololetí 1938 na území bývalého Československa. Z nich připadalo na dělnické kategorie 1,252.000, na osoby ve vyšších

službách 278.000 pojištěnců; podle pohlaví bylo (v tisících):

Počet (v tisících) — Zahl (in 1000)	mužů Männer	žen Frauen
ve skupině dělnictva Gruppe: Arbeiter	810	442
ve skupině vyšších služeb Gruppe: höhere Dienste . . .	198	80
Úhrnem — Zusammen . . .	1,008	522

Pro zaměstnanost ve veřejných službách jakož i pro zaměstnanost celkovou bude podán přehled za průměr I. pololetí 1939 v čísle příštím. jh.

Pensijní pojištění v roce 1938.

Pensionsversicherung i. J. 1938.

Zvolnění ve vzestupu počtu pojištěnců. — Pokles nezaměstnanosti. — Mírné zhoršení v agendě invalidních a starobních důchodů. — Zlepšení platové úrovně. — V důsledku územních změn odpadlo 40% pojištěnců a 43% důchodců.

Verlangsamtes Ansteigen der Versichertenzahl. — Abnahme der Arbeitslosigkeit. — Leichte Verschlechterung in der Agenda der Invaliditäts- und Altersrenten. — Verbesserung des Gehaltniveaus. — Infolge der Gebietsveränderungen fielen 40% der Versicherten und 43% der Rentenempfänger weg.

Vzhledem k územním změnám nastalým v roce 1938 nutno sledovati vývoj pensijního pojištění soukromých zaměstnanců ve vyšších službách ve dvou časových úsecích, a to jednak v prvých 3 čtvrtletích, jednak v posledním čtvrtletí.

1. Vývoj počtu povinných pojištěnců. Po příznivém vývoji v počtu povinných pojištěnců pozorovaném od roku 1935 projevila se v roce 1938 již určitá deprese, způsobená nervositou v hospodářském životě. Přírůstek počtu pojištěnců, který za dobu 1. X. 36—1. X. 37 činil 27.239, poklesl v dalších 12 měsících na 19.074 (tab. 1).

Tab. 1. Vývoj počtu povinných pojištěnců.
Entwicklung der Zahl der Pflichtversicherten.

Datum	Počet povinných pojištěnců Zahl d. Pflichtversicherten	Přírůstek počtu v období 1. X. — 30. IX. Zunahme i. der Zeit vom 1. X. bis 30. IX.
1. X. 1934	308.721	11.291
1935	320.012	23.270
1936	343.282	27.239
1937	370.521	19.074
1938	389.595	

O změnách nastalých v přístupech nových pojištěnců informuje tabulka 2.

Počet mužů po prvé vstoupivších do pojištění u V. P. Ú. poklesl v prvých 3 čtvrtletích roku 1938 z 24.567 v roce 1937 na 24.371, počet žen vykazuje však další podstatný vzestup ze 14.059 na 16.286. Je to patrně důsledek okolnosti, že značná část mladých mužů vykonávala v té době vojenskou službu. V důsledku toho zvětšilo se procento žen v přístupech nových pojištěnců z 36,4% v roce 1937 na 40,1% v roce 1938. S obdobným vzestupem setkáváme se i v celém souboru pojištěných soukromých zaměstnanců, jak plyne z tabulky 3.

Tab. 2. Přístupy nových pojištěnců v prvých 3 čtvrtletích let 1935—1938.

Beitritte Neuversicherter in den ersten 3 Vierteljahren 1935—1938.

Druh vstupu Art des Beitrittes	1935 muži Männer	1935 ženy Frauen	1936 muži Männer	1936 ženy Frauen	1937 muži Männer	1937 ženy Frauen	1938 muži Männer	1938 ženy Frauen
Prvý vstup vůbec Erstmaliger Beitritt überhaupt	14.435	9.288	16.902	11.772	17.056	12.433	16.744	14.333
Prvý přestup od Ú. S. P. Erster Übertritt von der Z. S. A.	3.825	1.167	5.059	1.538	6.665	1.454	6.774	1.764
Prvý přestup od náhrad. ústavů - Erster Übertritt von Ersatzinstituten .	310	39	357	59	393	50	399	74
Prvý přestup od veř. zaměstnavatelů - Erster Übertritt von öffentl. Arbeitgebern	122	15	111	30	178	21	163	23
Prvý přestup z Rak., Něm. Erster Übertritt aus Österreich, Deutschl. .	26	3	43	12	48	12	105	37
Nezjištěno - Nicht festgestellt	280	156	218	115	227	89	186	55
Úhrnem - Insgesamt . .	18.998	10.668	22.690	13.526	24.567	14.059	24.371	16.286

Tab. 3. Počet povinně pojištěných mužů a žen u úřadoven A v Praze a Brně a úřadovny v Bratislavě v letech 1932—38.

Zahl der pflichtversicherten Männer und Frauen bei den Amtsstellen A in Prag und Brünn und der Amtsstelle in Preßburg in d. J. 1932—38.

Datum	Počet povinně pojištěných Zahl der pflichtversicherten mužů Männer	žen Frauen	Procento žen Prozent der Frauen
31. XII. 32	161.683	67.321	29,4
33	159.257	67.256	29,7
34	163.024	67.700	29,3
35	170.143	71.934	29,7
36	182.144	77.278	29,8
37	195.778	83.040	29,8
38	182.336	82.852	31,2

Je zajímavé podotknouti, že u pojištěnců Ústřední sociální pojišťovny relativní počet zaměstnaných žen od r. 1934 jeví naopak stálou sestupnou tendenci, jak je patrno z těchto čísel pro léta 1934—38: 39,6%, 39,4%, 38,5%, 37,1%, 36,7%.

Z okolnosti, že úhrnný počet osob po prvé vstupujících do pensijního pojištění zachoval si v roce 1938 vzestupnou tendenci, avšak v přírůstku počtu pojištěnců projevil se pokles (z 27.239 v roce 1937 na 19.074 v roce 1938), lze usouditi, že v roce 1938 došlo pravděpodobně k četnějším výstupům ze zaměstnání a ke zmenšení počtu pojištěnců, vracejících se zpět do zaměstnání.

2. Nezaměstnanost soukromých zaměstnanců. Všeobecný pensijní ústav poskytuje podle ustanovení §u 56 pens. zákona podpory v nezaměstnanosti zpravidla po 6měsíční nezaměstnanosti po dobu dalších 6 měsíců. Maximálního počtu podporovaných bylo dosaženo v roce 1933 (11.890), od té doby tento počet stále klesá; v roce 1938 byla podpora přiznána již pouze 2.391 žadatelům (tab. 4).

Tab. 4. Počet podporovaných soukr. zaměstnanců a výše vyplacených podpor.
Zahl der unterstützten Privatangestellten und Höhe der ausbezahlten Unterstützungen.

Rok Jahr	Počet podporovaných Zahl der Unterstützten	Vyplacená částka Ausbezahlte Beträge
1930	1.094	1,190.225
31	4.064	6,746.086
32	5.819	14,622.789
33	11.890	21,016.593
34	8.372	11,822.589
35	6.577	8,527.341
36	5.746	7,009.134
37	3.521	4,420.836
38	2.391	2,791.936

3. Platové poměry soukromých zaměstnanců. Statistická data Všeobecného pensijního ústavu o rozvrstvení pojištěnců do jednotlivých tříd služ. umožňují sledovati vývoj platových poměrů soukromých zaměstnanců. Statistiky tohoto druhu provádí ústav vždy koncem kalendářního roku. Ježto koncem roku 1938 bylo možno zachytit jen rozvrstvení pojištěnců úřadoven českých a slovenské a složení odpadlého souboru pojištěnců bývalých německých úřadoven se značně lišilo od zbylého souboru, jsou v tab. 5 uvedena čísla pouze pro zbylé úřadovny z let 1936—1938.

Tab. 5. Platové poměry soukromých zaměstnanců v letech 1936—38.
Einkommensverhältnisse der Privatangestellten in den Jahren 1936—38.

	Pohlaví Geschlecht	1936	1937	1938
Počet povinných pojištěnců — Zahl der Pflichtversicherten	muži - Männer .	182.144	195.778	182.336
	ženy - Frauen .	77.278	83.040	82.852
	úhrnem zusammen .	259.422	278.818	265.188
Úhrn ročních služeb. požitků (v 1000 K) — Summe der Jahreseinkommen (in 1000 K)	muži - Männer .	3.070,578	3.374,095	3.322,293
	ženy - Frauen .	689,420	750,458	763,740
	úhrnem zusammen .	3.759,998	4.124,553	4.086,033
Průměrné roční služeb. požitky - Durchschnittliches Jahreseinkommen	muži - Männer .	16.858	17.234	18.221
	ženy - Frauen .	8.921	9.037	9.218
	úhrnem zusammen .	14.494	14.793	15.408

Vzestup platové úrovně činí tudíž u mužů ve srovnání s rokem 1937 5,7%, s rokem 1936 8,1%, obdobný vzestup u žen o 2,0% (proti roku 1937), resp. o 3,3% (proti roku 1936).

4. Dávková agenda V. P. Ú. I pro zjištění vývoje dávkové agendy nutno rozděliti rok 1938 na prvá 3 čtvrtletí a zbytek roku. V prvých 3 čtvrtletích jevil se vývoj dávkové agendy ve srovnání s minulými dvěma roky takto:

Tab. 6. Vývoj dávkové agendy v prvých 3 čtvrtletích roků 1936—1938.
Entwicklung der Leistungsagenda in den ersten 3 Vierteljahren 1936—1938.

Druh dávky Art der Leistung	Počet nově přiznaných dávek Zahl der neu zuerkannten Leistungen 1936	1937	1938
Invalidní důchody — Invaliditätsrenten	1.857	1.464	1.423
Starobní důchody — Altersrenten .	2.255	1.997	2.097
Vdovské a vdovecké — Witwen- und Witwerrenten	1.576	1.667	1.738
Sirotčí a rodičovské — Waisen- und Elternrenten	1.192	1.258	1.314
Výbavné — Aussteuer	3.208	3.717	4.092
Pohřebné — Begräbnis	2.360	2.525	2.753
Odbytné — Abfertigung	95	98	164

V poklesu počtu nově přiznávaných důchodů invalidních jeví se tudíž podstatné zvolnění, počet nově přiznaných důchodů starobních vykazuje již dokonce vzestup. Z předběžné informace o vývoji z počátku tohoto roku vyplývá, že nyní dojde ke značnému vzestupu počtu nově napadlých důchodů invalidních a starobních, hlavně z toho důvodu, že nezaměstnaní uprchlíci z území připojeného k jiným státům usilují v prvé řadě o přiznání pensijního důchodu. Vývoj agendy pozůstalostních dávek vykazuje i v roce 1938 normální pravidelný vzestup. Značný vzestup v počtu odbytných po pojištěncích, kteří zemřeli před dokončením čekací doby, lze vysvětliti důvody administrativními: jde tu ze značné části o pojištěnce zemřelé již v minulých letech, kde však teprve vl. nařízení o t. zv. přestupujících pojištěncích z konce r. 1937 umožnilo definitivní přiznání odbytného.

5. Územní změny. Vliv územních změn bylo možno z administrativních důvodů sledovati přesně pouze v agendě důchodové. V následující tabulce 7 shrnuty jsou výsledky změn nastalých ve výplatě důchodů i s ohledem na osamostatnění Slovenska.

Tab. 7. Přesuny v souboru důchodců v důsledku územních změn.
Verschiebungen in der Summe der Rentner infolge der Gebietsveränderungen.

	Druh důchodu Art der Renten	invalidní a starobní Invalidität u. Alter	vdovské a vdovecké Witwen u. Witwer	sirotčí a rodičovské Waisen und Eltern	úhrnem insgesamt
Stav 1. X. 38 Stand vom 1. X. 38	počet důchodců — Zahl der Rentenempfänger .	43.707	21.660	8.435	73.802
	běžná měs. výplata včetně zvýš. podle § 177a p. z. (v 1.000 K) — laufende Monatsauszahlung einschl. d. Erhöhungen nach § 177a d. P. G. (in 1.000 K)	33,596	7,814	1,458	42,868
Připadlo — Es fielen an: Německu Deutschland	počet důchodců — Zahl der Rentenempfänger .	15.077	7.282	2.381	24.740
	běžná měs. výplata včetně zvýš. podle § 177a p. z. (v 1.000 K) — laufende Monatsauszahlung einschl. d. Erhöhungen nach § 177a d. P. G. (in 1.000 K)	11,950	2,672	408	15,030
Polsku - Polen	počet důchodců — Zahl der Rentenempfänger .	330	131	73	534
	běžná měs. výplata včetně zvýš. podle § 177a p. z. (v 1.000 K) — laufende Monatsauszahlung einschl. d. Erhöhungen nach § 177a d. P. G. (in 1.000 K)	234	45	12	291
Maďarsku Ungarn	počet důchodců — Zahl der Rentenempfänger .	994	367	214	1.575
	běžná měs. výplata včetně zvýš. podle § 177a p. z. (v 1.000 K) — laufende Monatsauszahlung einschl. d. Erhöhungen nach § 177a d. P. G. (in 1.000 K)	657	115	34	806
Slovensku die Slowakei	počet důchodců — Zahl der Rentenempfänger .	2.985	1.265	952	5.202
	běžná měs. výplata včetně zvýš. podle § 177a p. z. (v 1.000 K) — laufende Monatsauszahlung einschl. d. Erhöhungen nach § 177a d. P. G. (in 1.000 K)	2,084	417	149	2,650

V relativních číslech jeví se rozdělení souboru důchodců takto:

Tab. 8.

Stát Staat	Počet důchodců v % Zahl d. Rentenempfänger in %	Běžná výplata v % Laufende Auszahlung in %
Německo — Deutschland	33,5	35,1
Polsko — Polen	0,7	0,7
Maďarsko — Ungarn	2,1	1,9
Slovensko — Slowakei	7,0	6,2
Zbylé území — Verblieb. Gebiet	56,7	56,1

Zjištění změn nastalých v souboru aktivních pojištěnců bylo provedeno pouze odhadem, jehož výsledky jsou tyto:

Tab. 9.

Stát Staat	Pojištěnci (povinní, dobr., s uzn. poplatkem) Versicherte (Pflicht-, Freiwillige, m. Anerkennungsgebühr) absolutně – absolut (v - in 1000)	v - in %
Německo — Deutschland	112,7	26,9
Polsko — Polen	4,2	1,0
Maďarsko — Ungarn	15,4	3,7
Slovensko — Slowakei	35,7	8,5
Zbylé území — verblieb. Gebiet	251,1	59,9
Úhrnem — Zusammen	419,1	100,0

Z původního souboru pojištěnců zůstalo Všeobecnému pensijnímu ústavu 59,9%, tedy relativně více než ze souboru důchodců. K tomu nutno ještě podotknouti, že uvedené statistiky byly zpracovány s ohledem na dodatečné návraty na území Protektorátu, nastalé do 31. XII. 38. Průběhem tohoto roku došlo však k dalším četným přesídlením pojištěnců na území Protektorátu; lze tudíž očekávati, že definitivní kvota Protektorátu bude větší, než jak je v tabulkách uvedeno. J. B.

Hromadné propouštění dělníků a zastavování závodů v II. čtvrtletí 1939.

Massenentlassung v. Arbeitern u. Betriebsstillegungen im II. Vierteljahr 1939.

Proti I. čtvrtletí 1939 přibylo případů hromadného propouštění dělníků a ubylo případů zastavování závodů.

Gegenüber dem I. Vierteljahr 1939 hat die Zahl der Massenentlassungen von Arbeitern zugenommen, während die Zahl der Betriebsstillegungen zurückgegangen ist.

Vládním nařízením ze dne 27. března 1939, č. 91 Sb. z. a n., byla účinnost zákona č. 253/1937 Sb. z. a n. o opatřeních proti zastavování provozování továrních závodů, proti hromadnému propouštění zaměstnanců a o úpravě některých výpovědních lhůt při pracovních poměrech zaměstnanců v těchto závodech, jehož platnost se skončila dnem 31. března t. r., prodloužena do 30. června 1939. Vzhledem k tomu vedl Státní úřad statistický i ve II. čtvrtletí 1939 na základě výkazů živnostenských inspektorů a ministerstva sociální a zdravotní správy šetření o hromadném propouštění dělníků a zastavování závodů.

Ve II. čtvrtletí 1939 bylo na území protektorátu Čechy a Morava živnostenskými inspektoráty a ministerstvem sociální a zdravotní správy vyřízeno 16 případů hromadného propouštění dělníků (v I. čtvrtletí 12), 7 případů zastavení závodů na dobu kratší než 3 měsíce (13) a 9 případů zastavení závodů na dobu delší než 3 měsíce (10). Působením těchto úřadů bylo zamezeno propouštění dělníků v 1 závodě, zastavení závodů na dobu kratší než 3 měsíce ve 2 případech a zastavení závodu na dobu delší než 3 měsíce v 1 případě. Přibylo tedy závodů, které chtěly pouze hromadně propustiti dělníky, za to však ubylo závodů, které chtěly zastaviti provoz.

Z původního počtu 2.865 dělníků, kteří měli zamýšlenými opatřeními ztratiti práci, bylo v práci udrženo 1.138 dělníků, t. j. 39,7%, z nichž se 622, t. j. 21,7%, v práci střídalo. Z práce bylo vyřaděno 179 dělníků, t. j. 6,3%, a práci úplně ztratilo 1.548 dělníků, t. j. 54,0%, z toho 772 hromadným propuštěním (v I. čtvrtletí 307), zastavením závodů na dobu kratší než 3 měsíce 334 (v I. čtvrtletí 438) a zastavením závodu na dobu delší než 3 měsíce 442 (v I. čtvrtletí 497).

Z 33 druhů průmyslu vyskytlo se hromadné propuštění dělníků nebo zastavení závodů jen v těchto 9 druzích:

Druh průmyslu Art der Industrie	Hromadné propuštění Massenentlassungen		Zastavení na dobu Stillegungen auf kratší než 3 měsíce weniger als 3 Monate		Zastavení na dobu Stillegungen auf delší než 3 měsíce mehr als 3 Monate		Celkem Im ganzen	
	závody Betriebe	dělníci*) Arbeiter*)	závody Betriebe	dělníci*) Arbeiter*)	závody Betriebe	dělníci*) Arbeiter*)	závody Betriebe	dělníci*) Arbeiter*)
Dřevařský — Holzindustrie . . .	4	653	2	229	2	31	8	913
Chemický — Chemische Industrie .	4	171	1	72	—	—	5	243
Kovoprůmysl — Metallindustrie .	4	63	—	—	1	33	5	96
Grafický — Graphische Industrie .	2	15	—	—	—	—	2	15
Kožařský — Lederindustrie . . .	1	40	1	11	2	109	4	160
Kamenů a zemin - Stein- u. Erdenind.	—	—	1	33	—	—	1	33
Sklářský — Glasindustrie	—	—	—	—	1	200	1	200
Textilní — Textilindustrie	—	—	—	—	1	43	1	43
Stavební — Bauindustrie	—	—	—	—	1	26	1	26

*) Propuštění či vyřazení — entlassen oder ausgesperrt.

Na rozdíl od I. čtvrtletí, které vykazovalo omezení nebo zastavení výroby v 7 různých průmyslech, nevyskytl se v tomto čtvrtletí žádný závod průmyslu oděvnického a průmyslu potravinářského, přistoupil však nově průmysl textilní, chemický, kožařský a stavební.

V dalším přehledu jsou porovnána data za II. čtvrtletí za území protektorátu Čechy a Moravu s daty za I. čtvrtletí z téhož území a s daty za II. čtvrtletí 1938 za území celého bývalého Československa.

Druh opatření Art der Maßnahmen	II. čtvrtletí Vierteljahr 1939		I. čtvrtletí Vierteljahr 1939		II. čtvrtletí Vierteljahr 1938	
	závody Betriebe	dělníci*) Arbeiter*)	závody Betriebe	dělníci*) Arbeiter*)	závody Betriebe	dělníci*) Arbeiter*)
Hromadné propuštění Massenentlassungen . . .	15	940	11	555	21	967
Zastavení na dobu kratší než 3 měsíce — Stillegung auf weniger als 3 Monate . .	5	345	12	999	27	3.309
Zastavení na dobu delší než 3 měsíce – Stillegungen auf mehr als 3 Monate	8	442	8	487	22	1.158

*) Propuštění či vyřazení — entlassen oder ausgesperrt.

Důvody, které vedly k opatřením omezujícím práci, jsou opět velmi rozmanité; převahu mají příčiny rázu hospodářského. Ze všech 28 případů omezení výroby v II. čtvrtletí se uskutečnilo 10, t. j. 35,7%, pro nedostatek objednávek, 7, t. j. 25,0%, pro nedostatek surovin, 1, t. j. 3,6%, v důsledku úředního omezení provozu lůžkových vozů a 5, t. j. 17,9%, pro finanční nesnáze. Ve 2 případech, t. j. 7,1%, bylo příčinou omezení, zrušení neb přenesení výroby, ve 2 případech technické a strojní závady a v 1 případě devisové obtíže. Neobjevují se v tomto čtvrtletí jako důvod zastavení neb omezení provozu vůbec povětrnostní, živelní a přírodní příčiny.

S hlediska rozdělení podle zemí připadá na Čechy 10 případů uskutečněného hromadného propuštění se 183 propuštěnými neb vyřazenými dělníky, na Moravu pak 5 případů se 757 postiženými dělníky. Ze závodů zastavených na dobu kratší než 3 měsíce byly 2 s 52 postiženými dělníky v Čechách a 3 s 293 postiženými dělníky na Moravě. Z případů zastavení závodů na dobu delší než 3 měsíce připadá na Čechy 6 s 366 postiženými dělníky a na Moravu 2 s 76 postiženými dělníky. M. U.

Mzdy v červnu a červenci 1939.
Löhne im Juni und Juli 1939.

V letních měsících letos dochází k pronikavému mzdovému zvýšení, takže průměrná denní mzda v červnu a červenci 1939 je nejvyšším záznamem vůbec, arci s přihlédnutím k tomu, že v dřívějších letech charakterisovala území jiné struktury.

In den diesjährigen Sommermonaten kommt es zu einer derart durchgreifenden Lohnerhöhung, daß der durchschnittliche Taglohn im Juni und Juli 1939 den Höchststand überhaupt ausweist; allerdings ist dabei darauf zu achten, daß der Taglohn in früheren Jahren Gebiete von anderer Struktur charakterisierte.

Pojištěnci nemocenského pojištění podle zákona č. 221/1924 ve znění novel u nemocenských pojišťoven, podléhajících dozoru Ústřední sociální pojišťovny, byli v měsíci červnu a červenci 1939 takto rozvrstveni do mzdových tříd (pro srovnání je podáno mzdové rozdělení i pojištěnců z července 1938 jednak pro tehdejší území Čech, Moravy a Slezska, jednak pro území bývalého Československa):

Mzdové rozvrstvení pojištěnců v procentech
Lohngliederung der Versicherten in Prozent

Třída Klasse	VI. 1939 Protektorát Protektorat	VII. 1939 Protektorát Protektorat	VII. 1938 Čechy, Morava a Slezsko Böhmen, Mähren und Schlesien	VII. 1938 ČS
1. ...	10,37	10,49	11,13	10,81
2. ...	14,77	13,91	17,29	18,48
3. ...	13,33	12,97	14,22	14,26
4. ...	10,13	9,86	11,46	12,55
5. ...	10,92	10,42	11,11	11,35
6. ...	8,68	8,88	7,76	7,78
7. ...	5,74	5,90	5,38	5,00
8. ...	5,08	5,31	4,17	3,97
9. ...	4,58	4,84	3,73	3,36
10. ...	16,40	17,42	13,75	12,44
1.—10. ..	100,00	100,00	100,00	100,00

Srovnáním čísel pro oba letní měsíce, zejména pak ze srovnání s obdobným rozdělením z dřívějších měsíců vyplývá mohutný přesun do vyšších a zejména nejvyšších tříd. Stejně i proti loňsku je až nápadně hustší obsazení tříd vyšších a to nejen proti řadě odpovídající bývalému Československu, ale i proti loňskému území českých zemí, třebaže máme na mysli odlišnou hospodářskou i sociální strukturu těchto územních celků, jež samozřejmě ovlivňovala i poměry mzdové: je-li letos v červenci v 6.—10. třídě 42,35% všech pojištěnců, bylo jich v nich loni v českých zemích pouze 34,79% a loni v Československu 32,55% — tedy nepoměrně větší je rozdíl mezi letošními mzdovými poměry v Protektorátě a loňskými mzdami v zemi České a Moravskoslezské než mezi českými zeměmi a průměrem pro Československo v loňském létě.

Přesouvání těžiště v třídním rozdělení dělnictva má přirozeně vliv i na průměrnou denní započitatelnou mzdu, která je z něho vypočtena:

Průměrná denní mzda (v K)
Durchschnittlicher Taglohn (in K)

	Muži Männer	Ženy Frauen	Dohromady Zusammen
Protektorát — Protektorat			
VI. 1939	23,16	12,90	19,57
VII. 1939	23,51	13,06	19,94
Čechy, Morava a Slezsko Böhmen, Mähren und Schlesien			
VI. 1938	21,90	12,31	18,18
VII. 1938	22,01	12,36	18,34
Býv. Československo — ehemalige Tschechoslowakei			
VI. 1938	21,04	12,01	17,72
VII. 1938	21,16	12,18	17,89

Celkový mzdový průměr, stejně jako průměr pro muže dostoupil letos v létě maxima ze všech měsíčních záznamů vůbec (ovšem vypočtených pro odlišná území), neboť pro bývalé Československo byl dosud vrcholem pro úhrn pojištěnců průměr za listopad 1929 (t. j. 19,49 K) a pro muže za říjen 1929 (22,59 K); pro ženy zůstává i nadále maximum v lednu 1930, kdy vystoupilo na 13,97 K.

Nápadné zvýšení mzdového průměru v letošním létě jest ovšem důsledkem četných mzdových úprav z poslední doby, k nimž dochází na žádost zájemců jak z kruhů zaměstnaneckých, kteří poukazují na zvýšení cenové hladiny, tak i z kruhů zaměstnavatelských, kteří zvýšením mzdových sazeb hodlají čeliti odchodu svých zaměstnanců za lepším výdělkem ke konkurenčním závodům. Nutno ovšem poznamenat, že v číslech, charakterisujících denní mzdový průměr, se skutečně mzdové zvýšení neobráží úplně, neboť pro poslední (10.) třídu je po jakémkoliv zvýšení mezd, přiznaném osobám v ní zařaděným, průměrným třídním výdělkem vždy 36 K denně, takže nemůže celkový průměr ovlivnit. jh.

Statistika uprchlíků k 1. srpnu 1939.
Statistik der Flüchtlinge am 1. August 1939.

Počátkem srpna bylo na území Čech a Moravy 192.756 uprchlíků (v červenci 193.756), z nichž bylo 12.587 (v červenci 12.915) cizích státních příslušníků nebo bez státní příslušnosti. Dnes hledá zaměstnání již jen 7.053 (v červenci 7.897) uprchlíků.

Anfangs August gab es auf dem Gebiete Böhmen und Mähren 192.756 Flüchtlinge (im Juli 193.756), von denen 12.587 (im Juli 12.915) fremde Staatsangehörige oder ohne Staatsangehörigkeit waren. Gegenwärtig sind nur noch 7.053 (im Juli 7.897) Flüchtlinge ohne Arbeit.

Do 1. srpna (července)*) 1939 přišlo na území nynějších Čech a Moravy celkem 221.382 (219.319) uprchlíků, z nichž 22.727 (22.605) bylo cizích státních

*) Čísla uvedená v závorkách znamenají pokaždé stav červencový.

občanů nebo bez státního občanství. Do tohoto dne se jich vystěhovalo nebo vrátilo do původního bydliště celkem 28.626 (26.222), z nich bylo 18.486 (16.532) býv. čs. státních příslušníků, 10.140 (9.690) cizinců.

Povolání nezaměstnaných uprchlíků Beruf der arbeitslosen Flüchtlinge	Osoby činné výdělečně, samostatní podnikatelé*) Erwerbstätige Personen, selbständige Unternehmer*)		Osoby výdělečně činné v námezdním poměru — Erwerbstätige Personen im Lohnverhältnis*)	
	Červenec Juli	Srpen August	Červenec Juli	Srpen August
Zemědělství, zahradnictví, lesnictví, rybářství, vinařství — Landwirtschaft, Gärtnerei, Forstwirtschaft, Fischerei, Weinbau . . .	296	196 (— *946*)	217	152 (— *1692*)
Hornictví, kámen. — Bergbau, Stein- u. Erdenindustrie	5	4 (— *26*)	382	285 (— *2580*)
Sklářství — Glasindustrie .	11	10 (— *100*)	193	192 (— *1934*)
Kovy, elektrotechnika, mechanika, optika — Metallverarbeitung, Elektrotechnik, Mechanik, Optik	62	60 (— *196*)	394	346 (— *2339*)
Dřevařství, řezbářství — Holz-u. Drechslerindustrie	21	18 (— *147*)	95	65 (— *707*)
Hudební nástroje, hračky — Musikinstrumenten-, Spielwarenindustrie	2	2 (— *20*)	8	8 (— *40*)
Stavební živnosti — Baugewerbe	32	30 (— *261*)	236	158 (— *1579*)
Chemický průmysl — Chemische Industrie	5	5 (— *64*)	83	80 (— *120*)
Potraviny, poživatiny — Nahrungs- und Genußmittelindustrie	99	97 (— *419*)	233	208 (— *515*)
Kůže, srst, peří — Häute, Tierhaare, Federn	24	20 (— *54*)	140	125 (— *118*)
Přádelny, textilie — Spinnereien und Textilien . .	40	39 (— *12*)	240	207 (— *1044*)
Oděvnictví, obuvnictví, rukavičkářství, kravatářství Bekleidungs-, Schuhindustrie, Handschuh-, Krawattenerzeugung	79	77 (- *1110*)	271	232 (— *1070*)
Papírnictví, knihařství — Papierindustrie, Buchbinderei	16	16 (— *67*)	45	28 (— *84*)
Grafické živnosti — Graphische Industrie	5	5 (— *7*)	64	38 (— *109*)
Obchod a doprava — Handel und Verkehr	465	464 (- *1341*)	440	420 (— *940*)
Hostinství, lázně a pod. — Gastgewerbe, Bäder u. ä.	91	90 (— *224*)	197	163 (— *153*)
Domácí služba – Häusliche Dienste	—	— (—)	346	324 (— *1285*)
Čištění, zdravotnictví - Reinigungsgewerbe, Gesundheitswesen	16	15 (— *248*)	56	50 (— *413*)
Umění a sport — Kunst und Sport	7	6 (— *30*)	18	21 (— *105*)
Vyšší služby — Höhere Dienste:				
a) kancelář, obchod — Kanzlei, Geschäft . . .	122	120 (— 28)	910	875 (— *2525*)
b) technikové - Techniker	10	4 (— *13*)	110	102 (— *112*)
c) svobodná povolání — freie Berufe	171	170 (— *123*)	433	418 (— *1965*)
Ostatní — Übrige:				
Nekvalifikovaní, bez povolání - nichtqualifizierte, ohne Beruf	—	— —	1040	953 (— *6718*)
Učňové — Lehrlinge . . .	—	— —	165	155 (— *830*)

*) Čísla v závorkách značí počet uprchlíků zařazených do pracovního procesu, kteří po svém přestěhování hledali zaměstnání.
*) Die Zahlen in der Klammer bedeuten die in den Arbeitsprozeß eingereihten Flüchtlinge, die nach ihrer Zuwanderung ohne Arbeit waren.

Na území Čech a Moravy zůstává nyní tudíž 192.756 (193.097) uprchlíků, z nich je 9.554 (9.695) cizích státních příslušníků a 3.033 (3.220) bez státní příslušnosti. Ze 180.169 (180.182) bývalých čs. státních příslušníků je 74.161 (75.516) mužů, 72.577 (72.443) žen a 33.431 (32.223) dětí do 14 let. Podle národnosti je rozvrstvení jak následuje: Čechů 162.838 (161.631), Slováků 930 (859), osob národnosti rusínské nebo ukrajinské 375 (372), národnosti německé 6.057 (6.945), židovské 9.258 (9.745), polské 128 (124) a ostatní jsou jiných národností. Podle náboženského vyznání je 97.922 (98.228) římských katolíků, 9.898 (10.214) příslušníků církví protestantských, 19.899 (18.571) příslušníků církve čs., 14.745 (14.814) osob vyznání israelitského, bez vyznání je 34.998 (35.743) osob a ostatní uprchlíci jsou jiné církevní příslušnosti.

Z uprchlíků, kteří byli dříve výdělečně činni je 10.723 (10.672) soukromých zaměstnanců ve vyšších službách, 5.632 (5.463) obchodníků, 6.475 (6.762) živnostníků, 1.579 (1.738) rolníků, 6.510 (6.454) příslušníků svobodných povolání, 37.071 (37.166) dělníků, 18.510 (18.714) soukromníků a 8.857 (9.248) uprchlíků patří k jiným povoláním. Z celkového počtu uprchlíků hledalo 41.466 (40.997) osob po svém přestěhování na naše území zaměstnání. Dnes je takových osob toliko 7.053 (7.897). Z nich je národnosti české 6.380 (7.232), německé 211 (193) a jiné 454 (472). Zaměstnání v samostatném podnikání hledá 1.523 (1581) uprchlíků a v poměru námezdním 5.530 (6.316) osob. Od počátku péče o uprchlíky bylo tedy opatřeno zaměstnání již 34.409 (33.100) osobám. Přehled o nynějším stavu nezaměstnaných uprchlíků a o úbytcích nezaměstnaných uprchlíků podává připojená tabulka, v níž vysázená čísla v závorce (kursivou) značí počet uprchlíků, kteří po svém přestěhování hledali zaměstnání a do 1. srpna 1939 již byli zařazeni do pracovního procesu.

Z celkového počtu uprchlíků, kteří byli umístěni v hromadných ubytovnách (přes 17.000) je nyní hromadně ubytováno toliko 3.074 (3.409) osob.

V měsíci červenci přibylo na území Čech a Moravy 1.941 nových uprchlíků, mnozí z území postoupeného Polsku. Proti měsíci květnu a červnu jeví se pokles přílivu, neboť v květnu přibylo do protektorátu Čechy a Morava 7.047 nových uprchlíků, v červnu 2.063. Mezi uprchlíky, kteří přibyli během měsíce července je 122 (26 v červnu) cizinců, ostatní jsou bývalí čs. státní příslušníci. Z nich je národnosti české, slovenské nebo ukrajinské 1.840 (2.407) osob, německé 5 (130), jiné 96 (334). Na území Čech a Moravy hledá z těchto nově přibylých 469 (660) osob zaměstnání.

Dr. J. Š.

Přehled časopisů a knih.

Obyvatelstvo.

Míra endogamie. (Prof. Dr. Franco Savorgnan.) (Deutsches Statistisches Zentralblatt, roč. 31, sešit 3.)

Metodologický příspěvek ukazující, že hodnota asociačního a koligačního koeficientu Yulova je závislá netoliko na početnosti endogenních sňatků, nýbrž i na poměru obou pohlaví a číselném poměru obou skupin nerovných v určitém znaku (na př. v tělesné výšce). Oba koeficienty (z nichž koligační je méně závislý na číselném poměru obou nerovných skupin) mají smysl jako index náklonosti mezi podobnými jedinci jenom tehdy, je-li počet příslušníků obou nerovných skupin přibližně stejný. Při číselném nepoměru je četnost endogamie méně početné skupiny určena sice náklonosti, nikoliv však četnost endogamie druhé skupiny, jejíž příslušníci jsou pro svou větší početnost nuceni ženit a vdávat se mezi sebou.

K pojmu „přestárlosti“. (Dr. P. J. Deneffe.)
(Deutsches Statistisches Zentralblatt, roč. 31, seš. 4.)

Autor rozbírá pojem „přestárlosti“ jednak ve smyslu přírůstku skutečného podílu starců na celkovém obyvatelstvu, jednak ve smyslu převahy tohoto podílu nad podílem „normálním“. Autor porovnává oba pojmy a zjišťuje, že vedou při použití k zcela rozdílným výsledkům. V prvním případě zjišťuje v Německu od roku 1871 do roku 1933 51%ní přírůstek lidí starších 65 let, v druhém případě naopak zjišťuje, že indexy z poslední doby jsou nižší nežli v dobách starších. U mužů na př. index v roce 1940 činí 59,9 v roce 1924—1926 dokonce 48,5 proti 68,7 v letech osmdesátých a 66,3 v letech devadesátých. Na otázku, kterého z obou pojmů má se užívati v demografické statistice, odpovídá autor: oba, každý však na pravém místě. První pojem ukazuje totiž, jak se mění podíl starců na celkovém obyvatelstvu, naproti tomu druhý posuzuje nynější podíl (jeho vývoj v minulosti nebo v budoucnosti) v jeho populačně-politickém významu.

Příspěvek k matematické teorii růstu populace. (Dr. J. Talacko.)
(Zvláštní otisk z Rozprav Jednoty pro vědy pojistné, Praha 1939, stran 71.)

Autor ukazuje na velký hospodářský, sociální a politický význam růstu obyvatelstva a podává přede vším přehled populačních teorií, pokud jsou ve vztahu k matematické formulaci tohoto problému. Ukazuje pak (v oddílu I.), že za jistých předpokladů nejlépe vystihuje růst obyvatelstva logistická křivka Verhulst-Pearlova, jejíž charakteristickou vlastností je, že zpočátku roste řadou geometrickou, načež přechází v linearitu spějící k určitému maximu. V dalším oddílu podává autor přehled metod výpočtu konstant této křivky (metoda Verhulstova, sumační, a logaritmická pro křivku normální a Krummeichova pro křivku fásových přírůstků). Jedná pak o podmínkách jejich použití a odvozuje t. zv. „kriterium aplikace“, které vypočítává ze 4 ekvidistantních hodnot eliminací konstant a označuje je písmenou γ. V třetím oddílu aplikuje toto kriterium na populaci několika států, při čemž zjišťuje, že růst Japonska je dosud geometrický, zatím co přírůstek obyvatelstva na Slovensku a v býv. Podk. Rusi není vyjadřitelný logistickou křivkou. Maximum českého obyvatelstva vypočítává na 12 až 13 milionů kolem roku 2100, nenastane-li ovšem zlom křivky v důsledku snížení porodnosti vlivem novomalthusianismu a morálního a rodinného rozvratu. Ke konci pojednání srovnává autor logistické stáří a biologický růst obyvatelstva Spojených států, Anglie, Francie a bývalých českých zemí, a ukazuje na úzký vztah mezi vitalitou a politickou mocí národa.

Populačně-politické úkoly sčítání lidu 1939. (F. Burgdörfer.)
(Archiv für Bevölkerungswissenschaft und Bevölkerungspolitik, roč. IX., seš. 3.)

17. května 1939 konalo se na území Velkoněmecké říše (s výjimkou Klajpedy) sčítání lidu, povolání a závodů, které se mělo původně konat na podzim minulého roku. Je to největší a nejobsáhlejší sčítání lidu a hospodářství, které kdy bylo provedeno v Německé říši. Pokud jde o sčítání obyvatelstva, v užším slova smyslu (tedy bez ohledu na povolání), byly jako obvykle předmětem sčítání tyto znaky: pohlaví, věk, rodinný stav, náboženské vyznání, státní příslušnost a mateřská řeč. Nově byla připojena otázka o národní příslušnosti, která v pochybných případech má rozhodnouti, ke kterému národu se sčítaná osoba hlásí. Další důležitou otázkou je zjišťování kmenové příslušnosti pomocí t. zv. doplňovacího lístku, kterým má býti po prvé zjištěn celkový počet židů a židovských míšenců. Zvláštní otázka určená vdaným ženám a zjišťující rok uzavření sňatku a celkový počet narozených dětí byla také tentokrát ponechána (po prvé byla zavedena r. 1933). Zvláštní místo zaujímají též otázky určené řemeslnickým mistrům a týkající se mimo jiné jejich osobních a rodinných poměrů. Pomocí těchto otázek bude lze získat velmi cenné poznatky populačně-politické a sociologické, zejména pokud jde o rozvoj řemeslnických rodin.

Zpracování obsáhlého sčítacího materiálu bude velmi podrobné a bude se týkat bydlícího obyvatelstva (Wohnbevölkerung), které bude zjišťováno netoliko podle obcí, nýbrž i podle jednotlivých bydlišť (osad a pod.), čímž bude možno získat velmi podrobný obraz o usídlení obyvatelstva. V městech bude obyvatelstvo zjišťováno též podle městských čtvrtí a okresů. Třídění obyvatelstva podle pohlaví, stáří a rodinného stavu bude provedeno pro každý městský a zemský okres a pro každou obec, čítající alespoň 10.000 obyvatelů. Ve velkoměstech bude třídění provedeno podle jednotlivých čtvrtí. Podrobným tříděním podle stáří, provedeným podle městských a zemských okresů, jakož i pro každou obec, mající alespoň 10.000 obyv., získá se bezpečný obraz o populačně-politickém stavu zemí a obcí. Také v menších obcích bude provedeno třídění obyvatelstva podle stáří, nikoli však podle ročníků, nýbrž po pětiletých skupinách, při čemž prvních 21 skupin bude dále děleno na věk předškolní, na věk povinný školou, atd. Třídění podle náboženství bude provedeno jako obvykle podle obcí a městských okresů. Kombinace státní příslušnosti, mateřského jazyka a národní příslušnosti budou zpracovány jenom pro území s usedlým nebo cizím obyvatelstvem mluvícím jinak než německy. Zvláštní pozornost bude věnována cizincům, židům a židovským míšencům. Biologická rodinná statistika, zavedená po prvé v r. 1933, bude zpracována ve třech tabulkách. V první bude celkový počet vdaných žen roztříděn podle trvání manželství, podle data narození a podle počtu dětí narozených z posledního manželství, v druhé budou manželství tříděna podle povolání a sociální postavení hlavy rodiny, podle délky a velikosti původního vlastnictví v kombinaci s počtem dětí. Konečně v třetí tabulce budou manželství tříděna podle náboženství obou manželů, podle povolání a sociálního postavení hlavy rodiny, a kombinována s délkou manželství a počtem dětí. Statistika rodin, doplněna ještě statistikou domácností, poskytne cenný a významný materiál o nynějším stavu tvorby a rozvoje rodin, na kterém bude dále budována populační politika nacionálně-socialistické strany. Jest přirozené, že zpracování tak obsáhlého sčítacího materiálu vyžádá si delší doby, nicméně první základní výsledky budou k disposici již asi do roka.

Židovská otázka jakožto populační problém ve východní Evropě. (Peter-Heinz Seraphim.)
(Archiv für Bevölkerungswissenschaft und Bevölkerungspolitik, roč. IX, seš. 3.)

Podle autorových výpočtů čítalo židovské obyvatelstvo východní Evropy v r. 1900 6,659.800 duší, t. j.

okrouhle 81% veškerého židovského světa. Kolem r. 1930 stoupl počet židů ve východ. Evropě na 6,833.800, z toho bylo v evropském Rusku 2,476·7, v Polsku 3,113·8, ve Velkém Rumunsku 757·0, v Litvě a v Lotyšsku 247·1, na Slovensku a Podk. Rusi 239·2 tisíc. Přes toto množství netvoří židé nikde většinu obyvatelstva, nýbrž toliko menšiny nepřesahující nikde 20% obyvatelstva. Jsou usazeni z největší části v městech. Nejvíce je jich ve Varšavě (350 tisíc), v Lodži (202 tisíc), v Oděse (153 tisíc), v Kyjevě (140 tisíc), a v Moskvě (131 tisíc). Největší procento městského obyvatelstva tvoří v Berdičevu (65%), v Pinsku (63%), v Kyšiněvě (60%). Přirozený přírůstek židovského obyvatelstva jest všude nižší nežli přírůstek hostitelského národa a je ještě snižován velmi podstatně vystěhovalectvím, které na př. v Polsku v desetiletí 1926-1936 činilo 62% přirozeného přírůstku. Přesto bylo by potřeba podstatně rozšířiti nynější vystěhovalecké možnosti pro Židy, aby bylo možno východoevropskou židovskou otázku pokládat za řešitelnou.

Populačně-historický výzkum tří obcí württemberského Černého lesa. I. (Ilse Müller.)

(Archiv für Bevölkerungswissenschaft und Bevölkerungspolitik, roč. IX, sešit 3.)

Autorka zkoumá v tomto prvním díle své studie na základě církevních záznamů obyvatelstvo tří evangelických obcí farnosti göttelfingenské v Černém lese, jeho početní vzrůst, porodnost (manželskou i nemanželskou), poměr pohlaví a úmrtnost podle stáří, a to od konce XVI. století až po nejnovější dobu. II. díl studie bude obsahovati sňatečnost a statistiku rodinnou.

Obyvatelstvo Německé říše v roce 1939. (Předběžné výsledky sčítání lidu ze 17. května 1939.)

(Wirtschaft und Statistik, roč. 19, sešit 13.)

Podle předběžných výsledků posledního sčítání bylo zjištěno na území Německé říše (bez Klajpedy) 79,577.000 obyvatelů. Přičteme-li k tomu asi 153.000 obyvatelů klajpedských, činí celkové obyvatelstvo Německé říše (bez Protektorátu) 79,730 tisíc obyvatelů, t. j. téměř dvojnásobek množství, které obývalo Říši při jejím znovuzřízení v roce 1871. Proti roku 1933 stouplo obyvatelstvo Říše o 3,134 tisíc, t. j. průměrně o 522 tisíc (0,67%) ročně. Nejvyšší přírůstek zaznamenává provincie šlesvicko-holštýnská (12,5%), braniborská (12,3%) a hanoverská (9,3%), největší úbytek župa vídeňská, Sudety a Dolní Podunají (— 8,3, — 6,8 a — 1,1%). Průměrná hustota jest v celém Velkoněmecku kolem 136,4 obyvatelů na 1 km^2, ve staré Říši téměř 148. Největší počet obyvatelů na 1 km^2 mají Sársko (449), Sasko (347), Porýní (324) a Vestfálsko (258), nejmenší Tyroly, Salcburk a Korutany (32, 37 a 40). Téměř ⅓ všeho obyvatelstva (přesně 30%) žije ve velkoměstech (t. j. v obcích s obyv. nad 100 tisíc), jichž je nyní v Říši 61. Největší z nich je Berlín, který má podle sčítání 4,332 tisíc přítomného obyvatelstva. Následuje pak Vídeň a Hamburk, které mají 1,918 a 1,682 tisíc obyv. Přes půl milionu mají Mnichov, Kolín, Lipsko, Essen, Drážďany, Vratislav, Frankfurt n. M., Dorthmund a Düsseldorf. Průměrný roční přírůstek činí v městech 499 tisíc neboli 2,1% proti 5,0% u ostatního obyvatelstva.

Sňatečnost, porodnost a úmrtnost v I. čtvrtletí 1939. (Wirtschaft und Statistik, ročník 19, čís. 3.)

Vysoká sňatečnost v Německé říši trvá a dokonce stoupla v I. čtvrtletí 1939 proti stejnému období 1938 na starém území ze 6·7 na 7·2, ve Východní marce ze 6·3 na 18·2 na 1.000 obyvatelů. V souvislosti s tím stouplo i promille živě narozených dětí z 20·0 na 20·8 na starém říšském území a z 13·7 na 19·2 ve Východní marce. Zároveň však stoupla úmrtnost na starém území z 12·2 na 14·4, ve Východní marce z 15·2 na 18·7 (z velké části vlivem chřipkové epidemie a průvodních nemocí), takže absolutní přirozený přírůstek činí v I. čtvrtletí 1939 jen 110.862 proti 129.992 v témže čtvrtletí minulého roku.

Dlouhověkost jako hromadný zjev. II. (Dr. J. Auerhan.)

(Statistický obzor, ročník XX., sešit 3—6.)

Autor pokračuje ve výzkumu dlouhověkosti podle jednotlivých zemí býv. čs. státu, podle pohlaví, národnosti, náboženského vyznání a rodinného stavu, podle povolání a velikosti obce, dále podle střední nadmořské výšky okresů a jejich průměrné roční temperatury, jakož i podle některých etnických území. Jakožto základu používá trojích poměrných čísel: podílu lidí 60letých a starších na obyvatelstvu starším 24 let, podílu 80letých a 90letých a starších na obyvatelstvu starším 60ti let a konečně podílu 90letých a starších na obyvatelstvu starším 80ti let. Autor dospívá k závěru, že moderní civilisace se svými hygienickými opatřeními sice znatelně prodlužuje průměr lidského věku, že však není zvlášť příznivá k dosažení vysokého stáří. Ukazuje dále, že v městském obyvatelstvu je poměrně méně starších lidí než na venkově, že vliv etnického složení obyvatelstva svědčí o dědičnosti disposice k dlouhověkosti, a že ženy se dožívají častěji vysokého stáří nežli muži. Pokud jde o vliv vyšší nadmořské výšky a nižší teploty na dlouhověkost, nedospěl autor k žádnému konečnému závěru.

O měrách reprodukce obyvatelstva sestrojených podle dat naší populační statistiky. (Prof. Dr. J. Janko.)

(Statistický obzor, ročník XX, sešit 3—6.)

Autor upozorňuje především na to, že klesající porodnost naší populace nestačí napříště uchovati nynější číselný stav obyvatelstva, neboť při nynější úmrtnosti a porodnosti rodí se už nyní o 5¼% méně živých dětí než jest zapotřebí k udržení obyvatelstva. Obvykle užívaná surová bilance porodnosti a úmrtnosti nepodává správný obraz této situace, neboť nebéře ohled na porušenou věkovou strukturu, způsobenou za války zvýšenou úmrtností a poklesem počtu porodů. Tato bilance ukazuje stále ještě přebytek živých porodů nad úmrtími (v roce 1937 to bylo 4‰). Autor pak jedná o složení stacionárního a stabilního obyvatelstva podle sčítání z r. 1930, jakož i o čs. tabulkách úmrtnosti z let 1929/1930 a reproduktivitě z let 1930/1931 a ukazuje, že naše obyvatelstvo, jak lze zjistit správným měřením, je již ve stadiu úbytku, který se projeví v několika letech 2‰ přebytkem úmrtí nad počtem porodů. Článek poukazuje v závěru na veliký význam rodinné statistiky (zavedené u nás po prvé při sčítání v r. 1930), na jejímž základě bude možno dále precisovat míry reprodukce obyvatelstva.

Zemědělství.

Statistika lesnických závodů v roce 1937 až 1938. (O. Ivanovici.)

(Correspondance Economique Roumaine, roč. IX, č. 2.)

Článek přináší výsledky rumunské lesní statistiky za rok 1937/1938, shrnující úřední data z celkem 290 lesních okrsků. Podle článku jest v Rumunsku 6,247.127 ha lesní půdy. Výtěžek těžby, prováděné na 58% uvedené plochy, činil v roce 1937/1938 5,320.195 kubických metrů dříví stavebního a 9,718.558 kubických metrů dřeva palivového. 43% celkové produkce dříví pochází ze státních lesů.

Českomoravské zemědělství v nových poměrech. (L. Feierabend.)

(Internationale Agrarrundschau, srpen 1939.)

Vytvořením Protektorátu bylo postaveno českomoravské zemědělství před nové výrobní, hospodářské a sociální úkoly. Odloučením pohraničních krajů převládl význam oblastí intensivní výroby, zejména pěstění obilí, brambor a cukrovky, kteréžto plodiny zaujímají v Čechách a na Moravě více než 76% veškeré orné půdy. Autor podtrhuje vysoké hektarové výnosy těchto plodin, které budou ještě zvýšeny, aby se umožnilo malým zemědělcům, kteří tvoří jádro agrární struktury českomoravské (více než 73% závodů nepřesahuje 5 ha) dosíci slušného existenčního důchodu. Zvýšený zřetel bude dále obrácen na ta odvětví výroby, v kterých se uplatňuje větší měrou pracovní intensita (okopaniny, průmyslové plodiny, zelenina, výroba zvířecí). Takto bude možno — spolu s regulativními zásahy tržními, odbytovými a cenovými — zajistiti hospodářskou prosperitu zemědělských závodů (zejména drobnějších), a tím zastavit útěk z venkova, který nabyl letos kritického rozsahu.

Zásobování Německa mořskými rybami v roce 1938.

(Vierteljahrshefte zur Statistik des Deutschen Reichs, 48, sešit 1.)

V roce 1938 spotřebovalo se v Německu 815,3 tisíce tun mořských ryb, z čehož 77% pocházelo z německého rybolovu (v roce 1925 jen 39%). Průměrná roční spotřeba na člověka stoupla v roce 1938 přibližně na 12 kg proti 8,8 kg v roce 1933. Největší část německého úlovku (92%) pocházela ze Severního moře, zbytek z moře Baltického.

Mléko ve spotřebě velkoměsta. (Ing. Dr. L. Stejskal.)

(Statistický obzor, ročník XX., sešit 3—6.)

Zásobování měst mlékem náleží k zásobovacím problémům, jejichž řešení se stanoviska hospodářského a hygienického je trvale aktuální. Zejména důležité je to, aby cesta od výrobce k spotřebiteli byla upravena co nejvýhodněji a aby zásobování našich měst mlékem bylo zajištěno. Z toho hlediska vzniká statistické službě povinnost, aby stále a pravidelně sledovala vývoj mléčného zásobování. Autor pak ukazuje, jaký vývoj prodělalo zásobování Prahy, Brna a Bratislavy v letech 1935—1939 a znázorňuje přehledně nastalé přesuny třemi barevnými kartogramy.

Průmysl a vnitřní obchod.

Zemědělský průmysl v Maďarsku.

(Ungarische Statistische Rundschau, roč. XVII, č. 6.)

Sborník 19 článků, vydaných u příležitosti VI. Mezinárodního technického a chemického kongresu zemědělského průmyslu. Články pojednávají o vývoji a dnešním stavu maďarského zemědělského průmyslu, jehož produkce (počítáme-li k němu i drobné průmyslové podniky) obnáší tu téměř polovinu veškeré zemědělské výroby (která se v Maďarsku odhaduje na 2.500 milionů pengő ročně). K publikaci jest připojeno 7 barevných kartogramů a 4 barevné diagramy.

Papírenský průmysl v Rumunsku.

(Correspondance Economique Roumaine, roč. IX, č. 2.)

Zpráva Rumunské kanceláře pro prodej papíru, pojednávající o vývoji papírenského průmyslu v Rumunsku, o jeho strojovém zařízení, kapitálu, zdrojích surovin (z 90% domácích), pohonných a pracovních silách, jakož i o výrobě, spotřebě a organisaci prodeje papírenského zboží. Článek jest psán francouzsky a anglicky.

Stavební ruch ve velkých a středních městech ve 4. čtvrtletí a v roce 1938.

(Vierteljahrshefte zur Statistik des Deutschen Reichs, roč. 48, sešit 1.)

V roce 1938 přibylo ve velkých a středních městech staré Říše 110.616 bytů proti 134.918 v roce 1937. Počet malých bytů o 3 obytných místnostech (včetně kuchyně) činil 46,5% (v roce předchozím 38,0%), počet bytů větších 41,9% (50,1%). Podíl soukromých stavebníků klesl o 5,3% na 52,6%. Zastavený prostor neobytných budov stoupl o 8,9%; procento domů s 1 a 2 byty kleslo v celkovém počtu novostaveb se 72,5 na 62,8%. Počet obytných budov postavených s veřejnou podporou činil 37,9%, t. j. o 2,7% více než v roce 1937.

Zahraniční obchod.

Vývoj statistiky zahraničního obchodu. (Dr. W. Neitzke.)

(Deutsches Statistisches Zentralblatt, roč. 31, seš. 4.)

Krátký přehled říšsko-německé statistiky zahraničního obchodu od jejích skromných počátků v Prusku za vlády Bedřicha Velikého až po její nynější metodickou a technickou vyspělost. Autor líčí, jak již v minulém století praktické potřeby vedly k vybavení této statistiky z kompetence celní správy a k zřízení zvláštního statistického úřadu (v roce 1872) a jak po válce potřeba přesnější znalosti hodnoty zboží z důvodů obchodně-politických vedla k nahrazení dosavadní metody odhadové metodou deklarační.

Veřejné finance.

Nefiskální cíle daňové soustavy. (Dr. F. Fajfr.)

(Statistický obzor, ročník XX., sešit 3—6.)

Autor se zabývá otázkou, do jaké míry bylo by možno použíti daňového systému k účelům nefiskálním, zejména jakožto nástroje při plánovitém hospodaření. Poukazuje na to, že již v minulosti bylo častěji daní použito k nefiskálním účelům a že daňová soustava může rozdílně zatěžovat výrobu, důchod nebo

spotřebu. Autor však pochybuje, že by plánovité přesunování daňového břemene s jedné skupiny na druhou mohlo sloužiti za nástroj při plánovitém hospodaření, protože jednak nelze je provádět dost rychle, jednak žádná daňová skupina nemůže vykonávat trvalý vliv na hospodářský život. Konečně fiskální účel daňové soustavy je vždy velmi naléhavý. Autor uvádí pak výpočty Wagemannovy, podle kterých připadalo v Německu v roce 1936 až 1937 na zdanění výroby 37,9%, na zdanění důchodu 34,8% a na zdanění spotřeby 17,3%, zatím co obdobná čísla pro bývalý čs. stát v letech 1930—1937 byla 42,7%, 16,3%, 41,0%.

Doprava.

Plavba napříč Evropou. (Ing. Dr. E. Zimmler.)

(Hospodářský kritik, roč. 18, č. 31.)

Proud světového obchodu vyžaduje stále naléhavěji otevření levné, dálkové dopravy napříč Evropou. Možností jest několik, nejpříznivější je však projekt spojení Labe přes Mělník, Pardubice a Přerov s průplavem odersko-dunajským. Tato cesta je dlouhá 2.900 km s výškovým rozdílem jenom 370 m. Hlavní výhodou je, že by bylo možno pomocí t. zv. středozemního kanálu, který jde od Rýna východně celým Německem, vésti veškerou dopravu z celého středního Německa přes Moravu k Dunaji a naopak rozdělovat suroviny a obilí z Orientu a Balkánu v celé německé Říši. S touto tratí o jejíž uskutečnění usilovalo Německo již od počátku století, nemůže s úspěchem soutěžit žádná jiná trasa. Její provedení zajistí na dlouhá léta výživu více nežli 110 tisícům lidí, a její blahodárný účinek pro mírovou práci lze rozpočísti na staletí.

Rozšíření rozhlasu 1. dubna 1939.

(Wirtschaft und Statistik, ročník 19, čís. 13.)

V posledním roce stoupl počet rozhlasových posluchačů na starém území Říše z 9·5 milionů na počátku června 1938 na 11·4 miliony počátkem června 1939, což značí přírůstek kolem 20%. Počet posluchačů na 100 domácností stoupl v témže období z 55 na 63. Analogická čísla za rok 1938 činí ve Východní marce 40·9, v Sudetech 36·6.

Hospodářství.

Hospodářská aktivita v dubnu a květnu 1939.

(Conjunctura economiei românești, červen 1939.)

Toto číslo měsíčníku vydávaného Rumunskou společností pro studium hospodářské konjunktury přináší přehled hospodářské aktivity za měsíc duben a květen 1939. Začíná u otázek měnových, kde zejména věnuje pozornost česko-slovenské krisi z března t. r. a důsledkům z ní vyplývajícím. Podává dále přehled obchodu ve velkém, kde zaznamenává pro duben 1939 pokles o 8,2% proti témuž měsíci roku minulého. U zahraničního obchodu zjišťuje naopak vzestup jak za měsíc květen, tak i za první čtyři měsíce proti výsledkům za odpovídající období r. 1938. Dále se tu pojednává o vývoji cen a zejména o vyhlídkách cen zemědělských produktů, o životních nákladech (index pro květen 1939 oproti květnu 1939 a dubnu 1939 stoupl asi o 2,5%), o průmyslové aktivitě, o rozpočtových příjmech a konečně o tendenci mezinárodní konjunktury. V závěru přehledu je zajímavé konstatování, že ani oživení zahraničního obchodu, ani vojenské státní zakázky nedokázaly odstraniti na mezinárodním trhu v dubnu a zdá se ani v květnu depresivní účinek způsobený mezinárodní krisí z března t. r. Zmínky zasluhuje též odhad sklizně, který počítá u pšenice s výsledkem menším asi o 100 tisíc vagonů a u ostatních obilnin asi se stejným výnosem jako v minulém roce.

Protektorát v exportní politice. (Dr. L. Patočka.)

(Hospodářský kritik, roč. XVIII., čís. 31.)

Obchodní politika v posledních letech republiky směřovala k oproštění našeho vývozu od závislosti na vázaném obchodu středoevropském, usilujíc o jeho pevnější zakotvení v zemích devisově volných, na nichž jsme závislí, pokud jde o zásobování surovinami. Úspěšný vývoj této politiky byl od loňského podzimu úplně porušen, zejména pak po 16. březnu, kdy se zřetelem na ustanovení, že Protektorát náleží k celnímu území Říše, nastala naprostá nejistota pokud jde o situaci našeho zahraničního obchodu. Když však říšská politika zjistila, že jsme se ze státu s vyrovnaným poměrem mezi zemědělstvím a průmyslem stali státem převážně průmyslovým se zvýšenou závislostí na cizích surovinových trzích, bylo rozhodnuto zachovat českým zemím jistou hospodářskou autonomii, a ponechat zároveň bezcelnost ve vztahu k Sudetám v oprávněném přesvědčení, že tisíciletý hospodářský celek nemůže býti beze škody náhle rozdělen. Přes to však, že celní hranice mezi Protektorátem a starou Říší zůstala zachována, rostl po 15. březnu velmi rychle podíl Německa na našem zahraničním obchodu. Říšský nákup stravoval zboží, které jsme jinak vyváželi do devisově volné ciziny a vyměnovali za suroviny. Protože vznikla obava, že brzy budou vyčerpány zásoby našeho zlata, a že bude podvázán nákup surovin, vyslovila říšská místa souhlas s omezením hospodářského styku s Říší a s vydáním nového devisového řádu, jehož úkolem je obnoviti dřívější stav ve vztahu k státům, které nám dodávají suroviny a zajišťují aktivitu naší obchodní bilance. Této vůdčí zásadě podřídila se též obchodně-smluvní politika a první smlouva na nové základně uzavřena byla s Rumunskem 20. května. Protože česká koruna má v Rumunsku lepší kurs než německá marka, byla nadále zachována jako samostatná platební jednotka. Smlouva obsahuje dále dohodu o česko-rumunském clearingu, který bude prováděn Národní bankou. Podobné smlouvy byly uzavřeny s 8 jinými státy. Protože obchodní smlouvy však samy o sobě hospodářské styky nevytvářejí, a protože jsme ztratili všecka oficiální místa zastupitelská na jejichž nahrazení Exportní ústav svými prostředky nestačí, bylo by žádoucno, aby naše vývozní politika ukázala více elánu, tím spíše, že otázky vývozní jsou úzce propleteny se zájmy zahraničně-politickými.

„Válka nervů“ a etatisace hospodářství.

(Hospodářský kritik, roč. XVIII., číslo 32.)

Politické napětí v posledních dvou letech ještě zdůraznilo proces etatisace hospodářství. Tento proces o němž nelze zatím říci, je-li založen jen na válečném nebezpečí či má-li také svůj „mírový“ smysl, začínal obvykle regulováním zemědělských trhů, přecházel pak k řízení zahraničního obchodu a pokračoval usměrňováním a rozšiřováním veřejných zakázek buď za účelem zmírnění nezaměstnanosti nebo k účelům zbrojním, až se nakonec všecky důležitější obory

hospodářské octly pod státní ingerencí. Spojené Státy, které začaly zemědělským plánováním, aby pak znehodnotily dolar a provozovaly politiku „hojných a levných peněz“, přikročily letos k dalšímu stupňování státních investic. Také v Holandsku dojde, jak se zdá, k zvýšení státních investic z důvodů branných a sociálních. Anglie a Francie prožívají právě plné účinky zbrojní konjunktury. Anglie do té míry, že se tam žádá, aby byla zvýšena úroková míra, jinak že dojde k inflaci. Proti tomu Keynes namítá, že zvýšený úrok nezaručuje správnou volbu investičních účelů. Je ovšem nutno vědět, že sebe účinnější řízení hospodářského života nevylučuje nebezpečí inflace, není-li dbáno přirozených mezí vší „roztáčecí“ činnosti. Teprve až začne nouze o pracovní síly, suroviny a potraviny, dostaví se inflační následek, jemuž je pak nutno čeliti „klasickými prostředky peněžní politiky“. V některých zemích, které již překročily své meze „oživovací“ činnosti, je inflace zatím brzděna cenovými zásahy. V poslední době přesunulo se těžisko etatisačních tendencí z původních zemědělských a jiných politických skupin na vojenské štáby. Na rozdíl od toho lze všecky velké politické přesuny ve střední a východní Evropě chápati jako mobilisaci lidské i hmotné energie za účelem boje o spravedlivější rozdělení světových zdrojů surovin.

Různé.

Některé aktuelní úkoly statistické. (Dr. K. Malík.) (Sborník Masarykovy akad. práce, roč. XIII., seš. 3.)

Statistika jako svérázná metoda pozorování a myšlení musí stále držeti krok s pokrokem vědeckým, s pokračující technikou a sociální výstavbou. Z aktuálních problémů naší statistické služby zmiňuje se autor o sčítání živnostenských závodů a o statistice dopravy motorovými vozidly.

Sčítání živnostenských závodů je šetření postihující strukturu našeho živnostenského, zejména výrobního a obchodního podnikání. Jeho význam záleží hlavně v tom, že nám ukazuje změny v struktuře podnikání a organisačních osnovách lidské práce (jak se mění vztahy mezi výrobními a spotřebními statky, mezi pohonnou silou a prací manuální, jak postupuje uplatňování žen atd., atd.). Kromě toho je živnostenský census přehlídkou pracovních míst a regionálního rozložení podniků.

Se zřetelem na novou orientaci dopravně geograficko našeho území, stoupá u nás též význam dopravní statistiky, jejíž smysl a metody by měly být přezkoumány. V odborných kruzích poukazuje se zejména na nutnost statistického zjišťování všech druhů dopravy. Pronikavější regionální orientace povede sama k lepšímu ocenění významu dopravy zboží nákladními auty a autobusové dopravy. Také vlastní statistika motorových vozidel staví nás před nové úkoly.

Statistická páteř.
(Hospodářský rozhled, roč. XII., číslo 34.)

Zřízení Nejvyššího úřadu cenového, devisové rozhodčí úřadovny ministerstva obchodu a jiná podobná opatření ukazují, že se vláda rozhodla pro ústředně řízené státní hospodářství. K jeho usměrnění a účinné kontrole bude zapotřebí dokonalé statistické základny a soustavného sledování hospodářského vývoje, které rovněž není možné bez statistiky. Jediné na jejím základě lze totiž dojíti k objektivním a vědeckým závěrům, v nichž pramení ryzí hospodářská politika, zbavená všech postranních vlivů a zájmů.

Naše dosavadní statistická služba soustředěná ve Státním úřadě statistickém, mohla se vykázat v minulosti mnohými úspěchy. Byla to v pravém slova smyslu průkopnická práce, narážela však na neporozumění kruhů vládních i hospodářských. Následkem nemírného fiskalismu, stupňovaného berního tlaku a vlivem některých nepromyšlených zásahů, byla nová šetření přijímána s nedůvěrou, zejména když rostoucí papírová agenda silně zatěžovala některé podnikatele. Nyní, kdy padlo rozhodnutí, že stát se ujímá hlavního slova v hospodářské politice, musí podnikatelům záležeti na tom, aby se státní rozhodování opíralo o objektivně zjištěné hospodářské pravdy. Podnikatel musí pochopit, že statistika neslouží jenom státu, nýbrž i jeho vlastním zájmům. Bude však třeba, aby veškerá politická agenda se soustředila u jediného ústředního orgánu, jehož prostřednictvím by si všecky úřady opatřovaly informace, a který by svou objektivitou byl zároveň zárukou, že získaných dat nebude zneužito. K tomuto poslání je předurčen Státní úřed statistický, jehož činnost bude ovšem muset být rozšířena a prohloubena. Nepůjde jen o sbírání a sčítání dat, nýbrž i o jejich ověřování a vykládání. V článku se pak vypočítává, která pole naší statistiky bude nutno doplnit a vyslovuje se přání, aby Státní úřad statistický dovedl pružně a pohotově použíti svých dosavadních zkušeností a aby se při tom setkal s důvěrou hospodářských kruhů.

Zločinnost v roce 1938.

(Wirtschaft und Statistik, ročník 19, čís. 13.)

V roce 1938 bylo v Německé říši právoplatně odsouzeno pro zločiny a přestupky proti říšským zákonům 335.666 osob, t. j. o 23·5% méně nežli v roce 1937. Osvobozeno bylo 38.139 osob (10% z celkového počtu souzených proti 10·7% v roce 1937), v 7.322 případech bylo soudní řízení zastaveno. Počet odsouzených žen čítal 15·8% (v roce předchozím 15·5%), nezletilých 5·8% (5·6%), cizinců 3·5% (3·6), židů 1·1% (1·0). Počet osob již trestaných činil 39·5% (z toho 29·3% bylo trestáno více než 4krát). Pozoruhodný je vzestup odsouzení pro přestupky proti zákonu o zvířecích nákazách (z 567 na 6.802), a pro potrat (z 5.737 na 6.983), což souvisí jednak s epidemií kulhavky a slintavky, jednak s energicky vedeným bojem proti potratům. Zvýšení počtu těžších trestů na svobodě souvisí s přísnější praksí říšských soudů (počet osob odsouzených k dočasnému pobytu v káznici stoupl z 2·5 na 3·2%, k trestu vězení dalšího roku z 11·3 na 12·5%, k vězení od 3 do 12 měsíců z 37·9 na 14·2%). V souvislosti s tím poklesl počet peněžitých trestů (s 58·3 na 54·5%).

Statistický zpravodaj vychází 12krát do roka vždy každého 15. dne v měsíci. — Předplatné na 12 čísel 50 K. — Redakce Praha VII., Bělského třída 2. — Telefon 730-19, 721-51-5. — Odpovědný redaktor Dr. Karel Tříska. — Administrace Státní tiskárna Praha III., Karmelitská ulice č. 6, telefon 474-51. — Novinová sazba povolena výnosem ředitelství post a telegrafů čís. 346622-IIIa, 1937. —Dohlédací postovní úřad Praha 8. — Tiskem Státní tiskárny v Praze.

1. Obyvatelstvo — Bevölkerung

a) Přirozená měna obyvatelstva v letech 1930-1938 — Natürliche Bevölkerungsbewegung 1930-1938

(Data za nynější území — Daten für das jetzige Gebiet)

Rok Jahr	Čechy — Böhmen: Sňatky Eheschließungen	Živě narození Lebendgeborene	Zemřelí Gestorbene	Přirozený přírůstek Natürlicher Zuwachs: absolutně Grundzahlen	na 1.000 obyv. auf 1.000 Einw.	Morava a Slezsko — Mähren und Schlesien: Sňatky Eheschließungen	Živě narození Lebendgeborene	Zemřelí Gestorbene	Přirozený přírůstek Natürlicher Zuwachs: absolutně Grundzahlen	na 1.000 obyv. auf 1.000 Einw.	Čechy, Morava a Slezsko — Böhmen, Mähren und Schlesien: Sňatky Eheschließungen	Narození Geborene: živě Lebend-	mrtvě Tot-	Zemřelí Gestorbene	Přirozený přírůstek Natürlicher Zuwachs	na 1.000 obyvatelů auf 1.000 Einwohner: Sňatky Eheschließungen	Živě narození Lebendgeborene	Zemřelí Gestorbene	Přirozený přírůstek Natürlicher Zuwachs
1930	43.813	83.093	60.243	22.850	5,1	21.143	49.214	30.229	18.985	8,1	64.956	132.307	2.875	90.472	41.835	9,5	19,3	13,2	6,1
1931	41.632	78.016	60.743	17.273	3,8	20.660	47.309	31.653	15.656	6,7	62.292	125.325	2.624	92.396	32.929	9,1	18,2	13,4	4,8
1932	41.901	76.429	61.402	15.027	3,3	20.127	46.126	30.262	15.864	6,7	62.028	122.555	2.762	91.664	30.891	9,0	17,8	13,3	4,5
1933	40.058	71.756	60.694	11.062	2,4	19.565	42.500	29.478	13.022	5,5	59.623	114.256	2.605	90.172	24.084	8,6	16,5	13,0	3,5
1934	38.747	69.257	59.028	10.229	2,2	18.832	41.174	28.146	13.028	5,5	57.579	110.431	2.411	87.174	23.257	8,3	15,9	12,5	3,3
1935	37.034	65.341	60.398	4.943	1,1	18.495	39.261	29.477	9.784	4,1	55.529	104.602	2.337	89.875	14.727	8,0	15,0	12,9	2,1
1936	37.815	63.019	59.655	3.364	0,7	19.541	38.798	29.519	9.279	3,9	57.356	101.817	2.313	89.174	12.643	8,2	14,6	12,8	1,8
1937	39.217	61.470	60.143	1.327	0,3	21.094	39.456	28.699	10.757	4,5	60.311	100.926	2.260	88.842	12.084	8,6	14,4	12,7	1,7
1938	37.890	63.601	61.715	1.886	0,4	19.979	41.537	29.899	11.638	4,9	57.869	105.138	2.307	91.614	13.524	8,3	15,0	13,1	1,9

b) Pohyb obyvatelstva a příčiny úmrtí v roce 1937—1939 podle měsíců — Bevölkerungsbewegung u. Todesursachen in d. J. 1937—1939 nach Monaten

(Data za nynější území — Daten für das jetzige Gebiet)

Čechy, Morava a Slezsko — Böhmen, Mähren u. Schlesien

Rok Měsíc Jahr Monat	Sňatky Eheschließungen	Narození Geborene: živě Lebend-	mrtvě — Tot-	Zemřelí — Gestorbene: úhrnem insgesamt	podle věku nach dem Alter: pod 1 rok unt. 1 Jahr	1—14 let 1—14 Jahre	65 let a více 65 Jahre u. m.	podle nejdůležitějších příčin úmrtí nach den wichtigsten Todesursachen: morbi infectiosi (tuberculosis excepta)	morbi tuberculosi	carcinoma et alii tumores maligni	morbi circulationis sanguinis	pneumoniae	morbi graviditatis, partus et post partum	suicidium	Přirozený přírůstek Natürlicher Zuwachs	Vystěhovalci Auswanderer: [1]) do států evrop. [1]) nach europ. St.	[2]) do zámoří [2]) nach Übersee	úhrnem zusammen
XII.	4.122	8.401	194	7.906	781	341	3.835	282	696	891	1.763	735	35	143	495	13	51	64
1938: I.	3.825	8.546	192	8.720	823	398	4.390	367	772	802	2.041	893	31	142	- 174	30	40	70
II.	6.580	8.290	162	7.269	796	325	3.497	258	689	791	1.607	666	35	140	1.021	182	41	223
III.	2.560	9.215	223	8.280	1.060	346	3.874	293	840	886	1.719	890	43	222	935	344	53	397
IV.	6.040	9.357	244	8.004	941	355	3.638	249	832	801	1.768	714	36	190	1.353	102	60	162
V.	2.826	9.297	185	8.097	981	351	3.661	250	853	837	1.761	790	34	207	1.200	21	59	80
VI.	5.540	9.180	187	7.302	846	373	3.262	202	748	815	1.604	546	31	225	1.878	65	71	136
VII.	6.388	8.843	212	6.962	675	345	3.138	223	680	909	1.546	469	29	201	1.881	32	59	91
VIII.	4.459	8.263	182	6.560	698	288	3.000	223	638	806	1.423	398	31	178	1.703	27	79	106
IX.	5.070	8.125	155	6.443	699	269	2.886	225	562	816	1.379	374	43	209	1.682	24	73	97
X.	3.843	8.369	148	7.501	847	392	3.286	291	626	841	1.629	578	25	209	868	11	14	25
XI.	5.088	8.520	198	7.490	996	337	3.364	256	565	844	1.650	695	33	210	1.030	95	111	206
XII.	5.650	9.133	219	8.986	1.119	423	4.233	351	709	882	2.006	979	37	176	147	35	132	167
1939: I.	4.571	8.630	198	8.918	985	385	4.359	362	776	920	2.194	948	33	126	288	78	192	270
II.	7.200	8.189	199	9.515	900	439	4.797	633	770	800	2.267	1.088	38	168	1.326	315	205	520
III.	2.768	9.554	197	9.029	919	385	4.374	417	846	906	1.959	906	33	317	525	558	196	753
IV.	7.418	10.152	204	8.915	1.112	463	3.983	341	923	885	1.944	998	27	224	1.237	237	153	390
V.	4.831	9.914	213	8.398	917	369	3.811	310	920	862	1.952	760	45	218	1.516	222	114	336
VI.	6.449	7.744	172	7.740	893	386	3.471	258	838	881	1.684	612	31	227	4	124	118	242

[1]) Osoby, jimž vydán vystěhovalecký pas. — Personen mit Auswandererpaß. — [2]) Převzati k dopravě do zámoří. — Zum Überseetransport übernommen.

2. Stavební ruch — Bautätigkeit

Rok (= měs. průměr) Měsíc Jahr (= Monatsdurchschnitt) Monat	Stavební povolení Baubewilligungen: pozměňov. stavby Umänderungsb.	novostavby Neubauten: počet Zahl	kubatura Kubatur 1.000 m³	Kolaudace Kollaudierungen: pozměňov. stavby Umänderungsb.	novostavby Neubauten: počet Zahl	kubatura Kubatur 1.000 m³	Přírůstek bytů Zugang an Wohnungen
1932	320	318	630	156	319	.	1.836
1933	186	208	332	159	229	.	980
1934	187	199	305	124	192	.	756
1935	163	153	314	111	152	.	718
1936	207	204	495	117	175	385	1.235
1937	225	214	540	117	194	441	1.276
1938	195	196	431	114	198	458	1.259
1938: I.	139	100	233	193	128	330	1.115
II.	147	114	361	56	37	146	298
III.	223	180	414	80	80	347	804
IV.	253	216	776	103	111	283	782
V.	280	264	578	81	128	216	636
1938: VI.	213	252	376	64	218	334	1.055
VII.	262	242	596	134	272	726	2.222
VIII.	227	219	451	97	321	772	2.174
IX.	176	226	362	128	234	518	1.480
X.	129	171	338	119	335	626	2.037
XI.	157	225	378	135	259	546	1.289
XII.	131	143	307	178	258	655	1.720
1939: I.	108	138	229	70	125	301	883
II.	145	176	401	46	66	184	569
III.	179	357	547	36	43	215	364
IV.	261	388	564	37	157	274	805
V.	247	582	1,073	41	102	212	680

N. B. Stavební ruch v 27 větších městech, která zasílají svá hlášení nejpřesněji a nejdříve. — Bautätigkeit in 27 größeren Städten, die ihre Meldungen am genauesten u. frühesten einsenden.

3. Počet pivovarů a vystavené množství piva — Zahl der Bierbrauereien und Menge des Bierausstoßes

	Čechy Böhmen	Morava Mähren	Úhrn Zusammen		Čechy Böhmen	Morava Mähren	Úhrn Zusammen		Čechy Böhmen	Morava Mähren	Úhrn Zusammen	
	VI. 1939			VI. 1938*)	VII. 1939			VII. 1938*)	I.-VII. 1939			I.-VII. 1938*)
Počet pivovarů — Zahl der Bierbrauereien: činných — im Betrieb	191	42	233	237	191	42	233	236	193	42	235	238
které jen vystavovaly — nur mit Bierausstoß	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Množství vystaveného piva celkem — Menge des Bierausstoßes im ganzen . . *hl*	571.929	149.573	721.502	704.983	637.960	187.125	825.085	732.646	3,099.188	785.817	3,885.005	3.560,007
1. pro tuzemsko — für das Inland . . . *hl*	547.560	138.044	685.604	696.663	610.792	173.983	784.775	723.939	2,947.485	736.967	3,684.452	3,500.486
z toho — davon:												
výčepního — Schankbier . . . . . . *hl*	434.356	108.927	543.283	534.255	487.801	136.279	624.080	561.060	2,295,265	567.500	2,862.765	2,667.785
ležáku — Lagerbier . . . . *hl*	110.021	28.949	138.970	158.565	119.835	35.360	155.195	159.254	635.066	165.158	800.224	813.686
speciálního — Spezialbier . . . . . . *hl*	3.183	-168	3.351	3.843	3.156	2.344	5.500	3.625	17.154	4.309	21.463	19.015
2. pro cizinu — für das Ausland . . . . *hl*	24.369	11.529	35.898	8.320	27.168	13.142	40.310	8.707	151.703	48.850	200.553	59.521

*) Data zjištěná v r. 1938 pouze na dnešním území protektorátu, při čemž byl počítán jen vývoz do tehdejší ciziny; tím se vysvětluje značně nižší množství vývozu v roce 1938 vůči roku 1939, kdy je ve vývozu obsaženo již též množství vyvezené do částí území, jež byla připojena k Říši, Polsku, Maďarsku nebo Slovensku (v měsíci březnu) a která roku 1938 byla ještě součástí vnitřního trhu.

*) Die für das Jahr 1938 festgestellten Daten gelten nur für das jetzige Gebiet des Protektorats, wobei nur die Ausfuhr in das damalige Ausland gerechnet wurde; so erklärt sich die bedeutend niedrigere Ausfuhrmenge im Jahre 1938 gegenüber 1939, wo in der Ausfuhr auch schon die Menge enthalten ist, welche in die Gebiete ausgeführt wurde, die an das Reich, Polen, Ungarn oder die Slowakei (im März) angegliedert wurden und die im Jahre 1938 noch Teile des Binnenmarktes waren.

4. Zdaněné množství nápojů — Versteuerte Menge der Getränke

Pro konsum zdaněno — Für den Konsum versteuert	Čechy Böhmen	Morava Mähren	Úhrn Zusammen		Čechy Böhmen	Morava Mähren	Úhrn Zusammen		Čechy Böhmen	Morava Mähren	Úhrn Zusammen	
	VI. 1939			VI. 1938*)	VII. 1939			VII. 1938*)	I.-VII. 1939			I.-VII. 1938*)
Vína a moštu — Wein und Most: z vinných hroznů — aus Weintrauben . . *hl*	8.309	6.916	15.225	14.255	7.218	5.690	12.908	13.429	65.876	53.215	119.091	107.566
z jiného ovoce — aus anderem Obst . . *hl*	1.897	1.352	3.249	2.469	1.913	1.344	3.257	2.647	14.524	7.993	22.517	16.707
Ovocných šťav — Obstsäfte . . . . . . *hl*	1.163	543	1.706	1.879	830	536	1.366	1.514	5.613	3.109	8.722	8.057
Limonád — Limonaden . . . . *hl*	10.833	9.132	19.965	19.684	11.772	11.256	23.028	19.184	50.278	40.889	91.167	84.145
Sodových vod — Sodawasser . . . . . *hl*	11.321	7.320	18.641	22.786	14.380	8.678	23.058	27.149	75.883	36.895	112.778	128.322
Minerálních vod — Mineralwasser . . *hl*	7.193	1.360	8.553	9.636	7.753	1.367	9.120	8.359	51.875	8.758	60.633	56.505

*) T. j. množství, které bylo zdaněno v r. 1938 pouze na dnešním území protektorátu Čechy a Morava. — D. i. die Menge, die im Jahre 1938 nur auf dem jetzigen Gebiet des Protektorats Böhmen und Mähren versteuert wurde.

5. Živnostenské porážky — Gewerbliche Schlachtungen

Poražené kusy — Geschlachtete Stücke	Čechy Böhmen	Morava Mähren	Úhrn Zusammen		Čechy Böhmen	Morava Mähren	Úhrn Zusammen		Čechy Böhmen	Morava Mähren	Úhrn Zusammen	
	VI. 1939			VI. 1938*)	VII. 1939			VII. 1938*)	I.-VII. 1939			I.-VII. 1938*)
skotu — Rinder	29.262	14.855	44.117	40.335	29.373	14.267	43.640	39.239	186.645	87.785	274.430	242.450
telat — Kälber	32.003	12.578	44.581	57.943	30.877	14.155	45.032	50.764	216.701	93,757	310.458	317.798
vepřů — Schweine	110.623	47.599	158.222	224.742	100.697	44.541	145.238	199.165	837.428	363.647	1,201.075	1,340.773
ovcí — Schafe	1.685	93	1.778	2.008	1.371	112	1.483	1.453	17.026	945	17.971	23.383
jehňat — Lämmer	46	13	59	26	9	6	15	58	563	340	903	1.106
koz — Ziegen	454	355	809	593	395	259	654	490	7.459	5.400	12.859	10.069
kůzlat — Zickeln	1.123	961	2.084	1.555	474	203	677	384	102.318	72.797	175.115	180.673
koní a mulů — Pferde und Maultiere . .	1.086	640	1.726	1.042	999	474	1.473	861	7.730	3.832	11.562	7.473
hříbat a oslů — Fohlen und Esel	87	19	106	113	101	6	107	84	521	62	583	601

*) T. j. poražený dobytek jen na nynějším území protektorátu Čechy a Morava. — D. h. Schlachtungen ausschließlich auf dem jetzigen Gebiet des Protektorats Böhmen und Mähren.

6. Hornictví*) - Hutnictví — Bergbau*) - Hüttenwesen

Rok (= měsíční průměr)[1] Jahr (= Monatsdurchschnitt)[1]	Výroba — Erzeugung						
	Uhlí kamenné Steinkohle	Uhlí hnědé Braunkohle	Koks kamenouhelný Steinkohlenkoks	Brikety kamenouhelné Steinkohlenbriketts	Železná ruda Eisenerz	Surové železo Roheisen	Surová ocel Rohstahl
	1000 t						
1929 . . . . a)	1,379	1,878	264	23	151	137	185
1933 . . . . a)	886	1,247	165	33	36	42	62
1937 . . . . a)	1,398	1,491	273	38	153	140	193
1938: . . I. a)	1,429	1,559	285	37	160	134	186
II. a)	1,337	1,452	244	38	160	121	161
III. a)	1,396	1,501	247	39	170	119	148
IV. a)	1,248	1,354	214	33	140	104	147
V. a)	1,327	1,363	222	38	140	110	177
VI. a)	1,382	1,270	226	40	135	110	175
VII. a)	1,254	1,266	220	44	.	112	155
VIII. a)	1,371	1,431	227	34	.	112	164
IX. a)	.	.	.	.	.	104	160
X. b)	583	109	115	25	.	59	84
XI. b)	706	132	127	39	.	70	96
XII. b)	781	138	165	43	.	79	111
1939: . . I. b)	809	134	172	45	.	89	124
II. c)	733	50	162	43	.	88	119
III. c)	814	54	180	45	66	98	142
IV. c)	733	43	181	29	50	96	130
V. c)	796	49	190	29	.	99	138
VI. c)	795	44	186	29	.	93	137
VII. c)	777	48	189	34	.	98	135

*) Údaje za uvedené měsíce roku 1938 a 1939 jsou podle sdělení ministerstva veřejných prací. — Die Angaben für die angeführten Monate d. J. 1938 u. 1939 sind den Mitteilungen des Ministeriums für öffentl. Arbeiten entnommen.

[1]) Uvedené údaje o výrobě týkají se: a) celého bývalého státního území, b) zmenšeného státního území, c) nynějšího území Čech, Moravy a Slezska. — Die angeführten Angaben über die Erzeugung betreffen: a) das ganze ehemalige Staatsgebiet, b) das engere Staatsgebiet, c) das jetzige Gebiet Böhmen, Mähren und Schlesien.

7. Elektřina*) - Elektrizität*)

Rok Měsíc Jahr Monat	Výroba — Erzeugung			
	v elektrárnách[1]) — in d. Elektrizitätswerken[1])			
	samostatných selbst. Elw.	závodních Eigenanlag.	úhrnem Summe	
	za rok (měsíc) für d. Jahr (Monat)			za 1 pracov. den für 1 Arbeitstag
	1,000.000 kWh			
1934 . .	352	814	1.166	3,8
1935 . .	374	862	1.236	4,1
1936 . .	443	980	1.423	4,7
1937 . .	498	1.199	1.697	5,6
1938 . .	569	1.148	1.717	5,6
1939: I.	51	105	156	6,0
II.	47	97	144	6,0
III.	52	112	164	6,1
IV.	46	103	149	6,5
V.	52	113	165	6,6
VI.	49	115	164	6,3
VII.	44	111	155	6,5

*) Data za Protektorát — Daten für das Protektorat.

[1]) V tom výroba malých elektráren, stanovená odhadem. — Darunter Erzeugung der kleineren Elektrizitätswerke, ermittelt durch Schätzung.

8. Strojená hnojiva — Kunstdünger

Druh hnojiva — Düngerart	Výroba Produktion 1./V. 1938—30./IV. 1939	Úhrnná spotřeba*) Gesamtverbrauch*) 1./V. 1938—30./IV. 1939
	q	q
A. Dusíkatá hnojiva — Stickstoffhaltige Düngemittel		
a) dusičnanová[1]) — in Nitratform[1])	317.698	305.962
b) amoniakálná[2]) — in Ammoniakalform[2])	600.308	588.492
B. Fosforečná hnojiva — Phosphatdüngemittel		
a) vodou rozpustná[3]) — wasserlöslich[3])	1,006.901	996.839
b) jiná[4]) — sonstige[4])	1,564.271	1,241.069
C. Draselná hnojiva — Kalidüngemittel		
a) kainit — Kainit	—	144.017
b) draselná sůl 40% — Kalisalz 40%	—	425.789
c) síran draselný — Kalisulfat	—	3.481
d) síran hořeč.-drasel. — Kalimagnesiumsulfat	—	2.898
D. Kombinovaná hnojiva[5]) — Kombin. Düngemittel[5])	125.875	139.326
E. Organická hnojiva[6]) — Organische Düngemittel[6])	108.638	147.800

*) Není to spotřeba hnojiv skutečně použitých v tomto období, ale jsou v ní i menší zásoby, které jsou na skladě v detailních prodejnách nebo u zemědělců. — Nichtverbrauch an tatsächlich in dieser Betriebszeit verwendeten Düngemitteln, sondern auch kleinere Vorräte, die in Detailverkaufsstellen oder bei Landwirten eingelagert sind.

[1]) Ledek sodný přírodní (chilský), ledek sodný umělý (synthetický), ledek vápenatý, ½ ledku ostravského a ¼ superledku semtínského. — Chilesalpeter, synthet. Natronsalpeter, Kalksalpeter, ½ des Ostrauer Salpeters u. ¼ des Semtiner Supersalpeters.

[2]) Síran amonný, dusičnan amonný, amonné vápno, ½ ledku ostravského, ¾ superledku semtínského a dusíkaté vápno. — Ammoniumsulfat, Ammoniumnitrat, Ammoniumkalk, ½ des Ostrauer Salpeters, ¾ des Semtiner Supersalpeters und Kalkstickstoff.

[3]) Superfosfát kostní (animální) a superfosfát minerální. — Knochen-Superphosphat (animalisch) und mineralisches Superphosphat.

[4]) Thomasova moučka, citrofosfát I., II., kostní moučky a difos. — Thomasmehl, Citrophosphat I., II., Knochenmehl und Difos.

[5]) Nitrofos, citrofosfát amonný, citramfoska I. II., a hortus. — Nitrofos, Ammonium-Citrophosphat, Citramfoska I. II., und Hortus.

[6]) Moučka rohová, kožní, z umělého rohu a odpadky z koželužen. — Hornmehl, Ledermehl, Kunsthornmehl und Gerbereiabfälle.

9a). Zahraniční obchod se zbožím — Außenhandel (reiner Warenverkehr)

Rok Měsíc / Jahr Monat	Dovoz Einfuhr	Vývoz Ausfuhr	Bilance Bilanz	Dovoz — Einfuhr: Suroviny Rohstoffe	Dovoz — Einfuhr: Hotové výrobky Fertigwaren	Dovoz — Einfuhr: Potraviny Nahrungsmittel	Dovoz — Einfuhr: Živá zvířata Lebende Tiere	Vývoz — Ausfuhr: Hotové výrobky Fertigwaren	Vývoz — Ausfuhr: Suroviny Rohstoffe	Vývoz — Ausfuhr: Potraviny Nahrungsmittel
	Hodnota v — Wert in 1,000.000 K									
1929	19.962	20.497	+ 535	9.779	6.292	2.920	951	14.667	3.442	2.341
1930	15.713	17.472	+ 1.759	7.115	5.183	2.657	725	12.904	2.796	1.706
1931	11.764	13.118	+ 1.354	4.978	4.131	2.384	231	9.929	2.041	1.113
1932	7.487	7.343	— 144	3.307	2.445	1.570	137	5.107	1.386	832
1933	5.831	5.855	+ 24	2.909	1.667	1.118	105	4.043	1.343	455
1934	6.382	7.280	+ 898	3.443	1.897	936	73	5.103	1.760	401
1935	6.738	7.418	+ 680	3.593	1.874	1.084	165	5.372	1.619	402
1936	7.909	8.008	+ 99	4.311	2.362	979	242	5.830	1.667	497
1937	10.980	11.972	+ 992	6.312	3.257	1.206	205	8.596	2.372	979
1937: VII.	832	874	+ 42	500	250	70	12	637	183	52
VIII.	931	1.145	+ 214	526	311	78	16	839	203	101
IX.	879	1.100	+ 221	468	295	90	26	837	230	28
X.	959	1.126	+ 167	475	316	143	25	823	251	46
XI.	985	1.046	+ 61	529	276	153	27	732	246	64
XII.	1.072	1.200	+ 128	569	315	169	19	832	243	123
1938: I.	667	944	+ 277	357	221	76	13	676	184	77
II.	757	914	+ 157	413	239	95	10	633	189	87
III.	792	1.025	+ 233	407	266	112	7	748	189	81
IV.	820	937	+ 117	460	244	110	6	687	173	70
V.	828	997	+ 169	455	247	117	9	736	183	74
VI.	787	868	+ 81	411	216	152	8	619	173	71
VII.	761	916	+ 155	389	223	140	9	689	172	52
VIII.	790	965	+ 175	396	243	136	15	747	176	41
IX.	687	950	+ 263	335	222	98	32	748	169	31
X.—XI.	629	871	+ 242	276	181	132	40	673	107	88
XII.	871	851	— 20	360	347	149	15	581	178	90
1939: I.	811	798	— 13	357	366	72	16	525	146	125
II.	840	880	+ 40	387	351	87	15	607	163	103
1.-15. III.	612	542	+ 70	249	236	45	12	463	92	49
	Protektorát Čechy a Morava*) — Protektorat Böhmen und Mähren*)									
16./III.-IV.	448	792	+ 344	218	109	98	23	689	49	54
V.	543	541	— 2	282	102	109	50	469	30	42
VI.	478	479	+ 1	253	96	80	49	405	30	44
VII.	436	426	— 10	226	97	71	42	360	25	41

*) V těchto datech není obsažen obchod s Říší, Východní markou a územím připojeným k Říši. — In den Daten ist der Handel mit dem Deutschen Reich, der Ostmark und dem an das Deutsche Reich angegliederten Gebiet nicht enthalten.

9b). Zahraniční obchod s nejdůležitějšími zeměmi — Außenhandel mit den wichtigsten Ländern

Země zásilky (obchodní) / Versendungsland (Handelsland)	V. 1939 Dovoz Einfuhr	V. 1939 Vývoz Ausfuhr	VI. 1939 Dovoz Einfuhr	VI. 1939 Vývoz Ausfuhr	VII. 1939 Dovoz Einfuhr	VII. 1939 Vývoz Ausfuhr
	Hodnota v — Wert in: 1.000 K					
Slovensko — Slowakei	132,292	74,551	134,991	97,299	131,937	83,313
Polsko*) — Polen*)	17,002	13,027	10,983	10,948	13,151	10,738
Maďarsko — Ungarn	1,005	4,894	1,429	5,610	7,743	5,000
Rumunsko — Rumänien	36,390	120,599	42,847	62,581	41,656	24,045
Jugoslavie — Jugoslawien	59,427	33,015	33,932	45,913	36,198	23,987
Bulharsko — Bulgarien	6,271	3,802	7,559	5,216	9,953	9,211
Belgie — Belgien	13,006	8,810	7,522	7,386	9,038	6,327
V. Britanie — Großbritannien	15,301	41,509	12,215	35,616	14,498	43,542
Francie — Frankreich	11,307	13,930	8,533	20,779	7,335	23,039
Italie — Italien	29,473	10,582	29,284	13,098	24,721	8,401
Nizozemsko — Niederlande	9,879	18,447	12,124	17,857	10,509	18,174
Švýcary — Schweiz	9,632	17,870	11,102	14,360	4,688	13,180
Dánsko — Dänemark	6,271	1,896	4,330	1,353	4,045	1,858
Norsko — Norwegen	4,362	5,183	3,545	2,954	3,284	2,871
Švédsko — Schweden	26,985	11,290	29,707	11,806	19,179	11,059
Finsko — Finnland	1,034	6,050	1,570	3,299	1,128	2,873
Litva — Litauen	3,307	3,415	1,585	5,180	959	3,565
Řecko — Griechenland	8,638	2,164	6,022	1,579	4,741	2,099
S. S. S. R. — U. S. S. R.	211	6,676	125	4,948	567	9,359
Turecko — Türkei	17,626	14,392	15,008	5,343	10,637	15,679
Čína — China	1,274	3,712	1,423	3,620	1,071	2,059
Japonsko — Japan	2,125	382	1,435	449	1,726	355
Palestina — Palästina	4	1,730	—	1,054	—	1,933
Brit. Indie — Britisch Indien	17,889	24,351	9,357	22,504	9,250	12,674
Niz. Indie — Niederländisch Indien	5,192	3,162	6,634	1,657	4,673	1,952
Egypt — Ägypten	5,546	5,447	4,557	5,623	3,010	3,763
Jihoafr. Unie — Südafrikanische Union	804	6,165	481	4,451	650	4,618
Brit. Rov. Afrika záp. — Brit. Äquatorial-Westafrika	3,000	503	3,194	562	2,597	406
Kanada	1,778	1,464	2,806	2,075	1,670	3,472
Spoj. státy amer. — Vereinigte Staaten von Amerika	38,331	4,893	25,564	4,581	16,278	6,815
Argentina — Argentinien	8,484	2,281	5,632	2,207	7,169	2,606
Brasilie — Brasilien	4,544	1,392	4,606	1,281	2,946	2,323
Uruguay	630	1,625	2,023	2,042	304	2,357
Australský Svaz — Australischer Staatenbund	1,915	1,904	2,300	1,956	2,657	1,288
Ostatní země — Übrige Staaten	42,289	70,311	33,566	51,835	25,826	61,169

*) V tom též připojené území. — Darin auch das angegliederte Gebiet.

9c). Zahraniční obchod podle vybraných hlavních druhů a skupin zboží*) Außenhandel nach ausgewählten wichtigen Warengattungen und Gruppen*)

Dovoz Einfuhr	V. 1939 t	V. 1939 1.000 K	VI. 1939 t	VI. 1939 1.000 K	VII. 1939 t	VII. 1939 1.000 K
Uhlí — Kohlen	99.758	10,196	77.712	7,865	72.099	8,063
Bavlna — Baumwolle	5.622	39,213	4.562	32,948	2.203	17,221
Vlna — Wolle	750	18,044	554	13,771	463	9,778
Surové kůže — Felle u. Häute, roh	1.677	12,750	1.835	16,829	1.454	13,894
Železné rudy — Eisenerze	119.606	23,521	126.609	25,393	114.457	22,112
Surové a staré železo — Roh- und Alteisen	11.279	16,870	6.277	10,372	12.405	12,155
Obecné kovy — Unedle Metalle	2.129	14,794	2.199	19,228	1.811	14,444
Bavlněná příze a zboží — Baumwollgarne und -Waren	.	13,802	.	7,430	.	3,674
Vlněná příze a zboží — Wollgarne und Wollwaren	.	8,621	.	5,643	.	7,007
Hedvábné zboží — Seidenwaren	.	1,532	.	1,254	.	1.387
Papír — Papier	3.073	10,612	1.739	6,203	1,936	6,556

Vývoz Ausfuhr		V. 1939 1.000 K	VI. 1939 1.000 K	VII. 1939 1.000 K
Kovodělný průmysl[1]) — Metallindustrie[1])		331,116	272,891	225,116
Průmysl železářský[2]) — Eisenindustrie[2])		176,242	143,266	98,936
Průmysl textilní[3]) — Textilindustrie[3])		41,828	42,960	37,072
Průmysl bavlnářský — Baumwollindustrie		13,864	14,046	13,452
Průmysl vlnařský — Wollindustrie		8,776	8,642	7,016
Průmysl kožní a kaučuku[4]) — Leder- und Kautschukindustrie[4])		38,474	38,900	34,664
Obilí — Getreide	t	719	212	545
	1.000 K	774	262	669
Mouka — Mehl	t	10	—	3
	1.000 K	23	—	8
Cukr — Zucker	t	18.864	16.591	13.008
	1.000 K	25,348	29,222	23,966
Dříví — Holz	t	1.466	1.413	623
	1.000 K	1,158	841	560

*) V těchto datech není obsažen obchod s Říší, Východní markou a územím připojeným k Říši. — In den Daten ist der Handel mit dem Deutschen Reich, der Ostmark und dem an das Deutsche Reich angegliederten Gebiet nicht enthalten.

[1]) Celní třídy XXXVIII.—XLII. — Zolltarifklassen XXXVIII.—XLII.

[2]) Celní třída XXXVIII. — Zolltarifklasse XXXVIII.

[3]) Celní třídy XXII.—XXVI. — Zolltarifklassen XXII.—XXVI.

[4]) Celní třídy XXX., XXXII. — Zolltarifklassen XXX., XXXII.

10. Cenové indexy*) — Preisindizes*)

Rok a měsíc Jahr und Monat	Velkoobchodní indexy[1]) — Großhandelsindizes[1]): Úhrnný index Gesamtindex	Potraviny a poživatiny Nahrungs- und Genußmittel	Píce Futtermittel	Potraviny, poživatiny a píce Nahrungs-, Genuß- und Futtermittel	Průmyslové látky a výrobky Industriestoffe und -Erzeugnisse	Zboží — Waren: dovážené eingeführte	Zboží — Waren: domácí einheimische	Index citlivých cen[2]) Index der konjunkturempfindlichen Preise[2])	Index životních nákladů v Praze[3]) Index der Lebenshaltungskosten in Prag[3]): rodiny dělnické Arbeiterfamilie	Index životních nákladů v Praze[3]) Index der Lebenshaltungskosten in Prag[3]): rodiny úřednické Beamtenfamilie	Index potravinový pro protektorát Čechy a Morava[3]) Nahrungsmittelindex für das Protektorat Böhmen u. Mähren[3])
	Základ — Grundlage: VII. 1914 = 100										
1929	913	855	831	854	977	919	919	.	744[4])	727[4])	.
1930	811	752	562	741	887	784	829	.	746	719	.
1931	736	705	616	700	774	649	771	.	713	686	.
1932	680	657	600	654	709	602	711	.	700	673	.
1933	659	650	432	638	681	617	677	.	692	667	.
1934	676	680	574	674	678	643	690	.	684	659	.
1935	705	724	653	720	688	662	722	.	704	683	.
1936	707	712	419	695	720	678	721	.	710	694	.
1937	749	718	366	699	804	769	748	.	720	712	.
1938	742	731	542	720	765	721	756	.	754	757	.
1937: VII.	763	732	370	711	818	787	759	788	723	714	.
VIII.	759	722	343	701	822	787	754	775	720	713	.
IX.	755	724	365	704	810	780	752	768	724	718	.
X.	749	718	370	699	803	766	748	707	721	724	.
XI.	744	724	376	705	786	738	751	687	723	726	.
XII.	732	718	376	699	767	718	742	676	725	728	.
1938: I.	733	716	426	700	769	718	745	682	738	741	.
II.	733	717	426	701	768	720	745	666	739	741	.
III.	730	709	452	695	768	720	741	666	741	743	.
IV.	727	714	452	700	757	710	741	653	744	746	.
V.	731	719	542	710	754	704	747	655	745	748	.
VI.	731	716	695	714	749	694	750	621	751	752	.
VII.	734	728	493	715	754	712	747	614	748	750	.
VIII.	733	720	493	708	760	717	744	603	750	754	.
IX.	737	735	494	722	754	708	754	605	759	764	.
X.	753	750	586	741	766	727	769	615	765	771	.
XI.	757	747	598	739	777	747	770	636	770	775	.
XII.	764	754	707	752	777	752	776	629	778	780	.
1939: I.	772	764	686	760	786	756	777	638	798	798	.
II.	782	782	659	775	789	757	788	662	798	798	.
III.	772	763	654	757	789	757	775	674	795	796	747
IV.	781	782	643	775	788	754	788	694	805	807	761
V.	794	797	627	788	801	768	801	726	811	810	783
VI.	795	795	588	784	807	777	799	747	824	816	806
VII.	811	829	578	815	807	765	825	743	815	811	802

*) Podrobná data o cenách vycházejí měsíčně v Cenových zprávách Státního úřadu statistického. — Genauere Angaben über die Preise erscheinen monatlich in den Preisberichten des Statistischen Staatsamtes. — [1]) K 1. dni každého měsíce. — Am 1. eines jeden Monates. — [2]) Každý první čtvrtek v měsíci. — Jeder erste Donnerstag im Monat. — [3]) Střední týden měsíce. — Die mittlere Woche des Monats. — [4]) Staré schema. — Altes Schema.

11 a). Cestovní ruch úhrnný — Gesamter Fremdenverkehr

Rok (měsíční průměr) Jahr (Monatsdurchschnitt)	Návštěvníci Besucher: větší města úhrnem[1] größere Städte insgesamt[1]	Návštěvníci Besucher: lázeňská místa úhrnem[2] Kurorte insgesamt[2]	Cestující překročivší hranice Überschreitungen der Staatsgrenze: Příchod Zugang: tuzemci Inländer	Příchod Zugang: cizozemci Ausländer	Odchod Abgang: tuzemci Inländer	Odchod Abgang: cizozemci Ausländer	Ztrávené noci Übernachtungen: cizinců v tuzemsku Ausländer im Inland	Ztrávené noci Übernachtungen: tuzemců v cizině Inländer im Ausland	Rok a měsíc Jahr und Monat	Návštěvníci Besucher: větší města úhrnem[1] größere Städte insgesamt[1]	Návštěvníci Besucher: lázeňská místa úhrnem[2] Kurorte insgesamt[2]	Cestující překročivší hranice Überschreitungen der Staatsgrenze: Příchod Zugang: tuzemci Inländer	Příchod Zugang: cizozemci Ausländer	Odchod Abgang: tuzemci Inländer	Odchod Abgang: cizozemci Ausländer	Ztrávené noci Übernachtungen: cizinců v tuzemsku Ausländer im Inland	Ztrávené noci Übernachtungen: tuzemců v cizině Inländer im Ausland
	1000									1000							
1932	.	5,6	.	.	.	.	.	.	1938: VII. .	262,2	31,5	182,3	178,7	244,8	167,8	769,8	1,081,3
1933	53,3	5,8	.	.	.	.	.	.	VIII. .	113,7	24,1	241,7	169,6	202,4	172,9	707,2	1,060,9
1934	77,4	6,2	88,7	137,1	90,2	128,7	531,8	118,8	IX. .	83,8	8,3	30,3	21,4	34,0	35,5	132,8	81,9
1935	91,8	9,3	102,5	141,5	104,6	136,3	444,4	189,0	X. .	91,5	1,8	7,7	4,9	7,3	4,5	15,5	95,3
1936	84,6	9,3	118,4	160,3	122,7	154,2	422,9	272,2	XI. .	96,0	1,5	51,5	45,9	51,6	44,2	62,2	11,4
1937	105,8	9,9	124,7	178,0	127,8	168,7	601,0	255,5	XII. .	85,4	1,2	80,6	80,0	82,5	78,2	134,9	32,8
1938	118,2	8,5	103,1	105,5	108,3	102,0	342,5	306,8									
1938: I. .	78,0	1,1	89,1	120,2	90,9	124,1	392,2	33,9	1939: I. .	86,0	1,4	66,0	63,4	68,4	63,0	96,9	77,8
II. .	76,6	1,2	81,2	113,8	83,8	105,3	198,6	77,0	II. .	82,7	1,4	84,4	81,8	88,1	80,9	59,3	116,2
III. .	92,9	1,6	105,1	123,4	107,8	117,4	412,8	150,5	III. .	81,7	1,8	57,0	62,5	61,6	62,2	60,1	181,6
IV. .	81,6	2,5	114,5	157,3	121,5	149,1	419,0	199,8	IV. .	72,4	3,7	33,7	57,2	43,5	57,2	81,8	257,3
V. .	83,3	10,6	119,6	116,4	130,0	108,5	434,6	428,5	V. .	79,0	11,1	49,0	76,3	55,2	77,2	153,8	414,2
VI. .	273,7	16,7	133,4	134,8	143,2	116,5	430,6	427,8	VI. .	74,8	18,3	60,7	88,7	70,0	84,0	161,8	364,5
									VII. .	85,8	32,8	80,2	101,0	85,3	100,3	167,2	430,6

1), 2) Obmezeno na zmenšené území Čech, Moravy a Slezska, a to ad 1) na počet šetřených měst: 1933 — 6, 1934 — 16, od r. 1935 — 41; ad 2) na počet šetřených míst: 1932 až 1934 — 2, 1935 — 19, 1936 — 28, od r. 1937 — 36, a od ledna 1939 rozšířeno opět na 38 míst. — Beschränkt auf das verkleinerte Gebiet von Böhmen, Mähren u. Schlesien, u. zw. ad 1) auf die folgenden Zahlen der ermittelten Städte: 1933 — 6, 1934 — 16, seit d. J. 1935 — 41; ad 2) auf die folgenden Zahlen der ermittelten Orte: 1932 bis 1934 — 2, 1935 — 19, 1936 — 28, seit d. J. 1937 — 36, u. seit Jänner 1939 wieder erweitert auf 38 Orte.

11 b). Cizinecký ruch ve větších městech a lázeňských místech*) — Fremdenverkehr in den größeren Städten und Kurorten*)

Místo — Ort		Počet návštěvníků — Zahl der Besucher: 1939 VI. t.	1939 VI. c.	1939 VII. t.	1939 VII. c.	1939 I.—VII. t.	1939 I.—VII. c.	1938 I.—VII. t.	1938 I.—VII. c.
A. Větší města[1]) — Größere Städte[1]):									
Praha — Prag		15.988	6.951	17.612	5.225	145.594	45.917	490.458	70.801
Brno — Brünn		9.347	3.159	9.598	2.922	70.419	19.429	65.366	8.313
České Budějovice — Böhm. Budweis . . .		1.554	520	1.896	569	13.096	2.452	21.657	1.282
Plzeň — Pilsen		1.925	622	2.054	696	16.071	2.886	21.549	3.139
Olomouc — Olmütz		3.016	320	3.189	466	22.348	1.677	31.816	1.541
Moravská Ostrava		2.798	677	2.376	762	22.646	5.469	26.220	3.647
Ostatní větší města — Sonstige größere Städte		26.092	1.788	36.479	1.965	182.508	11.958	195.341	7.220
Úhrn — Summe A . . .		**60.720**	**14.037**	**73.204**	**12.605**	**472.682**	**89.788**	**852.407**	**95.943**
B. Lázeňská místa[2]) — Kurorte[2]):									
Bohdaneč	a)	753	2	841	4	2.210	9	1.806	24
	b)	45	—	80	—	271	—	230	—
Poděbrady	a)	1.681	13	2.449	22	5.813	80	6.034	128
	b)	3.983	205	5.541	201	13.814	636	15.931	1.192
Velichovky	a)	391	—	557	—	1.541	—	1.307	3
	b)	98	—	141	—	503	—	256	—
Luhačovice	a)	2.329	28	4.744	22	7.897	72	8.282	564
	b)	1.445	26	2.909	52	6.122	102	4.162	157
Rožnov pod Radhostěm	a)	465	—	1.230	4	2.081	4	2.244	7
	b)	701	33	3.278	65	5.128	200	4.555	261
Teplice nad Bečvou	a)	838	1	1.200	9	2.665	11	2.846	17
	b)	122	—	86	—	327	12	787	—
Ostatní místa — Sonstige Orte	a)	3.017	10	6.737	25	13.008	69	9.269	73
	b)	2.128	35	2.532	41	7.827	139	5.066	15
Úhrn — Summe B:									
Čechy — Böhmen	a)	**5.605**	**22**	**10.014**	**43**	**21.641**	**146**	**17.982**	**220**
	b)	**6.061**	**237**	**7.979**	**230**	**21.338**	**751**	**20.483**	**1.202**
Morava a Slezsko — Mähren u. Schlesien	a)	**3.869**	**32**	**7.744**	**43**	**13.574**	**99**	**13.806**	**596**
	b)	**2.461**	**62**	**6.588**	**129**	**12.654**	**338**	**10.504**	**423**

t = tuzemci — Inländer, — c = cizozemci — Ausländer.

*) Obmezeno jen na zmenšené území Čech, Moravy a Slezska. — Nur auf das verkleinerte Gebiet von Böhmen, Mähren und Schlesien beschränkt.

1) Seznam těchto měst v obmezení (41) podle pozn. *) viz u tab. 1 str. 107 „Předb. zpráv" č. 7/1935. — Verzeichnis dieser Orte in der Einschränkung (41) lt. Anm. *) siehe bei Tab. 1 S. 107 der „Vorläuf. Mitteilungen", Nr. 7/1935.

2) Též klimatická místa; a) návštěvníci stálí, b) návštěvníci přechodní. Počet vyšetřovaných míst obmezen ve smyslu pozn. *) na 36 (do konce r. 1938), od ledna 1939 rozšířen na 38. — Auch klimatische Orte; a) ständige Besucher, b) vorübergehende Besucher. Zahl der ermittelten Orte beschränkt im Sinne der Anm. *) auf 36 (bis Ende d. J. 1938), seit Jänner 1939 erweitert auf 38.

11 c). Pohraniční sčítání cestujících v červnu a červenci 1939 — Grenzerhebung der Reisenden im Juni und Juli 1939

Příslušnost — směr Staatsangehörigkeit — Richtung		Cestující překročivší hranice v místech — Überschreitungen der Staatsgrenze in den: nádražních Eisenbahnhoforten VI	nádražních Eisenbahnhoforten VII	silničních Straßenorten VI	silničních Straßenorten VII	paroplavebních Dampfschiffahrtsorten VI	paroplavebních Dampfschiffahrtsorten VII	leteckých Flugorten VI	leteckých Flugorten VII	Úhrn — Summe VI	Úhrn — Summe VII	Úhrn — Summe I—VII
Tuzemci	a)	31.404	48.358	29.234	31.804	—	—	21	22	**60.659**	**80.184**	**430.958**
Inländer	b)	40.522	51.681	29.431	33.638	—	2	23	22	**69.976**	**85.343**	**472.167**
Cizinci	a)	51.723	60.658	36.800	40.113	—	—	187	175	**88.710**	**100.946**	**530.907**
Fremden	b)	48.810	61.375	35.061	38.724	—	—	145	207	**84.016**	**100.306**	**524.731**

a) Příchod — Zugang. — b) Odchod — Abgang.

12. Peněžní a kapitálový trh - Pojištění — Geld- und Kapitalmarkt - Versicherung

Rok, měsíc Jahr, Monat	Národní banka — Nationalbank								Obraty na účtech Rechnungsumsätze			Vklady — Einlagen bei						
	Oběh Umlauf		Eskont Eskompt			Zásoba Vorrat						Pošt. spořitelny Postsparkasse		bank - Banken			záložen Vorschußkassen	
	bankovek[1] Banknoten[1]	pokladničních poukázek Kassenscheine	směnek Wechsel	cenných papírů Wertpapiere	Lombard	zlata Gold	devis a valut Devisen und Valuten	žírové účty Národní banky Girokonti der Nationalbank		odúčtovacího sdružení Saldierungsverein	šekových Pošt. spořitelny Scheckkonti der Postsparkasse	šekové Scheckkonti	na knížky Bucheinlagen	akciových na knížky a pokl. pouk. - Aktienbanken - Bucheinlagen u. Kassenscheine	zemských Landesbanken	spořitelen Sparkassen	okr. hospodářských Bezirksvorschußkassen	občanských[2] bürgerlichen Vorschußkassen[2]
	1,000.000 K								celkový - insgesamt 1,000,000.000 K			1,000.000 K (zemských … občanských: na knížky a běžné účty — Bucheinlagen und laufende Rechnungen)						
1929	8.230	—	526	396	89	1.258	2.270	675	21,7	8,3	20,4	2.275	—	8.989	.	12.159	3.163	6.066
1930	7.824	—	360	133	32	1.545	2.447	570	20,4	6,7	20,2	2.289	—	9.899	.	13.270	3.519	7.143
1931	7.679	—	1.682	477	157	1.649	1.060	361	20,4	6,6	19,5	1.927	26	9.095	4.861	14.704	3.766	7.580
1932	6.267	—	1.139	200	337	1.708	1.029	602	17,9	7,6	20,0	1.763	60	8.761	5.310	15.006	3.783	7.592
1933	5.906	—	1.234	56	461	1.707	926	871	15,9	4,6	18,5	1.587	94	8.329	5.034	14.389	3.704	7.333
1934	5.640	—	892	64	422	2.680	229	766	14,5	4,2	18,2	1.574	152	8.510	5.310	14.426	3.739	7.285
1935	5.761	—	602	12	731	2.690	81	411	15,1	4,5	19,6	1.517	250	8.815	5.597	14.991	3.837	7.437
1936	6.478	—	1.194	59	1.086	2.592	439	410	17,7	7,0	22,4	1.692	380	8.967	5.131	14.884	3.871	7.456
1937	6.902	—	1.147	203	1.284	2.626	479	292	22,2	9,7	29,1	1.701	555	9.296	5.299	15.430	4.069	7.715
1938	6.950	395	1.533	1.209	808	2.695	1.248	656	24,7	9,2	29,3	1.762	616	7.120	5.133	14.945	4.184	7.285
1938: I.	6.099	—	947	58	993	2.641	523	629	22,0	9,4	28,1	1.570	589	.	5.452	15.545	4.023	7.764
II.	6.078	—	767	108	730	2.649	528	347	20,2	7,9	28,7	1.319	621	.	5.407	15.616	4.105	7.779
III.	6.997	—	1.075	113	1.154	2.661	508	157	25,2	10,2	29,4	1.377	631	9.167	5.490	15.512	4.099	7.737
IV.	7.123	—	1.473	91	1.155	2.658	422	245	22,8	9,5	29,3	1.499	633	.	5.555	15.582	4.115	7.748
V.	7.937	—	1.722	567	1.260	2.653	363	335	29,0	9,6	32,3	1.447	624	.	5.224	15.290	4.081	7.659
VI.	7.947	—	1.583	762	1.287	2.652	317	264	22,3	10,0	28,1	1.838	633	9.191	5.222	15.443	4.133	7.638
VII.	7.641	—	1.548	647	1.236	2.653	246	259	23,8	10,5	30,9	1.923	654	.	5.186	15.427	4.092	7.695
VIII.	8.087	—	1.661	901	1.440	2.653	202	138	26,8	11,6	31,5	1.897	666	.	5.137	15.322	4.044	7.661
IX.	8.115	—	2.199	2.226	1.605	[3] 2.653	87	433	43,6	9,1	34,8	2.025	624	8.455	4.789	14.502	4.025	7.467
X.	7.130	65	1.970	1.712	1.161	2.690	[4] 786	987	20,3	6,5	24,2	2.550	621	.	5.078	14.568	4.048	[5] 7.140
XI.	6.870	232	1.564	745	835	2.694	1.308	403	20,7	7,6	27,6	2.365	624	.	5.192	14.696	4.096	7.165
XII.	6.950	395	1.533	1.209	808	2.695	1.248	656	20,0	8,0	26,4	1.762	616	7.120	5.133	14.945	4.184	7.285
1939: I.	6.985	498	1.350	877	731	2.696	1.173	386	20,1	8,4	26,0	1.731	651	.	5.200	15.024	4.154	7.286
II.	6.989	528	1.149	935	704	[3] 2.362	1.106	367	17,7	8,0	22,1	1.858	670	.	5.307	15.048	4.174	7.277
III.	[6] 6.038	484	1.239	1.153	884	[7] 1.896	982	867	20,2	7,4	24,8	1.575	612	6.525	5.124	14.708	4.147	7.136
IV.	6.295	405	1.050	1.023	866	1.894	856	595	15,4	6,5	19,5	1.567	563	.	5.301	14.356	4.088	7.006
V.	6.291	397	944	1.196	901	1.854	812	664	15,9	7,0	19,6	1.517	540	.	5.249	14.105	4.036	6.914
VI.	6.418	455	1.016	1.113	919	1.763	771	839	17,5	7,7	.	.	527	5.952	5.162	.	4.087	6.827
VII.	6.391	422	782	931	875	1.721	821	811	17,7	8,9	.	.	527	.	5.047	.	3.988	.

Rok, měsíc Jahr, Monat	Zápůjčky — Darlehen				Bursa — Börse						Životní pojištění — Lebensversicherung					
			záložen Vorschußkassen		Indexy kursů[8]) Kursindizes[8])				Hodnota uzávěrek Abschlüsse in		Nové pojistky Neue Polizzen		Odkupy Rückkäufe		Zápůjčky na pojistky Polizzendarlehen	
						v tom — darunter										
	emise zemských bank Emissionen der Landesbanken	spořitelen Sparkassen	okres. hospodářských landw. Bezirksvorschußkassen	občanských[2] bürgerlichen Vorschußkassen[2]	úhrnné Gesamtindex	průmysl a dopravní Industrie u. Verkehr	státních půjček Staatsanleihen	Výnosnost státních dluhopisů[8]) Ertrag d. Staatsschuldverschr.[8])	ukládacích Anlagewerten	dividendových Dividendenwerten	počet 1000 Zahl	pojištěný kapitál Versich. Kapital 1,000.000 K	počet 1000 Zahl	hodnota 1,000.000 K Wert	počet 1000 Zahl	hodnota 1,000.000 K Wert
	1,000.000 K								1,000.000 K							
1929	3.834	7.369	2.395	5.364	135,8	142,9	108,6	5,75	127	432	.	.	.	.	.	.
1930	4.208	7.799	2.672	5.752	115,8	117,1	110,7	5,68	169	185	.	.	.	.	.	.
1931	4.851	8.672	2.924	6.227	96,2	92,7	109,4	5,76	139	56	12.3	208,0	1.7	3,2	2.7	8,7
1932	5.155	9.006	3.006	6.310	78,5	73,7	97,7	6,49	69	56	9.8	161,0	2.3	5,2	3.6	12,2
1933	5.203	8.664	3.015	6.133	83,7	81,2	91,2	6,02	44	78	12.2	152,6	2.6	6,6	4.1	12,9
1934	5.255	8.440	2.980	5.968	87,6	86,2	89,4	5,82	90	94	12.3	143,3	2.6	7,6	3.6	11,1
1935	5.447	8.269	2.964	5.888	93,9	93,7	92,9	5,21	337	177	12.8	150,7	2.2	7,7	3.0	8,9
1936	5.627	8.283	3.027	5.630	119,3	126,3	103,2	4,45	272	481	13.2	152,7	1.8	6,8	2.5	8,3
1937	5.944	8.333	3.070	5.724	144,6	158,9	104,6	4,48	76	595	11.6	132,0	2.1	6,3	1.5	5,2
1938	6.093	8.309	3.104	5.430	[9]) —	[9]) —	[9]) —	[9]) —	[9]) —	[9]) —	13.5	104,1	1.4	5,8	2.1	8,6
1938: I.	5.948	8.252	3.063	5.630	127,9	137,1	105,0	4,48	59	188	12.9	154,3	1.4	4,8	1.7	5,0
II.	5.966	8.265	3.037	5.622	122,4	130,1	104,9	4,48	51	189	11.8	137,8	1.1	3,4	1.7	5,9
III.	5.972	8.285	3.045	5.631	116,9	123,3	105,7	4,48	156	214	12.6	150,8	1.5	5,4	2.2	9,0
IV.	5.995	8.282	3.048	5.644	116,4	122,9	104,8	4,48	168	156	10.2	134,4	1.6	5,9	2.3	10,3
V.	6.013	8.290	3.053	5.650	116,9	123,8	104,8	4,48	159	96	10.8	130,7	1.4	7,4	2.4	11,9
VI.	6.052	8.310	3.072	5.629	120,7	128,6	104,7	4,48	82	142	8.3	100,9	1.3	5,5	2.4	9,7
VII.	6.084	8.301	3.076	5.688	123,0	131,5	104,6	4,48	81	120	8.6	101,1	1.3	4,9	2.2	8,9
VIII.	6.092	8.338	3.090	5.685	121,5	129,6	104,7	4,48	83	106	65.9	101,8	1.2	5,4	2.0	7,5
IX.	6.096	8.320	3.093	[5]) 5.713	119,0	126,4	104,7	4,48	233	77	8.7	100,6	1.1	5,8	3.1	16,7
X.	6.072	8.294	3.082	5.449	[9]) —	[9]) —	[9]) —	[9]) —	[9]) —	[9]) —	[5]) 3.7	[5]) 33,3	[5]) 0.8	[5]) 3,4	[5]) 1.4	[5]) 4,0
XI.	6.061	8.279	3.090	5.405	—	—	—	—	—	—	3.1	31,8	1.3	5,9	1.8	4,4
XII.	6.093	8.309	3.104	5.430	—	—	—	—	—	—	5.1	71,2	2.4	12,4	2.4	9,6
1939: I.	6.096	8.252	3.048	5.371	—	—	—	—	—	—	5.3	60,5	2.2	13,3	2.1	7,0
II.	6.077	8.237	3.046	5.364	—	—	—	—	—	—	5.5	63,0	2.1	12,0	2.0	8,0
III.	6.071	8.183	3.046	5.326	—	—	—	—	—	—	7.7	73,6	1.7	10,7	2.3	6,3
IV.	6.056	8.153	3.032	5.257	—	—	—	—	—	—	4.3	42,4	1.4	7,0	1.9	4,0
V.	6.041	.	3.021	5.296	—	—	—	—	—	—	.	.	.	.	.	.
VI.	6.029	.	3.005	5.248	—	—	—	—	—	—	.	.	.	.	.	.
VII.	6.022	.	2.923	.	—	—	—	—	—	—	.	.	.	.	.	.

[1]) Zák. č. 94/1932 stávají se 10 K a 20 K a zák. č. 101/1938 50 K bankovky drobnými penězi papírovými. - [2]) Týká se jen větších záložen sdružených v „Jednotě záložen". [3]) V tom od 30. IX. 1938 zásoba zlata ke krytí závazků ve zlatě 335,556.000 K, splacených 28. II. 1939. - [4]) V tom od 31. X. 1938 protihodnoty záloh na zahraniční půjčku. - [5]) Od této doby údaje za zmenšené území. - [6]) Zmenšen o bankovky stažené v území připojeném k Říši. - [7]) Zmenšena o podíl na zlatě připadající na bankovky stažené v území připojeném k Říši. - [8]) Podle výpočtů Národní banky. - [9]) Od 22. IX. 1938 bursa přechodně zavřena.

[1]) Durch Gesetz 94/1932 wurden die 10 K sowie 20 K und durch Gesetz 101/1938 die 50 K-Banknoten zu Papierkleingeld. - [2]) Betrifft nur die größeren Vorschußkassen in der „Jednota záložen". [3]) Darin vom 30. IX. 1938 der Goldvorrat zur Deckung der am 28. II. 1939 abgezahlten Verpflichtungen in Gold von 335,556.000 K. - [4]) Darunter seit 31. X. 1938 Gegenwerte der Vorschüsse auf die Auslandsanleihe. - [5]) Seit dieser Zeit Angaben für das verminderte Gebiet. - [6]) Verringert um die Banknoten, die in dem an das Reich angegliederten Gebiete eingezogen wurden. - [7]) Verringert um den Geldanteil, der auf die Banknoten entfällt, die in dem an das Reich angegliederten Gebiete eingezogen wurden. - [8]) Nach den Berechnungen der Nationalbank. - [9]) Seit 22. IX. 1938 Börse vorübergehend geschlossen.

13. Neumístění uchazeči podle politických okresů - Nichtuntergebrachte Bewerber nach politischen Bezirken

Země, politický okres / Land, politischer Bezirk	Neumístění uchazeči / Nichtuntergebrachte Bewerber 30. VI. 1939 a	30. VI. b	31. VII. a	31. VII. b	31. VIII.[1] a	31. VIII.[1] b
Čechy - Böhmen						
Benešov	31	9	8	2	7	—
Beroun	12	7	9	4	4	1
Blatná	11	1	4	—	4	1
Boleslav Mladá	164	58	112	52	66	28
Brandýs nad Labem	156	78	54	24	19	8
Brod Český	40	15	29	7	12	—
Brod Německý-Deutsch Brod	63	37	46	31	9	6
Budějovice České-Böhm. Budweis	375	81	122	51	89	37
Bydžov Nový	258	59	61	22	40	16
Čáslav	15	—	7	—	1	—
Domažlice	144	35	60	13	32	10
Dvůr Král. n. L.-Königinhof a. d. E.	105	52	73	37	68	40
Hora Kutná	34	8	18	5	13	3
Hořice	56	29	43	17	27	12
Hořovice	35	3	19	3	5	1
Hradec Jindřichův-Neuhaus	152	1	7	1	3	—
Hradec Králové-Königgrätz	83	32	44	18	32	15
Hradiště Mnichovo	103	63	47	27	32	18
Humpolec	40	9	31	9	28	11
Chotěboř	77	7	11	3	3	—
Chrudim	67	37	5	18	15	4
Jičín	155	18	117	12	37	10
Jilemnice-Starkenbach	174	95	98	54	41	16
Jílové	28	7	10	2	10	2
Kamenice n. L.	60	9	29	7	22	5
Kladno	30	11	23	12	18	8
Klatovy-Klattau	169	7	79	2	64	—
Kolín	100	14	43	10	13	4
Kralovice	41	10	36	8	19	5
Kralupy n. Vlt.	70	3	34	1	5	1
Ledeč n. Sáz.	26	3	14	—	15	2
Litomyšl-Leitomischl	172	44	139	53	136	41
Louny	226	43	110	29	69	17
Mělník	67	3	62	3	10	2
Město Nové n. Met.	33	19	15	9	6	4
Milevsko	17	1	13	1	6	1
Mýto Vysoké	206	49	177	53	78	23
Náchod	139	95	94	48	43	22
Nymburk	20	4	17	4	17	5
Paka Nová	65	33	49	24	27	11
Pardubice	107	38	77	37	44	19
Pelhřimov	48	9	7	3	12	5
Písek	189	13	45	7	22	9
Plzeň-Pilsen	863	267	398	141	266	75
Poděbrady	40	14	27	8	22	8
Polička	84	53	50	22	32	5
Praha-město - Prag-Stadt	3.689	1.274	2.764	970	2.545	767
Praha-venkov - Prag-Land	84	32	52	21	49	25
Přeštice-Preßnitz	76	7	32	7	25	8
Příbram	60	2	14	5	11	3
Rakovník	182	59	178	76	122	43
Říčany	17	4	9	4	11	4
Rokycany	63	13	47	11	27	6
Roudnice n. L.	179	17	124	13	42	7
Rychnov n. Kn.	51	21	50	23	22	6
Sedlčany	88	2	27	2	33	2
Semily	943	473	542	259	471	217
Slaný	102	6	71	3	8	2
Strakonice	76	7	49	7	13	7
Sušice-Schüttenhofen	39	5	5	4	4	1
Tábor	118	5	16	5	9	2
Třeboň	39	6	12	3	12	2
Turnov	206	49	130	17	93	11
Týn n. Vlt.	144	—	1	—	—	—
Vlašim	16	2	10	2	2	2
Žamberk-Senftenberg	16	12	12	1	4	3
Celkem - Zusammen	11.338	3.479	6.754	2.265	5.046	1.629
Uchazeči z různých míst - Bewerber aus verschiedenen Orten	1.872	877	1.778	838	1.704	866
Úhrnem - Summe	13.210	4.356	8.532	3.103	6.750	2.495
Z toho v pracovních útvarech - Davon in Arbeitskolonnen	3.124	—	1.618	—	1.195	—
Morava a Slezsko - Mähren u. Schlesien						
Boskovice	143	62	68	35	46	20
Brno-město - Brünn, Stadt	1.184	499	726	374	621	31
Brno-venkov - Brünn, Land	259	101	108	39	299	21
Brod Uherský	59	12	31	12	36	13
Budějovice Mor.	13	3	5	—	4	1
Dačice	85	—	—	—	—	—
Frýdek	217	38	163	30	126	34
Hodonín	113	33	36	7	38	11
Holešov	9	2	5	—	3	—
Hradiště Uherské	36	2	30	3	12	3
Hranice-Mähr. Weiskirchen	31	13	26	12	34	12
Jihlava-Iglau	492	189	377	149	234	99
Kroměříž	18	6	8	1	5	—
Kyjov	7	2	7	2	6	1
Litovel	12	2	9	1	7	1
Meziříčí Valašské	26	6	49	1	24	1
Meziříčí Velké	70	8	7	5	7	4
Město Nové na Mor.	97	—	98	—	95	—
Místek	211	16	170	6	96	7
Olomouc-město - Olmütz, Stadt	83	36	102	31	104	40
Olomouc-venkov - Olmütz, Land	74	15	27	11	40	3
Ostrava Moravská	227	116	237	80	218	82
Prostějov	94	21	39	9	29	6
Přerov	38	9	14	6	12	5
Tišnov	—	—	—	—	2	—
Třebíč	160	20	14	8	7	4
Vsetín	257	7	7	4	4	3
Vyškov	23	3	21	2	17	1
Zlín	24	4	8	2	11	5
Úhrnem - Summe	4.062	1.225	2.392	830	2.137	408
Z toho v pracovních útvarech - Davon in Arbeitskolonnen	1.577	—	357	—	168	—
II. Přehled podle území. II. Übersicht nach Ländern.						
Čechy - Böhmen	13.210	4.356	8.532	3.170	6.750	2.495
Morava a Slezsko - Mähren u. Schlesien	4.062	1.225	2.392	830	2.137	408
Úhrnem - Summe	17.272	5.581	10.924	4.000	8.887	2.903
Z toho v pracovních útvarech - Davon in Arbeitskolonnen	4.701	—	1.975	—	1.363	—

[1]) Předběžná data. — Vorläufige Daten. — *a)* Muži i ženy dohromady. — Männer u. Frauen zusammen. — *b)* Jen ženy. — Nur Frauen.

14. Trh práce v červnu a v červenci 1939*) — Arbeitsmarkt im Juni und Juli 1939*)

Třídy povolání, země Berufsklassen, Länder	Zprostředkování práce Arbeitsvermittlung						Na - Auf 100		Trh práce¹) Arbeitsmarkt¹)			
	uchazeči Bewerber		přihlášená místa angemeldete Stellen		obsazená místa besetzte Stellen		uchazečů mužů i žen Bewerbern M. u. Fr.	uchazeček Bewerbern (Frauen)	volná místa freie Stellen		neumístění uchazeči nichtuntergebr. Bew.	
	během měsíce im Laufe des Monates						obsaz. míst¹) bes. Stellen¹)		posledního pracovního dne v měsíci nach dem letzten Arbeitstag im Monat			
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
I. Zemědělství a lesnictví - Land- und Forstwirtschaft	4.570	1.526	11.103	3.979	3.559	1.256	77,9	82,3	5.831	2.155	399	77
	5.449	1.725	13.443	4.501	4.969	1.639	91,2	95,0	6.479	2.256	213	38
II. Hornictví - Bergbau	759	1	192	—	161	—	21,2	—	31	—	212	1
	581	1	302	—	283	—	48,7	—	15	—	133	1
III. Hutnictví - Hüttenwesen	224	—	170	—	170	—	75,9	—	—	—	27	—
	273	2	239	2	239	2	87,5	100,0	—	—	17	—
IV. Zahradnictví - Gärtnerei	225	34	103	42	87	35	38,7	102,9	10	5	47	—
	149	13	79	26	58	15	38,9	115,4	15	10	22	—
V./1. Průmysl kamenný a zeminný - Stein- und Erdenindustrie	1.478	240	1.507	214	1.313	209	88,8	87,1	130	3	117	23
	1.135	129	1.277	129	1.073	121	94,5	93,8	127	4	61	11
V./2. Průmysl sklářský - Glasindustrie	1.569	580	329	81	293	75	18,7	12,9	33	4	681	287
	1.113	422	258	88	228	88	20,5	20,9	29	—	389	147
VI. Zpracování kovů - Metallverarbeitung	3.466	318	1.966	147	1.526	124	44,0	39,0	199	10	680	59
	2.605	216	1.869	189	1.502	132	57,7	61,1	186	28	385	25
VII. Výroba strojů - Maschinenerzeugung	2.006	82	871	178	731	114	36,4	139,0	89	64	407	15
	1.766	251	1.179	298	1.060	294	60,0	117,1	84	4	241	4
VIII. Průmysl dřevařský a řezbářský - Holz- und Drechslerindustrie	1.767	82	1.042	69	731	52	41,4	63,4	233	15	381	18
	1.175	75	938	90	612	55	52,1	73,3	244	31	177	5
IX. Výroba zboží z kaučuku, celuloidu a p. - Erzeugung v. Kautschuk-, Zelluloidwaren u. ä.	57	26	83	28	78	25	136,8	96,2	4	3	9	5
	58	25	61	25	60	25	103,4	100,0	—	—	2	—
X. Průmysl koží, usní, štětin a p. - Leder-, Häute-, Borstenindustrie u. ä.	235	33	114	27	86	27	36,6	81,8	18	—	74	2
	166	24	107	20	87	20	52,4	83,3	16	—	38	4
XI. Průmysl textilní - Textilindustrie	2.704	1.933	1.330	870	1.234	822	45,6	42,5	72	30	978	749
	2.338	1.549	1.492	874	1.400	830	59,9	53,6	68	37	628	484
XII. Čalounictví - Tapezierergewerbe	78	—	27	—	18	—	23,1	—	3	—	28	—
	72	—	24	—	13	—	18,1	—	5	—	21	—
XIII. Průmysl oděvnický - Bekleidungsindustrie	2.026	607	1.230	554	768	339	37,9	55,8	297	152	616	163
	1.428	437	899	405	540	226	37,8	51,7	215	128	399	134
XIV. Průmysl papírnický - Papierindustrie	338	160	139	99	100	63	29,6	39,4	26	24	120	45
	222	58	59	19	49	10	22,1	17,2	7	6	75	23
XV. Průmysl potravin a poživatin - Nahrungs- und Genußmittelindustrie	2.181	679	983	412	897	411	41,1	60,5	57	1	445	69
	1.228	342	649	249	510	246	41,5	71,9	83	2	219	28
XVI. Hostinství - Gastgewerbe	567	148	369	219	236	104	41,6	70,3	84	75	164	27
	395	119	335	208	179	85	45,3	71,4	88	76	108	20
XVII. Průmysl lučební - Chemische Industrie	321	122	312	109	265	104	82,6	85,2	34	1	59	21
	221	119	193	101	166	92	75,1	77,3	20	7	45	15
XVIII. Živnosti stavební - Baugewerbe	9.691	94	7.675	57	7.047	50	72,7	53,2	462	4	1.100	43
	6.908	66	7.227	25	5.857	24	84,8	36,4	1.069	1	481	25
XIX. Odbory grafické - Graph. Gewerbe	733	90	148	21	139	14	19,0	15,6	3	1	359	50
	426	72	53	23	48	19	11,3	26,4	4	3	210	18
XX. Zaměstnanci v různé výrobě - Arbeitnehmer in verschiedenen Produktionszweigen	3.420	1.453	1.495	464	1.445	451	42,3	31,0	12	3	844	386
	2.605	992	1.240	268	1.137	250	43,6	25,2	82	13	560	256
XXI. Zaměstnanci obchodní - Handelsangestellte	4.778	1.754	678	265	553	183	11,6	10,4	72	46	2.908	1.302
	4.250	1.603	880	206	785	160	18,5	10,0	52	25	2.483	1.136
XXII. Nádeníci - Taglöhner	24.731	2.425	18.252	1.071	15.943	1.000	64,5	41,2	1.942	19	3.826	765
	18.586	1.945	16.859	1.135	13.597	1.046	73,2	53,8	2.674	33	1.766	488
XXIII. Zaměstnanci dopravní - Verkehrsangestellte	168	—	93	—	89	—	53,0	—	1	—	38	—
	101	1	62	5	51	1	50,5	100,0	7	4	23	—
XXIV. Služebnictvo domácí - Hausdienerschaft	2.676	2.649	2.463	2.444	1.090	1.078	40,7	40,7	843	838	952	941
	2.315	2.292	2.542	2.531	1.151	1.144	49,7	49,9	844	842	726	712
XXV. Svobodná povolání - Freie Berufe	1.458	537	157	65	140	50	9,6	9,3	6	5	830	330
	1.155	458	182	81	159	64	13,8	14,0	9	6	684	296
Učňové - Lehrlinge	2.063	420	2.772	367	922	182	44,7	43,3	1.639	162	971	203
	3.240	559	4.400	601	2.178	375	67,2	67,1	1.867	163	818	135
Dohromady - Zusammen	74.289	15.993	55.603	11.782	39.621	6.768	53,3	42,3	12.131	3.620	17.272	5.581
	59.960	13.495	56.848	12.099	37.991	6.963	63,4	51,6	14.289	3.679	10.924	4.000
Čechy - Böhmen	53.975	12.100	43.222	9.573	28.780	4.927	53,3	40,7	10.591	3.252	13.210	4.356
	44.721	10.185	45.087	9.897	27.931	5.130	62,5	50,4	12.588	3.310	8.532	3.170
Morava a Slezsko - Mähren und Schlesien	20.314	3.893	12.381	2.209	10.841	1.841	53,4	47,3	1.540	368	4.062	1.225
	15.239	3.310	11.761	2.202	10.060	1.833	66,0	55,4	1.701	369	2.392	830
Úhrn - Summe	74.289	15.993	55.603	11.782	39.621	6.768	53,3	42,3	12.131	3.620	17.272	5.581
	59.960	13.495	56.848	12.099	37.991	6.963	63,4	51,6	14.289	3.679	10.924	4.000

*) Nynější území - Jetziges Gebiet. — a) Muži i ženy dohrom. - M. u. F. zusammen. — b) Jen ženy - Nur Frauen. — ¹) Místa některých tříd povolání jsou obsazována uchazeči z jiných tříd - Die Stellen einiger Berufsklassen werden mit Bewerbern anderer. Klassen besetzt.

15. Návštěva zábav — Besuch von Vergnügungsunternehmungen

(1929 = 100)

Rok měsíc / Jahr Monat	Výnos dávky ze zábav¹) v městech s počtem obyvatel — Ertrag der Lustbarkeitsabgabe¹) in Städten mit einer Einwohnerzahl											
	přes — über 10.000			z toho — davon								
				10—20.000			20—50.000			přes — über 50.000		
	celkem ins-gesamt	z toho — davon biografů Lichtspiele	ostatních sonstige	celkem ins-gesamt	z toho — davon biografů Lichtspiele	ostatních sonstige	celkem ins-gesamt	z toho — davon biografů Lichtspiele	ostatních sonstige	celkem ins-gesamt	z toho — davon biografů Lichtspiele	ostatních sonstige
1929	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1930	111,4	114,5	105,6	102,9	103,1	102,3	111,6	110,4	113,9	112,4	116,4	105,2
1931	99,7	100,7	97,9	100,6	101,2	99,5	109,7	105,5	117,8	98,6	100,1	95,7
1932	85,0	89,0	77,5	83,8	82,7	86,0	95,9	96,6	94,6	84,0	89,0	74,9
1933	77,6	82,2	69,2	79,2	75,6	86,9	91,6	97,9	79,2	76,0	81,3	66,2
1934	74,9	76,8	71,3	74,3	75,2	72,5	93,4	91,9	96,3	73,0	75,3	68,7
1935	75,3	78,9	68,5	72,8	72,8	72,8	93,0	95,9	87,3	73,7	77,9	66,1
1936	83,2	88,8	72,6	83,2	87,4	74,3	115,8	118,1	111,4	79,7	85,8	68,5
1937	86,7	93,7	73,7	90,8	94,7	82,3	112,4	120,6	96,5	83,5	90,6	70,5
1938	84,2	92,9	68,1	89,7	89,4	90,4	109,3	114,3	99,8	80,9	91,0	62,4
1937: V.	78,8	73,8	88,1	73,7	74,6	71,7	100,2	108,5	84,1	77,2	69,9	90,3
VI.	52,4	52,0	53,2	60,9	45,5	93,8	79,8	73,2	92,7	48,5	50,6	44,7
VII.	46,5	50,1	39,7	62,4	60,0	67,4	77,4	81,3	69,8	41,2	45,4	33,6
VIII.	70,2	82,1	48,0	85,2	94,7	64,8	107,3	107,2	107,5	64,4	77,7	40,0
IX.	84,9	97,6	61,3	79,4	94,8	46,5	108,1	121,8	81,4	83,1	95,4	60,9
X.	102,8	114,7	80,6	98,5	111,6	70,4	126,5	124,9	129,4	100,8	114,0	76,8
XI.	100,9	108,5	86,8	89,9	103,5	60,8	125,3	137,9	100,8	99,7	106,0	88,3
XII.	103,4	110,0	91,1	113,1	114,2	110,6	128,5	143,3	99,6	99,5	105,8	88,1
1938: I.	115,4	109,1	127,2	135,4	114,8	179,4	140,3	131,2	157,9	110,3	106,0	118,3
II.	127,2	107,2	164,4	118,6	109,5	138,0	144,0	130,0	171,3	126,5	104,4	166,6
III.	87,6	103,8	57,5	74,3	81,0	60,0	115,7	118,3	110,8	86,3	105,2	51,8
IV.	90,4	105,3	62,9	91,0	100,7	70,2	108,8	121,2	84,5	88,4	104,1	59,9
V.	78,8	82,8	71,5	68,1	69,4	65,4	104,9	112,1	91,0	77,4	81,3	70,2
VI.	64,0	67,3	57,9	67,2	66,3	69,1	85,3	81,2	93,3	61,4	66,0	53,1
VII.	51,3	49,9	54,1	72,6	61,3	96,8	83,1	80,5	88,2	45,3	45,1	45,8
VIII.	70,8	74,9	63,3	97,2	76,9	140,5	91,7	95,8	83,8	65,3	72,3	52,6
IX.	75,8	92,4	44,8	84,2	71,0	112,4	79,7	96,2	47,6	74,3	94,8	37,0
X.	78,0	103,9	30,0	79,1	108,2	16,9	118,1	130,8	93,3	73,6	100,4	25,0
XI.	84,8	110,9	36,2	90,1	108,8	50,2	111,0	128,5	77,0	81,3	109,2	30,5
XII.	89,8	108,6	54,9	100,6	106,2	88,6	131,2	146,0	102,4	84,1	104,8	46,3
1939: I.	115,2	122,3	101,9	135,0	123,3	159,8	131,5	141,7	111,6	111,0	120,1	94,4
II.	121,2	120,8	121,9	121,1	110,7	143,2	160,5	157,2	166,7	117,1	118,2	115,1
III.	89,9	118,2	37,3	85,3	111,1	30,2	113,5	129,7	82,0	88,0	117,9	33,5
IV.	95,1	120,0	48,9	100,6	116,8	66,2	115,4	133,8	79,7	92,3	118,9	43,9
V.	88,2	111,5	44,6	91,4	112,8	45,6	105,4	118,7	79,7	86,0	110,5	41,3
VI.	68,4	78,3	50,0	70,5	72,7	65,8	78,8	88,9	59,0	67,0	77,9	47,3
VII.	55,2	59,0	48,4	67,7	70,0	62,8	74,1	79,3	64,9	51,7	55,3	45,1

¹) Průměrný denní výnos. Území protektorátu Čechy a Morava. — Durchschnittlicher Tagesertrag. Gebiet des Protektorates Böhmen und Mähren.

16. Zásoby chmele k 1. srpnu 1939 — Hopfenvorräte am 1. September 1939

(Předběžná data Státního úřadu statistického — Vorläufige Daten des Statistischen Staatsamtes)

Držitelé zásob chmele / Besitzer der Hopfenvorräte	Ročník chmele / Jahrgang des Hopfens	Zásoby chmele — Hopfenvorräte						
		celkem insgesamt	z toho — davon					
			žatecký¹) Saazer-¹)	úštěcký²) Auschaer-²)	roudnický Raud-nitzer-	dubský²) Daubaer-²)	tršický Trschitzer-	mimo oblastní außerhalb der Produktionsgebiete
		v cel. centech (à 50 kg) — in Zollzentnern (à 50 kg)						
Pěstitelé chmele / Hopfenbauer	1938	10·93	10·93	—	—	—	—	—
	1937	17·00	2·00	—	—	—	15·00	—
	1936	15·00	10·00	—	—	—	5·00	—
	1935	39·70	4·70	—	—	—	25·00	10·00
	1934	—	—	—	—	—	—	—
	1933 a starší und ältere	381·50	336·50	—	—	—	45·00	—
	Úhrn — Summe	**464·13**	**364·13**	—	—	—	**90·00**	**10·00**
Obchod s chmelem / Hopfenhandel	1938	207·00	59·00	—	38·00	—	—	110·00
	1937	321·00	52·00	—	30·00	—	—	239·00
	1936	380·00	230·00	—	27·00	—	—	123·00
	1935	23·50	23·50	—	—	—	—	—
	1934	—	—	—	—	—	—	—
	1933 a starší und ältere	73·50	53·50	—	—	—	—	20·00
	Úhrn — Summe	**1.005·00**	**418·00**	—	**95·00**	—	—	**492·00**
Pivovary / Bierbrauereien	1938	13.206·15	9.962·77	158·11	2.329·78	—	591·87	163·62
	1937	1.211·28	654·18	32·20	223·90	36·00	10·60	254·40
	1936	634·30	378·56	62·00	175·14	2·50	—	16·10
	1935	155·80	67·00	9·30	2·30	77·20	—	—
	1934	—	—	—	—	—	—	—
	1933 a starší und ältere	87·90	86·00	—	1·90	—	—	—
	Úhrn — Summe	**15.295·43**	**11.148·51**	**261·61**	**2.733·02**	**115·70**	**602·47**	**434·12**
Úhrn / Zusammen	1938	13.424·08	10.032·70	158·11	2.367·78	—	591·87	273·62
	1937	1.549·28	708·18	32·20	253·90	36·00	25·60	493·40
	1936	1.029·30	618·56	62·00	202·14	2·50	5·00	139·10
	1935	219·00	95·20	9·30	2·30	77·20	25·00	10·00
	1934	—	—	—	—	—	—	—
	1933 a starší und ältere	542·90	476·00	—	1·90	—	45·00	20·00
	Úhrn — Summe	**16.764·56**	**11.930·64**	**261·61**	**2.828·02**	**115·70**	**692·47**	**936·12**

¹) V tom též chmel i z oblastí, které leží nyní v Sudetech. — Darunter auch Hopfen aus Gebieten, die jetzt im Sudetenland liegen.
²) Veškerý chmel pochází z obl. ležících nyní v Sudetech. — Gesamter Hopfen stammt aus Gebieten, die jetzt im Sudetenland liegen.

17a) Pohyb živností za měsíc únor 1939 podle skupin živností
Gewerbebewegung für den Monat Feber 1939 nach Gewerbegruppen

Třída — Klasse, skupina živností Unternehmungsgruppen	Počet živností a) přihlášených b) ubylých / Zahl der Gewerbe a) angemeldeten b) abgemeldeten	z toho v obvodu obch. a živn. komory — davon im Bereiche der Gewerbe- und Handelskammer																							
		Praha — Prag				Č. Budějovice B. Budweis				Plzeň — Pilsen				Hradec Králové Königgrätz				Brno — Brünn				Olomouc Olmütz			
		svobod. na průkaz freie m. Bef.-Nachw.				svobod. na průkaz freie m. Bef.-Nachw.				svobod. na průkaz freie m. Bef.-Nachw.				svobod. na průkaz freie m. Bef.-Nachw.				svobod. na průkaz freie m. Bef.-Nachw.				svobod. na průkaz freie m. Bef.-Nachw.			
		v Čechách a na Moravě celkem In Böhmen u. Mähren im Ganzen	vázané gebund.	nevázané nicht gebund.	řemeslné handwerksm.	koncesované konzession.	vázané gebund.	nevázané nicht gebund.	řemeslné handwerksm.	koncesované konzession.	vázané gebund.	nevázané nicht gebund.	řemeslné handwerksm.	koncesované konzession.	vázané gebund.	nevázané nicht gebund.	řemeslné handwerksm.	koncesované konzession.	vázané gebund.	nevázané nicht gebund.	řemeslné handwerksm.	koncesované konzession.	vázané gebund.	nevázané nicht gebund.	řemeslné handwerksm.	koncesované konzession.
Živnosti úhrnem — Gewerbe im Ganzen (a)	2951	67	546	381	153	18	39	72	22	13	126	157	35	40	149	125	36	34	189	111	41	39	229	280	49
(b)	1894	50	388	217	89	9	48	57	17	2	46	31	21	5	36	33	14	15	151	64	29	33	302	202	35
Živnosti výrobní — Produktionsgewerbe (a)	1365	—	87	362	30	—	5	69	6	—	16	142	5	9	47	116	18	—	26	103	15	—	56	238	15
(b)	732	—	43	202	10	—	2	56	3	—	7	29	2	1	12	32	7	—	21	59	7	—	42	191	6
Živnosti obchodní - Handelsgewerbe (a)	1384	67	438	—	96	18	33	—	9	13	104	1	27	31	95	3	13	34	161	2	12	39	166	6	16
(b)	1042	50	323	—	61	9	41	—	12	2	38	—	18	4	21	—	5	15	123	—	14	33	252	—	21
Živnosti dopravní — Verkehrsgewerbe (a)	71	—	4	—	23	—	—	—	5	—	2	—	2	—	1	—	5	—	—	—	13	—	3	—	13
(b)	44	—	3	—	14	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	2	—	3	—	7	—	5	—	7
Po živnostensku provozované podniky hudební a zábavní - Gewerbsmäßig betriebene Musik- u. Vergnügungsunternehmungen (a)	33	—	16	—	—	—	1	—	—	—	4	—	—	—	6	—	—	—	2	—	—	—	4	—	—
(b)	30	—	18	—	—	—	4	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	4	—	—	—	1	—	—
Živnosti z oboru zdravotnictví Gewerbe der Gesundheitspflege (a)	98	—	1	19	4	—	—	3	2	—	—	14	1	—	—	6	—	—	—	6	1	—	—	36	5
(b)	46	—	1	15	4	—	—	1	1	—	—	2	—	—	1	1	—	—	—	5	1	—	2	11	1
Prvovýroba — Urproduktion (a)	17	—	8	—	—	—	1	—	—	—	2	1	—	—	1	—	—	—	—	3	—	—	1	—	—
(b)	16	—	12	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—
Průmysl kamenů a zemin - Stein- u. Erdenindustrie (a)	35	—	7	2	—	—	—	—	—	—	1	4	—	—	2	—	1	—	1	2	—	—	8	6	1
(b)	26	—	5	1	—	—	—	7	—	—	2	1	—	—	—	—	1	—	1	2	—	—	2	4	—
Průmysl sklářský Glasindustrie (a)	25	—	9	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
(b)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kovoprůmysl — Metallindustrie (a)	193	—	6	53	20	—	1	5	6	—	—	18	2	—	5	8	14	—	5	12	7	—	4	24	3
(b)	81	—	1	17	2	—	—	6	1	—	—	4	—	—	2	2	6	—	1	5	7	—	2	20	5
Průmysl chemický Chemische Industrie (a)	18	—	6	1	2	—	1	—	—	—	1	—	—	1	3	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—
(b)	9	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	1	—	—	3	—	—	—	1	—	—
Průmysl textilní Textilindustrie (a)	28	—	5	—	—	—	—	—	—	—	1	4	—	—	12	1	—	—	1	—	—	—	4	—	—
(b)	18	—	4	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	4	—	—	—	2	—	—	—	4	2	—
Průmysl papírenský Papierindustrie (a)	17	—	1	3	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—	1	3	—	—	2	2	—
(b)	10	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	5	—
Průmysl grafický Graphische Industrie (a)	12	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	1	—	—	1	3	2
(b)	5	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—
Průmysl kožařský Lederindustrie (a)	25	—	2	5	—	—	—	5	—	—	1	2	—	—	1	2	—	—	—	4	—	—	3	—	—
(b)	10	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	4	—
Průmysl pryže a osinku - Kautschuk- und Asbestindustrie (a)	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
(b)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Průmysl dřevařský a soustružnický Holz- und Drechslerindustrie (a)	84	—	5	19	—	—	—	7	—	—	3	9	—	—	6	9	—	—	4	9	—	—	5	8	—
(b)	78	—	1	26	—	—	—	11	—	—	1	4	—	—	—	7	—	—	3	9	—	—	—	16	—
Průmysl kartáčnický Bürstenindustrie (a)	4	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
(b)	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Průmysl hudebních nástrojů Musikinstrumentenindustrie (a)	4	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—
(b)	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Průmysl potravin, poživatin a nápojů Nahrungs-, Genußmittel- und Getränkeindustrie (a)	363	—	4	115	3	—	—	22	—	—	3	55	1	5	2	27	—	—	2	25	1	—	10	88	—
(b)	172	—	2	46	1	—	—	10	1	—	1	8	—	—	1	7	—	—	3	11	—	—	21	60	—
Průmysl odívání a obuvi Bekleidungs- und Schuhindustrie (a)	420	—	32	122	—	—	1	25	—	—	4	36	—	1	9	59	—	—	9	30	—	—	12	80	—
(b)	233	—	13	85	—	—	1	18	—	—	1	8	—	—	2	11	—	—	3	24	—	—	6	61	—
Stavební živnosti Baugewerbe (a)	118	—	2	29	5	—	—	5	—	—	—	10	1	—	—	6	2	—	1	12	7	—	3	26	9
(b)	67	—	3	19	6	—	—	4	1	—	—	4	2	—	—	4	—	—	1	4	—	—	3	15	1
Živnosti elektrárenské Elektrizitätsgewerbe (a)	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
(b)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Živnost. chov a žír zvířat a lesní manipulace — Gewerbsmäßige Tierzucht u. Mastung und Waldmanipulation (a)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
(b)	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
Živnosti provozované pochůzkou po domech a ulicích — Im Umherziehen verrichtete Arbeiten und Leistungen (a)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
(b)	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Obchodní živnosti ve vlast. slova smyslu — Handelsgewerbe im eigentl. Sinne des Wortes (a)	1132	67	388	—	9	18	31	—	1	13	86	1	4	31	88	3	—	34	149	2	3	39	153	6	6
(b)	863	50	283	—	8	9	39	—	1	2	36	—	—	4	21	—	—	15	113	—	2	33	239	—	8
Živnosti hostinské a výčepnické Gast- und Schankgewerbe (a)	144	—	—	—	82	—	—	—	8	—	—	—	22	—	—	—	13	—	—	—	9	—	—	—	10
(b)	111	—	—	—	52	—	1	—	11	—	—	—	17	—	—	—	5	—	—	—	12	—	—	—	13
Ostatní obchodu příbuzná podnikání Sonstige dem Handel verwandte Unternehmungstätigkeiten (a)	108	—	50	—	5	—	2	—	—	—	18	—	1	—	7	—	—	—	12	—	—	—	13	—	—
(b)	68	—	40	—	1	—	1	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	10	—	—	—	13	—	—
Živnosti dopravní Verkehrsgewerbe (a)	71	—	4	—	23	—	—	—	5	—	2	—	2	—	1	—	5	—	—	—	13	—	3	—	13
(b)	44	—	3	—	14	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	2	—	3	—	7	—	5	—	7
Po živnostensku provozované podniky hudební a zábavní - Gewerbsmäßig betriebene Musik- und Vergnügungsunternehmungen (a)	33	—	16	—	—	—	1	—	—	—	4	—	—	—	6	—	—	—	2	—	—	—	4	—	—
(b)	30	—	18	—	—	—	4	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	4	—	—	—	1	—	—
Živnosti z oboru zdravotnictví Gewerbe der Gesundheitspflege (a)	98	—	1	19	4	—	—	3	2	—	—	14	1	—	—	6	—	—	—	6	1	—	—	36	5
(b)	46	—	1	15	4	—	—	1	1	—	—	2	—	—	1	1	—	—	—	5	1	—	2	11	1

17b). Pohyb živností za měsíc únor 1939 podle politických okresů
Gewerbebewegung für den Monat Feber 1939 nach politischen Bezirken

Politický okres / Politischer Bezirk	Počet přihlášených živností / Zahl der angemeldeten Gewerbe: celkem insgesamt	z toho - davon: svobod. na průkaz / freie m. Befähigungsnachweis: vázané gebund.	svobod. na průkaz / freie m. Befähigungsnachweis: nevázané nichtgeb.	řemeslné handwerksm.	koncesované konzession.	Ryzí přírůstek (+), úbytek (−) / Reiner Zuwachs (+), Abgang (−): celkem insgesamt	z toho - davon: svobod. na průkaz / freie m. Befähigungsnachweis: vázané gebund.	svobod. na průkaz / freie m. Befähigungsnachweis: nevázané nichtgeb.	řemeslné handwerksm.	koncesované konzession.
Čechy / Böhmen										
Benešov*)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Beroun	26	1	11	12	2	+ 17	+ 1	+ 4	+ 11	+ 1
Blatná	7	—	—	5	2	+ 6	—	− 1	+ 5	+ 2
Boleslav Mladá	35	2	10	18	5	+ 22	+ 2	+ 6	+ 12	+ 2
Brandýs n. L.	47	—	14	28	5	+ 40	—	+ 11	+ 24	+ 5
Brod Český	36	8	11	14	3	+ 24	+ 6	+ 8	+ 8	+ 2
Brod Německý Deutsch Brod	16	1	9	4	2	+ 2	+ 1	+ 1	+ 1	− 1
Budějovice České Böhm. Budweis	60	5	20	28	7	+ 32	+ 4	+ 10	+ 14	+ 4
Bydžov Nový	31	4	10	7	10	+ 24	+ 3	+ 9	+ 7	+ 5
Čáslav	25	3	4	15	3	+ 19	+ 3	+ 3	+ 10	+ 3
Domažlice	21	1	11	6	3	+ 13	+ 1	+ 8	+ 2	+ 2
Dvůr Králové n. L. Königinhof a d. E.	21	4	10	6	1	+ 5	+ 3	—	+ 1	+ 1
Hora Kutná	19	2	5	8	4	+ 12	+ 2	+ 3	+ 7	—
Hořice	9	1	3	5	—	+ 6	+ 1	+ 3	+ 2	—
Hořovice	27	5	8	14	—	+ 22	+ 5	+ 5	+ 12	—
Hradec Jindřichův Neuhaus	7	1	2	4	—	− 1	+ 1	− 5	+ 3	—
Hradec Králové Königgrätz	36	—	16	15	5	+ 24	—	+ 14	+ 6	+ 4
Hradiště Mnichovo	16	—	6	8	2	+ 16	—	+ 6	+ 8	+ 2
Humpolec	4	—	2	2	—	+ 3	—	+ 1	+ 2	—
Chotěboř	10	1	2	7	—	+ 2	+ 1	− 3	+ 4	—
Chrudim	32	2	8	16	6	+ 19	+ 1	+ 2	+ 10	+ 6
Jičín	28	4	9	14	1	+ 22	+ 4	+ 4	+ 13	+ 1
Jilemnice - Starkenbach**)	12	2	6	4	—	+ 10	+ 1	+ 5	+ 4	—
Jílové	3	—	1	2	—	+ 3	—	+ 1	+ 2	—
Kamenice n. Lipou	11	3	1	4	3	+ 3	+ 3	− 1	+ 1	—
Kladno	58	2	25	27	4	+ 36	+ 2	+ 14	+ 16	+ 4
Klatovy — Klattau	35	1	12	17	5	+ 22	+ 1	+ 7	+ 14	—
Kolín	25	3	12	10	—	+ 12	+ 3	+ 7	+ 2	—
Kralovice	14	1	3	10	—	+ 13	+ 1	+ 3	+ 9	—
Kralupy n. Vlt.	20	—	9	10	1	+ 12	—	+ 2	+ 9	+ 1
Ledeč n. Saz.	12	1	4	3	4	+ 6	—	+ 3	+ 2	+ 1
Litomyšl — Leitomischl	19	—	10	9	—	+ 15	—	+ 8	+ 8	− 1
Louny	21	2	14	4	1	+ 14	+ 2	+ 10	+ 2	—
Mělník	26	3	8	8	7	+ 12	+ 1	—	+ 6	+ 5
Město Nové n. Met.	22	2	14	6	—	+ 13	+ 2	+ 12	+ 3	− 4
Milevsko	12	3	4	3	2	+ 11	+ 3	+ 4	+ 3	+ 1
Mýto Vysoké	26	—	15	7	4	+ 15	—	+ 10	+ 1	+ 4
Náchod***)	60	4	33	18	5	+ 59	+ 4	+ 33	+ 17	+ 5
Nymburk	17	—	8	6	3	+ 14	—	+ 8	+ 3	+ 3
Praha Nová*)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pardubice	52	6	20	18	8	+ 41	+ 5	+ 16	+ 17	+ 3
Pelhřimov	5	—	1	4	—	− 6	− 2	− 3	—	− 1
Písek	68	1	15	40	12	+ 35	—	+ 4	+ 28	+ 3
Plzeň — Pilsen	108	6	54	40	8	+ 79	+ 5	+ 37	+ 34	+ 3
Poděbrady	22	—	12	9	1	+ 12	− 1	+ 8	+ 4	+ 1
Polička	13	2	5	6	—	+ 13	+ 2	+ 5	+ 6	—
Praha-město Hauptstadt Prag	366	20	223	62	61	− 86	− 15	− 19	− 58	+ 6
Praha-venkov Prag, Land	82	4	33	31	14	+ 27	− 3	+ 6	+ 15	+ 9
Přeštice	16	—	8	6	2	+ 12	—	+ 6	+ 5	+ 1
Příbram	19	1	7	9	2	+ 12	+ 1	+ 1	+ 9	+ 1
Rakovník	17	—	12	3	2	+ 8	—	+ 8	− 1	+ 1
Říčany	22	—	8	9	5	+ 22	—	+ 8	+ 9	+ 5
Rokycany	10	—	7	2	1	+ 2	—	+ 3	− 2	+ 1
Roudnice n. L.	25	—	15	4	6	+ 15	—	+ 10	+ 2	+ 3
Rychnov n. Kněž.	23	5	7	5	6	+ 13	+ 4	+ 1	+ 2	+ 6
Sedlčany	5	2	—	2	1	+ 3	+ 2	− 2	+ 2	+ 1
Semily	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slaný	62	—	31	26	5	+ 42	—	+ 18	+ 19	+ 5
Strakonice	50	3	16	29	2	+ 47	+ 3	+ 13	+ 29	+ 2
Sušice — Schüttenhofen	2	—	—	2	—	+ 2	—	—	+ 2	—
Tábor	20	1	5	12	2	− 12	− 2	− 10	− 1	+ 1
Třeboň	4	—	1	2	1	− 20	− 2	− 1	− 15	− 2
Turnov	40	7	18	15	—	+ 40	+ 7	+ 18	+ 15	—
Týn n. Vlt.	6	—	2	2	2	+ 4	—	+ 1	+ 2	+ 1
Vlašim	21	3	3	11	4	+ 5	+ 2	− 2	+ 5	—
Žamberk — Senftenberg	17	5	7	4	1	+ 8	+ 4	+ 2	+ 2	—

Politický okres / Politischer Bezirk	Počet přihlášených živností / Zahl der angemeldeten Gewerbe: celkem insgesamt	z toho - davon: svobod. na průkaz / freie m. Befähigungsnachweis: vázané gebund.	svobod. na průkaz / freie m. Befähigungsnachweis: nevázané nichtgeb.	řemeslné handwerksm.	koncesované konzession.	Ryzí přírůstek (+), úbytek (−) / Reiner Zuwachs (+), Abgang (−): celkem insgesamt	z toho - davon: svobod. na průkaz / freie m. Befähigungsnachweis: vázané gebund.	svobod. na průkaz / freie m. Befähigungsnachweis: nevázané nichtgeb.	řemeslné handwerksm.	koncesované konzession.
Morava a Slezsko / Mähren u. Schlesien										
Boskovice	5	—	2	—	3	− 4	—	− 4	− 3	+ 3
Brno-město Brünn, Stadt	149	11	105	19	14	+ 66	+ 8	+ 52	− 4	+ 10
Brno-venkov Brünn, Land	21	4	6	11	—	+ 6	+ 4	− 3	+ 6	− 1
Brod Uherský	18	1	13	4	—	+ 11	—	+ 11	—	—
Budějovice Mor.	21	3	4	10	4	+ 12	+ 2	− 2	+ 8	+ 4
Dačice	7	—	4	2	1	− 4	− 2	—	− 3	+ 1
Frýdek	86	11	26	41	8	+ 42	+ 7	+ 10	+ 22	+ 3
Hodonín	21	4	8	8	1	+ 8	+ 2	+ 3	+ 4	− 1
Holešov	17	—	5	9	3	+ 8	—	+ 2	+ 6	—
Hradiště Uherské	46	2	19	18	7	+ 31	—	+ 13	+ 16	+ 2
Hranice — Mähr. Weißkirchen	26	—	4	18	4	− 230	− 6	− 141	− 83	—
Hrotovice	21	3	8	9	1	+ 17	+ 3	+ 7	+ 8	− 1
Jihlava — Iglau	17	2	10	3	2	− 21	+ 1	− 12	− 3	− 7
Kroměříž	18	1	8	8	1	+ 5	—	+ 1	+ 4	—
Kyjov	17	3	9	5	—	+ 7	+ 3	+ 3	+ 1	—
Litovel	35	1	11	22	1	+ 24	− 1	+ 7	+ 18	—
Město Nové na Mor.	17	—	4	9	4	+ 8	—	+ 2	+ 6	—
Meziříčí Valašské	12	—	5	7	—	+ 9	—	+ 4	+ 5	—
Meziříčí Velké	16	—	5	9	2	+ 10	—	+ 3	+ 7	—
Místek	37	3	15	12	7	+ 17	+ 1	+ 6	+ 6	+ 4
Olomouc-město Olmütz, Stadt	34	1	17	13	3	+ 11	+ 1	− 1	+ 10	+ 1
Olomouc-venkov Olmütz, Land	27	4	9	13	1	+ 17	+ 1	+ 4	+ 12	—
Ostrava Moravská	60	1	30	23	6	− 25	− 2	− 27	+ 2	+ 2
Prostějov	78	5	25	48	—	+ 68	+ 5	+ 24	+ 40	− 1
Přerov	35	3	16	14	2	− 5	− 4	− 4	+ 1	+ 2
Tišnov	10	—	7	3	—	+ 5	—	+ 4	+ 2	− 1
Třebíč	24	1	7	9	7	+ 19	+ 1	+ 5	+ 8	+ 5
Vsetín	13	1	4	2	6	+ 7	+ 1	—	+ 2	+ 4
Vyškov	29	3	10	14	2	− 13	− 3	− 20	+ 10	—
Zlín	55	5	22	28	—	+ 35	+ 3	+ 18	+ 17	− 3

Dodatek k tab. 1a) a 1b).

V únoru 1939 bylo schváleno 17 nových provozoven, které užívají pohonných strojů, bylo uděleno 165 povolení k podomnímu obchodu nebo licencí k pracím živnostenským po kočovnicku, dále bylo hlášeno a schváleno ve 104 případech ustanovení zástupce, ve 127 případech pronájem živností, 47 případů dalšího provozování na účet vdovy nebo nezletilých sirotků, 16 případů zřízení pobočných závodů nebo skladů, 6 případů jejich zrušení a posléze 80 případů přerušení provozu a 23 případů znovuzahájení provozu v živnostech.

Anhang zu Tab. 1a) und 1b).

Im Feber 1939 wurden 17 neue Betriebe, welche Antriebsmaschinen benützen, genehmigt; es wurden 165 Bewilligungen zum Hausierhandel oder Lizenzen zu gewerblichen im Umherziehen geleisteten Arbeiten erteilt; ferner wurde gemeldet und genehmigt in 104 Fällen die Bestimmung des Vertreters, in 127 Fällen die Vermietung von Gewerben, in 47 Fällen der Weiterbetrieb auf Rechnung der Witwe oder der unmündigen Waisen, in 16 Fällen die Errichtung von Zweigbetrieben oder Lagern, in 6 Fällen deren Aufhebung, endlich in 80 Fällen die Unterbrechung des Betriebes und in 23 Fällen die Wiedereröffnung des gewerblichen Betriebes.

*) Okresní úřad nevykázal žádnou změnu pro celý polit. okres. — Die Bezirksbehörde wies keine Änderung für den ganzen polit. Bezirk aus. — **) Okresní úřad nevykázal žádnou změnu pro s. okr. Vysoké n. Jiz. — Die Bezirksbehörde wies keine Änderung für den Gerichtsbezirk Vysoké a. d. N. aus. — ***) Okresní úřad nevykázal žádnou změnu pro s. okr. Police n. Met. — Die Bezirksbehörde wies keine Änderung für den Gerichtsbezirk Police a. d. M. aus.